

Svenskt fiske

– nuläge och utvecklingsmöjligheter

SOU 1992:136

Delbetänkande av utredningen om fiskerinäringens
utvecklingsmöjligheter

Statens offentliga utredningar

1992:136

Jordbruksdepartementet

Svenskt fiske

– nuläge och utvecklingsmöjligheter

Delbetänkande av utredningen om fiskerinäringens
utvecklingsmöjligheter
Stockholm 1992

SOU och Ds kan köpas från Allmänna Förlaget som ingår i C E Fritzes AB. Allmänna Förlaget ombesörjer också, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor, remissutsändningar av SOU och Ds.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

REGERINGSKANSLIETS
OFFSETCENTRAL
Stockholm 1992

ISBN 91-38-13252-4
ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Jordbruksdepartementet

Genom beslut de 8 juli 1992 bemyndigade regeringen chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda fiskerinäringens utvecklingsmöjligheter.

Med stöd av detta bemyndigande förordnades samma dag generaldirektören Per Wramner att vara särskild utredare. Den 26 augusti 1992 utsågs till sakkunniga direktören Yngve Björkman, förbundsordföranden Reine Johansson, förbundsordföranden Sven Kollberg samt generalsekreteraren Thomas Söderberg. Vidare utsågs till experter departementssekreteraren Johan Bodegård, avdelningschefen Tore Gustavsson, överdirektören Stefan de Maré, verkställande direktören Roger Mattiasson, departementssekreteraren Agne Pettersson samt departementssekreteraren Christina Tuvelind.

Genom beslut den 24 september 1992 bildades en referensgrupp till utredningen i vilken följande ledamöter av riksdagen förordnades att ingå: Erling Bager, Lisbet Calner, Kaj Larsson, Roland Mattisson, Carl G Nilsson, Carl Olov Persson, Sven-Olof Petersson och Claus Zaar.

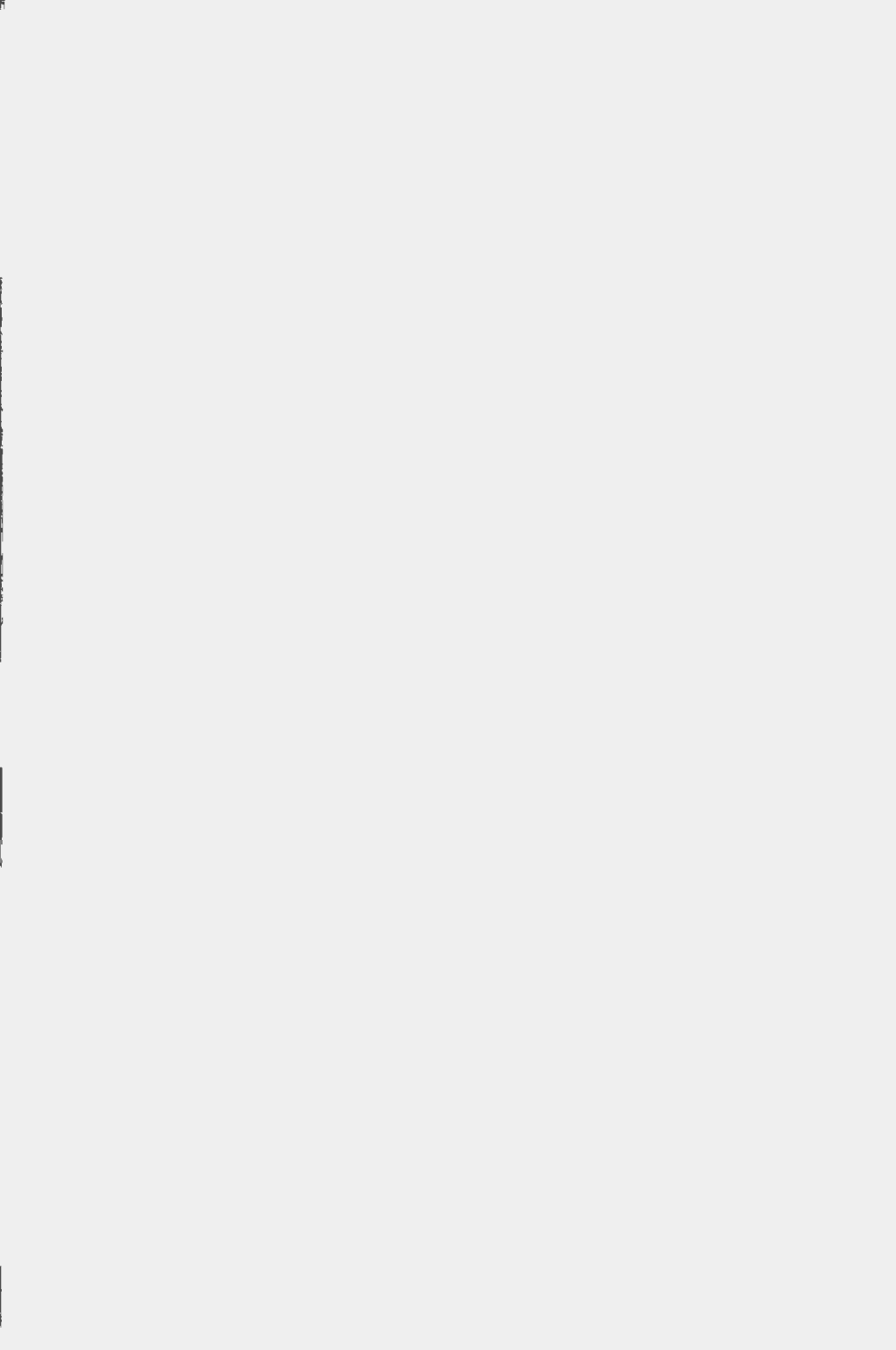
Till sekreterare förordnades den 8 juli 1992 avdelningschefen Bengt Strömblom.

Utredningen får härmed överlämna sitt delbetänkande (SOU 1992:136) Svenskt fiske – nuläge och utvecklingsmöjligheter.

Göteborg i december 1992

Per Wramner

/Bengt Strömblom

Innehåll

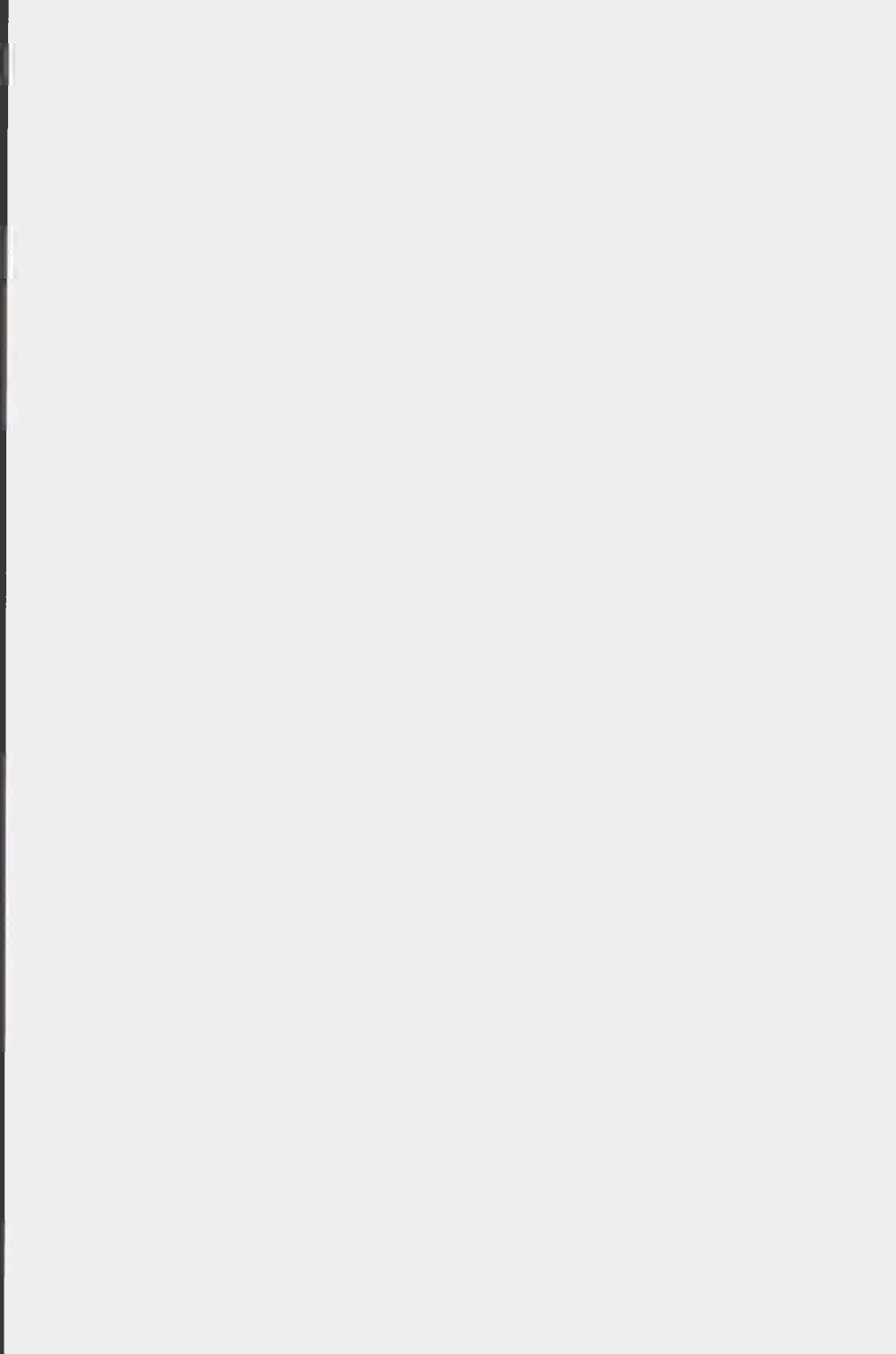
	Sida	
1	Inledning	9
1.1	Uppdraget	9
1.2	Betänkandet	9
2	Förutsättningar	11
2.1	Svenska fiskeresurser	11
2.1.1	Bakgrund	11
2.1.2	Kvoter och fiske i Östersjön	11
2.1.3	Kvoter och fiske i Västerhavet	15
2.1.4	Insjöfisket	18
2.1.5	Kvoter och kvotvärden – en sammanfattning	19
2.1.6	Förväntade svenska kvottillgångar 1993	20
2.2	EG:s fiskeripolitik	21
2.2.1	EG:s fiskeripolitik – en översikt	21
2.2.2	Marknadsreglering av fisk	23
2.2.3	Stöd till investeringar	25
2.2.4	Stöd till beredning och avsättning	29
2.2.5	EG:s strukturfonder	30
2.3	Ny fiskelagstiftning	32
2.3.1	Nuvarande regler	33
2.3.2	EES-avtalet	33
2.3.3	Förslag om nya regler	34
3	Finansiellt stöd till fisket	37
3.1	Ekonomiskt stöd till fisket via Jordbruksdepartementets titel D Fiske	37
3.1.1	Det ekonomiska stödet – en sammanfattning	37
3.1.2	Anslag D 2. Främjande av fiskerinäringen, reservationsanslag	37
3.1.3	Anslag D 3. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen, förslagsanslag	40
3.1.4	Anslag D 4. Bidrag till fiskets rationalisering m m, förslagsanslag	40
3.1.5	Anslag D 5. Lån till fiskerinäringen, reservationsanslag	47
3.1.6	Anslag D 6. Täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fiske, förslagsanslag	49
3.2	Prisregleringen	50
3.2.1	Prisregleringssystemet – en sammanfattning	50
3.2.2	Rörliga pristillägg	52

	Sida	
3.2.3	Fasta pristillägg	53
3.2.4	Överskottshanteringen	56
3.2.5	Sociala åtgärder	56
3.2.6	Administrationskostnader	56
3.2.7	Offensiva åtgärder	57
3.2.8	Regleringskassans utgifter och inkomster	60
3.3	Övrigt stöd till fisket	60
3.3.1	Allmänt	60
3.3.2	Statligt stöd till fartygsfinansiering	61
3.3.3	Regionalpolitiskt stöd	61
3.3.4	Sveriges Fiskares erkända arbetslöshetskassa	62
4	Några områden av särskilt intresse	63
4.1	Utsättningar av fisk	63
4.1.1	Bakgrund	63
4.1.2	Genomförda utsättningar av fisk	64
4.1.3	Utsättningarnas lönsamhet	67
4.2	Statistik	69
4.2.1	Inledning	69
4.2.2	Landningsstatistiken	69
4.2.3	Utgångspunkter för en förändrad landningsstatistik	70
4.2.4	Proposition 1992/93:101 om den statliga statistikens finansiering och samordning	74
4.3	Konsumentfrämjande åtgärder	76
4.3.1	Bakgrund	76
4.3.2	Svensk Fisk	77
4.3.3	Fiskeriverkets förslag	78
4.4	Vattenbruket	80
4.4.1	Bakgrund	80
4.4.2	Några förutsättningar för svenskt vattenbruk	81
4.4.3	Vattenbrukets problem	83
4.5	Några inslag i EG:s fiskeripolitik	84
4.5.1	Kontroll av fisk och fiskprodukter	84
4.5.2	Producentorganisation	88
4.5.3	Överskottshantering	92
5	Överväganden och förslag	95
5.1	Utredningens uppdrag	95
5.2	Fiskerinäringens situation	97

	Sida	
5.3	Nuvarande stöd till fisket	98
5.4	Stödet till fisket – huvudsaklig inriktning	103
5.4.1	Nuvarande inriktning	103
5.4.2	Framtida inriktning	104
5.5	Rationaliseringsstödet	106
5.5.1	Stödets överensstämmelse med EG:s regelsystem	106
5.5.2	Förändringar av dagens rationaliseringsstöd	107
5.6	Konsumentfrämjande åtgärder	109
5.7	Utsättningar av fisk	110
5.8	Regionalt stöd	112
5.9	Vattenbruket	113
5.10	Bildande av producentorganisation	115
5.11	Prisregleringssystemets avveckling	116
5.11.1	Restitution för inläggande lager	117
5.11.2	Svensk Fisk	117
5.11.3	Övriga övergångskostnader	118
5.12	Kontrollorganisation	119
5.13	Statistik	120
5.14	Finansiering	120
6	Lagförslag	125
6.1	Bakgrund	125
6.2	Ändringar i förordningen om stöd till yrkesfisket	128
6.3	Markandsregleringslag och marknadsregleringsförordning – allmänmotivering	128
6.4	Specialmotiveringar till förslaget till marknadsregleringslag (MRL)	130
6.5	Specialmotiveringar till förslaget till marknadsreglerings- förordning (MRF)	134

Bilagor

- Bilaga 1 Förordning om ändring i förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket m.m.
- Bilaga 2. Lag om marknadsreglering på fiskets område.
- Bilaga 3. Förordning om marknadsreglering på fiskets område

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Vid sammanträdet den 8 juli 1992 beslöt regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda den svenska fiskerinäringens utvecklingsmöjligheter. Utredningen har i uppgift att bedöma det svenska yrkesfiskets förutsättningar och utvecklingsmöjligheter på kort och lång sikt med beaktande av bl a europaintegreringen och beståndsutvecklingen inom den svenska fiskezonen och angränsande vatten. Utredningen skall vidare bedöma situationen och det eventuella behovet av åtgärder inom den samlade fiskerinäringen, dvs fisket, förstahandsmottagarna, beredningsindustrin och parti- och detaljhandeln i syfte att förbättra och underlätta tillgången på och en stabil avsättning av fisk och fiskprodukter av hög kvalitet i hela landet.

I uppdraget betonas särskilt att utredningen skall analysera möjligheterna att utveckla det yrkesmässiga insjöfisket och det kustnära fisket, bedöma om regionalpolitiskt stöd kan lämnas samt analysera fiskerinäringens kostnads-, marknads- och konkurrenssituation i jämförelse med Sveriges viktigaste konkurrentländer på fiskets område.

Utredningen skall lämna sitt slutbetänkande senast den 1 juli 1993. I direktiven påpekas dock att utredningen innan dess skall bedöma behovet av särskilda åtgärder per den 1 juli 1993 och lämna förslag om sådana åtgärder, exempelvis kvalitetskontroll, sorteringsbestämmelser, överskottshantering samt administrationen av dessa i ett övergångsskede till ett eventuellt medlemskap i EG.

1.2 Betänkandet

Utredningen redovisar i detta delbetänkande förslag till sådana åtgärder som bör träda i kraft den 1 juli 1993.

Utredningen lägger sina förslag mot bakgrund av dels Sveriges internationella åtaganden, dels av den kris som det svenska fisket och den svenska beredningsindustrin befinner sig i, främst beroende på

det sviktande torskbeståndet i Östersjön. I avsnitt 5.2 går utredningen närmare in på krisens orsaker.

I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m anges att EES-avtalet skall träda i kraft på fiskets område den 1 juli 1993, vilket bl a innebär att prisregleringsavgiften avvecklas liksom alla generella pristillägg.

I kapitel två redovisas de viktigaste förutsättningarna för utredningens förslag. De tillgängliga svenska fiskeresurserna redovisas (2.1). Därefter görs en genomgång av grunddragen i EG:s fiskeripolitik (2.2). Dessutom berörs i avsnittet relevanta delar av EG:s strukturpolitik. I avsnitt 4.5 återkommer utredningen med en något noggrannare genomgång av några delar av EG:s fiskeripolitik, nämligen kontrollorganisation, överskottshantering och producentorganisation.

Även det i Ds 1992:70 Enklare fiskebestämmelser lagda förslagen refereras i korthet i de delar det berör yrkesfisket och fiskerinäringen (avsnitt 2.3).

Eftersom betänkandet primärt skall utgöra grunden för en proposition kring det ekonomiska stödet till fisket under budgetåret 1993/94 och hur detta stöd skall utformas så att det uppfyller internationella åtaganden, lämnas i kapitel 3 en relativt utförligt redogörelse för dagens ekonomiska stöd till fisket, vilket huvudsakligen kanaliseras via statsbudgetens titel D. Fiske under Jordbruksdepartementets huvudtitel (avsnitt 3.1). Stöd till fisket finansieras även via prisreglerings-systemet, vilket beskrivs i avsnitt 3.2. Avslutningsvis redovisas i avsnitt 3.3 övrigt stöd till fisket via statsbudgeten.

Utredningen återkommer i sitt slutbetänkande med en rad studier som skall bilda underlag för utredningens slutliga överväganden och förslag. Redan här redovisas dock några fördjupade studier i frågor som bör regleras till den 1 juli 1993. En genomgång av gjorda fiskutsättningar lämnas i avsnitt 4.1. Statistik och konsumentfrämjande åtgärder redovisas i avsnitt 4.2 resp 4.3. En särskild genomgång av vattenbrukets förhållanden görs i avsnitt 4.4.

2 Förutsättningar

2.1 Svenska fiskeresurser

2.1.1 Bakgrund

I detta avsnitt skall en genomgång göras av de fiskeresurser som står till det svenska yrkesfiskets förfogande liksom något om den fiskeflotta som fiskar på de olika bestånden.

Med biologiska undersökningar i våra omgivande hav som grund och i internationellt samarbete inom ramen för Internationella Havsforskningsrådet (ICES) utfärdas rekommendationer av ICES' rådgivande kommitté för fiskevård (ACFM). Råden utgör det biologiska grundmaterial som används vid de internationella förhandlingarna.

För det svenska fisket sker förhandlingarna inför det nya fiskeåret under hösten. I september påbörjas förhandlingarna med ett möte inom Baltiska Fiskerikommissionen. Vid detta möte beslutas om de totala tillåtna fångstuttagen, TAC:erna ($TAC = \text{Total Allowable Catch}$), i Östersjön av sill, skarpsill, torsk och lax samt om eventuella förändringar i de gemensamma fiskereglerna. Vid dessa förhandlingar fördelas även de totalt tillåtna fångstuttagen mellan de olika strandstaterna. Denna fördelning resulterar i att varje stat tilldelas zon-TAC:er, som är de totala mängder som får fiskas inom respektive lands zon. Genom de senare bilaterala avtalen möjliggörs ett utbyte av kvoter och därmed också fiske utanför den egna fiskezonen.

För Västerhavet sluts överenskommelser dels bilateralt mellan Sverige och EG, dels trilateralt med EG och Norge.

2.1.2 Kvoter och fiske i Östersjön

För 1991, 1992 och 1993 har nedan redovisade kvotöverenskommelser träffats. (För 1993 kan dock vissa förändringar inträffa om någon av parterna inom 90 dagar efter mötet med den Baltiska Fiskerikommissionen i september inte accepterar den nedanstående fördelningen).

Tabell 1. TAC:er i Östersjön 1991, 1992 och preliminärt 1993

	SILL			SKARP-SILL		
	1993 (ton)	1992 (ton)	1991 (ton)	1993 (ton)	1992 (ton)	1991 (ton)
Sverige	144.900 +MU3¹	119.000	119.000	55.400	45.000	24.000
EG DDR	125.200	90.000	38.000 52.000	55.600	46.000	20.000 6.000
Polen	112.800	81.000	81.000	92.400	76.000	43.000
Sovjetunionen	-	-	100.000	-	-	60.000
Ryska fed.	32.300	\	-	35.300	\	-
Litauen	12.000	100.000	-	15.700	106.000	-
Lettland	38.400	/	-	43.500	/	-
Estland	56.800	/	-	36.100	/	-
Finland	37.600+ MU3	98.000	98.000	16.000	17.000	10.000
Totalt	650.000	486.000	486.000	350.000	290.000	163.000

MU3¹ = omr norr om N59°30'

MU3(Svensk del + Finsk del) = sammanlagt 90.000 ton

Tabell 1 (forts). TAC:er i Östersjön 1991, 1992 och preliminärt 1993

	TORSK			LAX		
	1993 (ton)	1992 (ton)	1991 (ton)	1993 (antal)	1992 (ton)	1991 (ton)
Sverige	9.560	23.900	40.200	210.000	1.150	1.050
EG DDR	14.400	36.000	58.500 3.100	131.000	720	700 20
Polen	8.440	21.000	36.000	42.250	230	230
Sovjetunionen	-	-	30.800	-	-	730
Ryska fed.	2.000	\	-	23.090 ¹	\	-
Litauen	1.780	18.000	-	20.140	730	-
Lettland	2.710	/	-	84.000	/	-
Estland	710	/	-	22.140 ¹	/	-
Finland	400	1.000	2.400	234.970	1.150	1.050
Totalt	40.000	100.000	171.000	759.000¹	3.980	3.780

¹ Inkl. Finska viken (109.000)

Denna fördelning av total-TAC:n är utgångspunkten för varje stats bilaterala förhandlingar.

Som framgår av tabell 1 har TAC:n för sill ökat kraftigt från 486 000 ton 1992 till 675.000 ton 1993. Anledningen är att beståndet f n

är mycket starkt, vilket också gäller det andra pelagiska beståndet, skarpsill. För skarpsill har total-TAC:n ökat från 290.000 ton 1992 till 350.000 ton 1993.

För torsken har situationen försämrats mycket snabbt från en totalfångst under 1984 som uppgick till minst 445.000 ton. Siffran är förmodligen betydligt högre eftersom vissa nationer betraktade den vita zonen som i princip fritt hav. Fångsterna minskade sedan successivt och var 1991 nere i 131.000 ton. TAC:n har från 1989, det år då det för första gången upprättades en TAC för torsk, minskat från 220 000 ton till 40.000 ton (1993).

En överenskommelse om en lax-TAC träffades för första gången för 1991. Den uppgick då till 3.780 ton. För 1992 ökades den till 3.980 ton. Den preliminära TAC:n för 1993 har satts till 759.000 laxar, vilket motsvarar en kvot på ca 3.795 ton om man antar att "medel-laxen" väger 5 kg. Därmed är laxkvoten i stort sett oförändrad i jämförelse med 1992.

Efter mötet inom Baltiska Fiskerikommissionen påbörjades för svensk del utbyte av kvoter i Östersjön vid bilaterala möten med Östersjöns strandstater. Resultatet av dessa överenskommelser innebär för det svenska fisket 1991 och 1992 att följande kvantiteter av de kvoterade arterna var tillgängliga för svenska fiskare.

Tabell 2. Svenska kvoter och fångster (enl fiskeloggbok) i Östersjön 1991 och hittills 1992
Värde av svenska syd- och ostkustlandningar 1991 enligt SCB.

Zon	Fiskslag	Kvotvärde 1992 (milj kr)	Kvot 1992 (ton)	Fångst 1992(jan- okt; ton)	Kvot 1991 (ton)	Fångst 1991 (ton)
Svensk zon	Sill	102,283	71.030	55.681	75.130	53.891
	Skarpsill	135,000	45.000	38.377	24.000	7.019
	Torsk	128,863	13.056	10.637	26.650	27.571
	Lax	11,534	590	716	595	588
	S:a (värde)	377,680				
Utländska zoner	Sill	5,256	3.650	3.964	4.550	2.882
	Skarpsill	8,100	2.700	2.187	3.500	1.469
	Sill/Skarpsill	0,444	200	0	0	0
	Torsk	102,747	10.410	1.699	14.020	7.322
	Lax	2,991	153	45	240	146
	S:a (värde)	119,538				
Totalt kvot- värde 1992		497,218				

Den för fisket i Östersjön och även den för hela det svenska yrkesmässiga fisket helt dominerande arten har under de senaste tio åren varit torsken. Beståndssituationen är dock för närvarande mycket bekymmersam, vilket speglas i de senaste årens kraftigt reducerade kvoter och fångster. Trots den kraftiga reduktionen av den disponibla kvoten är torsken även under 1992 den i kvotvärde dominerande arten. 1992 års kvotvärde för torsken uppgår till ca 231 milj kr, vilket utgör 46% av det totala kvotvärdet i Östersjön. Sillen är den näst viktigaste arten. Med rådande beståndssituation kommer sillen tillsammans med skarpsillen att vara den mest betydelsefulla arten i Östersjöfisket de närmaste åren.

Kvotvärdet för skarpsill är i tabellen hämtat ur västkustlandningar där större delen avsätts för konsumtion. Värdet av skarpsill för industriändamål, vilket för närvarande är den huvudsakliga användningen av skarpsill från Östersjön, uppgår till maximalt 0,54 kr/kg. Detta medför att kvotvärdet för skarpsill minskar från 135 milj kr till 24 milj kr, vilket innebär en reduktion av totala kvotvärdet från 497 milj kr till 386 milj kr. För 1993 förväntas dock ett ökat fiske i Östersjön av skarpsill för mänsklig konsumtion.

De fiskefartyg som bedriver fiske i Östersjön är av mycket varierande storlek. De minsta kustfiskebåtarna som bedriver ålfiske och fiske med fasta redskap är ofta en- och tvåmansbåtar från 5 meters längd och uppåt. Garnfiske bedrivs yrkesmässigt med båtar som är 6 meter och längre. I det kustnära trålfisket används båtar i storlekar från 10 meter och uppåt. De vanligaste är 15–20 meter långa. Sillfiske, torskfiske och laxfiske på större avstånd från kusten bedrivs med fartyg av samma storlek som de i Skagerrak och Kattegatt.

Antalet fartyg, med en längd större än 8 meter, som 1990 var hemmahöriga i en Östersjöhamn uppgick 1990 till 1.013 st, varav 240 st bedrev fiske med trål enligt SCB:s uppgifter. (Detta kan jämföras med det totala antalet fiskefartyg i Sverige som 1990 uppgick till ca 1.600 st.) Antalet svenska fartyg som bedriver fiske i Östersjön är dock betydligt fler än de 1.013 st som har Östersjöhamnar som hemmahamnar, eftersom ett stort antal västkustfartyg mer eller mindre regelbundet fiskar i Östersjön.

2.1.3 Kvoter och fiske i Västerhavet

a) Norsk nordsjözon

När det gäller de svenska fisktillgångarna i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt träffas årligen överenskommelser med Norge och EG.

I norsk nordsjözon erhåller svenska fiskefartyg årliga kvoter av de arter som traditionellt fångats inom detta område. Under 1991 och 1992 erhöles följande kvoter.

Tabell 3. Svenska kvoter och fångster (enl fiskeloggbok) i Norsk nordsjözon 1991 och hittills 1992
Värde av utländska landningar och västkustlandningar 1991 enligt SCB.

Fiskart	Kvotvärde 1992 (milj kr)	Kvot 1992 (ton)	Fångst 1992 jan-okt (ton)	Kvot 1991 (ton)	Fångst 1991 (ton)
Sill	1,406	990	913	990	976
Makrill	3,628	335	160	290	284
Torsk	4,358	410	629	410	574
Kolja	12,360	950	984	750	804
Vitling Bleka	2,626	190	138	190	159
Gråsej	7,997	1.100	898	1.155	1293
Skrapfisk varav taggmakrill	0,392	800 400	710	800 400	485
Räka	8,742	150	136	146	149
Övriga arter	3,543	trad omf	337	trad omf	288
S:a kvotvärde	45,052				

Avtalet med Norge ger Sverige möjlighet att bedriva fiske med 41 sillfartyg, 5 makrillfartyg och 69 fartyg med huvudsaklig inriktning på fisk (torsk, kolja, gråsej m m) samt riktat fiske efter räka.

De värdemässigt viktigaste arterna i den norska zonen är kolja, gråsej, räka, torsk och makrill (se tabell 3). Under år 1991 bedrevs sillfiske huvudsakligen under maj-oktober, makrillfiske under september-oktober, fiske efter torsk, kolja och gråsej under januari-oktober samt räkfiske under februari-april. Sillfisket har under 1992 bedrivits under perioden maj-december.

De olika typerna av fiske bedrivs med fiskefartyg av varierande storlek. Det riktade fisket efter sill och makrill sker med fartyg med en längd av 25–40 meter (medellängd ca 35 m) och ett bruttotonnage (brt) av 150–500 brt (medeltonnage 300 brt). Fiske efter torsk, kolja,

gråsej, råka m m bedrivs med något mindre fartyg. Den vanligaste storleken här är 15–39 meter (medellängd 25 meter) där räkbåtarna mestadels är mindre än de båtar som fiskar torsk, kolja eller gråsej. Tonnaget varierar inom intervallet 85–360 brt (medeltonnage 200 brt).

b) EG:s nordsjözon

I EG:s nordsjözon erhåller svenska fiskare fiskerättigheter i utbyte mot att EG-fartyg får fiska i den svenska fiskezonen i Östersjön. För 1991 och 1992 erhöll svenska fiskare nedanstående kvantiteter i EG:s nordsjözon (tabell 4).

Liksom i den norska zonen är allt fiske i EG:s nordsjözon licensierat. Under 1992 utfärdar EG högst 53 licenser/månad för fiske efter sill/skarpssill/makrill och maximalt 14 licenser/månad för fiske efter övriga arter. Den värdemässigt viktigaste arten är här makrillen, men även fisket efter sill, kolja och torsk är av stor betydelse. De fartyg som bedriver fiske i EG:s nordsjözon är huvudsakligen av samma typ som de i den norska zonen. De viktigaste fiskeperioderna under 1991 var för makrill september-oktober, för sill maj-december samt för kolja och torsk augusti-november.

Tabell 4. Svenska kvoter och fångster (enl fiskeloggbok) i EG:s nordsjözon 1991 och hittills 1992. Värde av utländska landningar och västkustlandningar 1991 enligt SCB.

Fiskart	Kvotvärde 1992 (milj kr)	Kvot 1992 (1993) (ton)	Fångst 1992 jan-okt (ton)	Kvot 1991 (ton)	Fångst 1991 (ton)
Sill	6,319	4.450 (4.450)	2.748	4.450	4.745
Skarpssill	0,960	320 (320)	0	2.000	0
Makrill	32,490	3.000 (3.000)	1.190	2.300	2.179
Torsk	1,382	130 (130)	156	130	182
Kolja	3,903	300 (300)	162	300	275
Vitling	0,165	20 (20)	5	20	29
Taggmakrill	0,416	850 (750)	0	850	150
Övriga arter	1,772	150 (250)	186	150	310
S:a värde	47,407				

c) Skagerrak och Kattegatt

För uppdelning av fiskerättigheterna i Skagerrak och Kattegatt träffas årligen överenskommelser om nationella kvoter av vissa fiskslag. För

Skagerrak sker detta genom trilaterala möten mellan Norge, EG och Sverige och för Kattegatt genom bilaterala möten mellan EG och Sverige.

Resultatet för svensk del av dessa förhandlingar framgår av nedanstående sammanställning.

Tabell 5. Svenska kvoter och fångster (enl fiskeloggbok) i Skagerrak och Kattegatt
Värde av svenska västkustlandningar 1991 enligt SCB.

Område	Fiskart	Kvotvärde 1992 (milj kr)	Kvot 1992 (ton)	Fångst 92 (jan- okt; ton)	Kvot 1991 (ton)	Fångst 1991 (ton)
Skag + Katt	Sill	65,551	53.730	50.238	54.230	56.505
Skag + Katt	Skarpsill	40,080	13.360	14.050	13.895	11.228
Skag + Katt	Makrill	21,210	¹	1.973	¹	1.763
Skag + Katt	Kolja	7,348	440	324	440	74
Skag + Katt	Vitling	14,007	1.610	548	1.610	516
Skagerrak	Torsk	22,458	2.145	2.067	2.145	1.454
Kattegatt	Torsk	27,641	2.640	2.407	1.840	1.894
Skagerrak	Rödspotta	6,639	448	321	500	461
Kattegatt	Rödspotta	4,150	280	173	200	229
Skagerrak	Nordhavsräka	113,238	1.943	1.605	1.430	1.579
	S:a värde	322,322				

¹ på samma nivå som 1981 dvs ca 1.500 ton.

I Skagerrak och Kattegatt förekommer ett fiske dels på de ovannämnda kvoterade arterna, dels ett värdemässigt mycket betydande fiske på okvoterade arter. Enligt ovanstående tabell uppgår värdet av 1992 års svenska kvoter till ca 322 milj kr. Av de kvoterade arterna svarar nordhavsräkan för det högsta värdet (kvotvärde ca 113 milj kr).

Fisket efter havskräutfisket är det mest betydelsefulla. Här uppgick värdet av landningarna 1991 till 72 milj kr. Andra viktiga okvoterade arter är ål, rödtunga, bergtunga, äkta tunga, kummel, bleka, havskatt, pigghaj, hummer och krabba. Det sammanlagda värdet av de okvoterade arterna i Skagerrak och Kattegatt uppgår årligen till ca 150 milj kr.

De fiskefartyg som bedriver fiske i Skagerrak och Kattegatt är av mycket varierande storlek. De minsta kustfiskebåtarna som bedriver ålfiske är ofta enmansbåtar från 5 meters längd och uppåt. Garnfiske

och fiske med havskraftbarar bedrivs yrkesmässigt med båtar som är 6 meter och längre. I det kustnära trålfisket efter fisk och kräfta används båtar i storlekar från 10 meter och uppåt där den vanligaste längden är 15–20 meter. Sillfiske, makrillfiske, fiske efter torsk, kolja, gråsej m m och räkfiske på större avstånd från kusten bedrivs med fartyg av samma storlek som de i Nordsjön.

Antalet fartyg, med en längd större än 8 meter, som bedriver fiske i Skagerrak och Kattegatt var 566 st år 1990, varav 344 st bedrev fiske med trål.

2.1.4 Insjöfisket

Det svenska yrkesmässiga fisket i sötvatten uppgick, som framgår av tabell 6, under 1991 till 2.132 ton med ett värde i förstahandelsledet av 34,1 milj kr. Den mest betydelsefulla arten i det yrkesmässiga sötvattenfisket är gösen, som svarar för 24% av värdet eller 8,3 milj kr. Andra betydelsefulla arter är siklöja och ål. Värdet av löjrom uppgick 1991 till 5,1 milj kr och värdet av ålfångsten uppgick till 5,8 milj kr.

Tabell 6. Det yrkesmässiga insjöfiskets fångster 1991 (SCB)

Fiskart	Värde 1991 milj kr	Fångst Vänern (ton)	Fångst Vättern (ton)	Fångst Mälaren (ton)	Fångst Hjälmar (ton)	Fångst övriga vatten	Fångst Totalt (ton)
Lax och öring	2,295	54	20	1	-	1	76
Röding	2,814	-	41	-	-	25	66
Sik	3,576	83	87	0	0	83	253
Siklöja varav rom	5,717 (5,114)	469 29	7 -	27 1	- -	10 0	513 30
Gädda	2,832	81	3	38	47	50	219
Gös	8,341	88	0	86	70	67	311
Abborre	1,481	71	6	34	41	28	180
Ål	5,821	23	0	35	25	49	132
Flod/signalkräfta	0,390	-	-	0	2	1	3
Övrigt	0,812	147	5	8	16	203	379
Totalt	34,079	1.016	169	229	201	517	2.132

Totala antalet fiskefartyg som bedriver yrkesmässigt fiske i sötvatten uppgår till ca 229 st varav 54 st är längre än 8 meter. Av dessa fartyg

är 9 st utrustade för trålfiske. De trålutrustade fartygen bedriver ett riktat fiske efter siklöja i Vänern huvudsakligen under hösten. Övrigt fiske i insjöarna bedrivs huvudsakligen med nät av olika slag samt med fasta redskap m m.

2.1.5 Kvoter och kvotvärden – en sammanfattning

I nedanstående tabell sammanfattas det totala förstahandsvärdet av det svenska yrkesfiskets landningar under 1991 enligt SCB:s uppgifter.

Tabell 7. Totala förstahandsvärdet av det svenska yrkesfiskets landningar 1991 enligt SCB. (milj kr)

Fiskslag	Väst-kusten	Syd-kusten	Ost-kusten	Utlandet	Insjöfiske	Totalt
Ål	10,483	22,259	8,971	0,017	5,821	47,551
Lax	0,504	12,749	3,397	0,036	2,295	18,981
Öring	0,124	0,996	0,424	0	/	1,544
Siklöja	0	0	2,642	0	5,717	8,359
Sik	0	0,179	3,791	0	3,576	7,546
Rödspotta	6,679	0,294	0,010	4,985	-	11,968
Rödtunga	8,556	0	0	0	-	8,556
Bergtunga	1,280	0	0	0	-	1,280
Äkta tunga	1,394	0,067	0	0	-	1,461
Piggvar	0,319	0,690	0,485	0	-	1,494
Torsk	175,207	127,198	53,998	52,026	-	408,429
Kolja	0,553	0	0	11,061	-	11,614
Gråsej	0,673	0,006	0	8,655	-	9,334
Bleka	3,349	0	0	1,856	-	5,205
Vitling	1,503	0	0	0,255	-	1,758
Kummel	1,863	0	0	2,365	-	4,228
Havskatt	1,877	0	0	0	-	1,877
Marulk	0,597	0	0	0	-	0,597
Sill till konsumtion	72,030	20,386	12,173	31,781	-	136,370
Skarpsill	19,465	0	0	0	-	19,465
Makrill	2,041	0,003	0	0,328	-	2,372
Pigghaj	2,479	0,013	0	0,064	-	2,556
Foderfisk	22,123	3,120	0,065	10,229	0,195	35,732
Krabba	1,269	0	0	0	-	1,269
Hummer	2,793	0	0	0	-	2,793
Havskräfta	72,069	0	0	0	-	72,069
Nordhavsräka	48,697	0	0	-	-	48,697
Övrig havsfisk mm	13,813	3,142	3,622	8,948	-	29,525
Gädda	0	1,829	1,941	-	2,832	6,602
Gös	0	0,412	1,462	-	8,341	10,215
Övrig sötvattenfisk	0	0,250	1,398	-	5,302	6,950
TOTALT	471,740	193,593	94,379	132,606	34,079	926,397

Tabell 8. Totala värdet av de svenska fisktillgångarna 1991 (fångstvärden) och 1192 (kvotvärden) (1991 års landningar enligt SCB.)

Område	Värde (milj kr)
Nordsjön; norsk zon (kvotvärde)	45,052
Nordsjön; EG-zon (kvotvärde)	47,407
Skagerrak/Kattegatt (kvotvärde)	322,322
Östersjön (kvotvärde)	497,218
Insjöfiske (fångstvärde 1991)	34,079
S:a kvoterat fiske (kvotvärde)	911,999
S:a okvoterat fiske	178,165
Totalsumma	1090,164

Av ovanstående tabell framgår att det nuvarande totala värdet av för svenska fiskare tillgängliga resurser uppgår till ca en miljard kr. Av det totala värdet utgör de kvoterade tillgångarna ca 84% och de okvoterade ca 16% av det totala värdet.

2.1.6 Förväntade svenska fisktillgångar 1993

a) Nordsjön

Beträffande bottenlevande fiskslag som torsk, kolja, gråsej m m kommer inget ökat fiske att ske under 1993. Däremot finns möjligheter för ett relativt gott fiske efter råka.

Inom den norska zonen i Nordsjön kan man förvänta sig i stort sett samma kvoter som under 1992, se tabell 3.

De svenska kvoterna för 1993 i EG:s nordsjözon blir i stort sett desamma som 1992. Sverige fick dock avstå en viss mängd lax till EG i svensk zon i Östersjön.

b) Skagerrak och Kattegatt

Torskens lekbiomassa i Skagerrak är relativt stabil på en acceptabel nivå, medan den i Kattegatt ligger på en lägre nivå. Räkbeståndet i

Skagerrak är f n mycket gott och här borde ett utökat uttag kunna tillåtas. Utgångspunkten är ett fortsatt räkfiske på oförändrat hög nivå.

c) Östersjön

Det största problemet i Östersjön är det f n mycket svaga torskbeståndet som värdemässigt utgjort ryggraden i det svenska yrkesfisket från början av åttioalet. För de pelagiska bestånden (sill och skarpsill) är beståndssituationen bättre än på åtskilliga år och här kan fångsterna ökas betydligt.

I Östersjön kommer med anledning av den kraftigt minskade TAC:n för torsk, från 100.000 ton år 1991 till 40.000 ton år 1992 för hela Östersjön och från 23.900 till 9.560 för den svenska zonen (se tabell 1), det totala värdet av fångsten att minska från ca 500 milj kr till ca 400 milj kr.

2.2 EG:s fiskeripolitik

2.2.1 EG:s fiskeripolitik – en översikt

EG:s gemensamma fiskeripolitik består av följande tre huvudelement:

1. Marknadsreglering. Bestämmelser som rör marknadsregleringen på fiskets område finns i "Council Regulation (EEC) No 3687/91 of 28 November 1991 on the common organization of the market in fishery products". (Avsnitt 2.2.2.)

2. Strukturåtgärder på fiskets område (investerings- och rationaliseringsstöd). Regler som rör investeringsstöd m m finns i "Council Regulation (EEC) No 4028/86 of 18 December 1986 on Community measures to improve and adapt structures in the fisheries and aquaculture sector". Dessutom finns regler om stöd till beredning och avsättning i "Council Regulation (EEC) No 4042/89 of 19 December 1989 on the improvement of the conditions under which fishery and aquaculture products are processed and marketed". (Avsnitt 2.2.3 resp. 2.2.4.)

3. Generella strukturåtgärder. För att utjämna de ekonomiska skillnaderna mellan olika regioner inom EG har tre strukturfonder skapats; regionalfonden, socialfonden och jordbruksfonden. Dessa fonder regleras i "Council Regulation (EEC) No 2052/88 of 24 June 1988 on

the tasks of the Structural Funds and their effectiveness and on coordinations of their activities between themselves and with the operations of the European Investment Bank and the other existing financial instruments". (Avsnitt 2.2.5.)

Till detta kommer EG:s resurspolitik, som innehåller reglerande åtgärder av typ fiskeregler, fastställande av totalkvoter, kvotfördelning, fiskekontroll m m.

EG:s generella regler för statsstöd finns formulerade i Romfördragets artiklar 92–94. Här sägs bl a att statsstöd eller stöd som beviljas med hjälp av statliga medel i princip är oförenligt med den gemensamma marknaden i den mån det påverkar handeln mellan medlemsstaterna och samtidigt snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att ge fördelar åt vissa företag eller viss produktion.

Förenliga med den gemensamma marknads bestämmelser är dock bl a (enligt artikel 92.2):

- 1) Stöd av social karaktär till enskilda konsumenter, förutsatt att det beviljas utan diskriminering med hänsyn till varornas ursprung.
- 2) Stöd, vars ändamål är att råda bot på skador, som är förorsakade av naturkatastrofer eller av andra exceptionella händelser.

Vidare kan följande anses vara förenligt med den gemensamma marknaden (artikel 92.3):

- 1) Stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i områden, där levnadsstandarden är osedvanligt låg, eller där det råder en allvarlig arbetslöshet.
- 2) Stöd som kan främja tillkomsten av viktiga projekt av intresse för EG eller avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi.
- 3) Stöd för att främja utvecklingen av vissa näringsgrenar eller ekonomiska regioner, när det inte ändrar handelsvillkoren på ett sätt som strider mot gemenskapens intresse.
- 4) Andra former av stöd där Rådet på förslag från Kommissionen fattar beslut med kvalificerat flertal.

2.2.2 Marknadsregleringen av fisk

Bestämmelser som rör marknadsregleringen på fisk finns i Council Regulation No 3687/91. Till grund för marknadsregleringen ligger följande principer:

- enhetlig marknad,
- företräde för EG-produktionen samt
- ekonomisk solidaritet.

Marknadsregleringen har följande målsättningar:

- a) att stabilisera marknaden,
- b) att garantera ett säkert och jämnt utbud på marknaden samt
- c) att tillförsäkra konsumenterna skäliga priser och god kvalitet.

Marknadsregleringen består av fyra delelement:

1) Försäljningsbestämmelser (marketing standards) omfattar gemensamma kvalitets- och marknadsföringsbestämmelser, vilka är tvingande i EG:s marknadsreglering. I dessa bestämmelser finns bl a storleks-sorteringar och rent livsmedelshygieniska regler om t.ex färskhet. Medlemsstaten ansvarar för att bestämmelserna efterlevs.

2) Producentorganisation är en av medlemslandet godkänd organisation som upprättats på initiativ av producenterna, dvs fartygsägarna, och som har i uppgift att vidta åtgärder för att säkra ett rationellt fiske och goda försäljningsvillkor.

3) Prisregleringen ger möjlighet till EG-finansiering på följande områden:

- överskottshantering,
- lagringsstöd samt
- pristillägg för sardiner, tonfisk samt lax och hummer (pristillägg för lax och hummer har dock aldrig tillämpats)

4) Handel med tredje land. EG:s gemensamma bestämmelser gentemot omvärlden syftar till att ge den inhemska produktionen ett försteg på den egna marknaden. EG:s regelsystem omfattar i huvudsak två element, dels gemensam tullmur, dels ett system med referenspriser, vilket är ett slags minimiprissystem som syftar till att förhindra import till lägre priser än dem som EG:s prisreglering ger utrymme för.

EG:s förordningar och riktlinjer om statligt stöd omfattar hela fiske-sektorn inklusive odling. Dock gäller förordningarna inte fritidsfiske. EG:s fiskeförordningar omfattar allt offentligt stöd, oavsett om det kommer från centrala eller regionala myndigheter. Bestämmelserna omfattar således alla slags bidrag, subventionerade lån, lånegarantier, skattenedsättningar, förmånliga avskrivningsregler och nedsättning av sociala avgifter.

Följande aspekter på den svenska ordningen inom marknadsområdet kan vara av särskilt intresse:

a) Inkomster till prisregleringskassan

Enligt artikel 95 i Romfördraget och EG-domstolens utslag är sådana avgifter förbjudna som läggs på import och egenproduktion, och där inkomsterna används för att stödja den egna produktionen. Skälet till detta är att en sådan konstruktion innebär att konkurrensen snedvrids till egenproduktionens förmån. Så är exempelvis den svenska prisregleringsavgiften inte förenlig med EG:s regelsystem.

b) Import- och exportlicenser

EG:s fiskeripolitik innebär att ett gemensamt tull- och gränsskydd skapats. Nationella kvantitativa restriktioner gentemot ett annat medlemsland är inte förenligt med EG:s regelsystem. Det svenska systemet med importlicenser är därför inte förenligt med EG:s regler då det svenska systemet under senare år primärt syftat till att förhindra import av färsk sill och torsk när svenskproducerad vara funnits tillgänglig på marknaden.

c) Fasta och rörliga pristillägg

Enligt EG:s bestämmelser skall allt stöd syfta till att främja produktivitet och effektivitet. Detta betyder att stöd som sänker produktionskostnaderna eller ökar intäkterna inte är tillåtna. De former av pristillägg som i dag finns inom ramen för den svenska regleringen är därför inte tillåtna enligt EG:s marknadsreglering. EG har undantagsvis tillämpat pristillägg på vissa arter (tonfisk och sardiner), dvs arter som är av ringa intresse för svenskt fiske.

Den sannolika, sammantagna effekten av en EG-anpassning av prisregleringen bör innebära att beredningsindustrin får vissa kostnadsfördelar, medan främst sillfisket får vidkännas en försämrad lönsam-

het till följd av uteblivna pristillägg och en ökad självfinansiering av överskotten.

2.2.3 Stöd till investeringar

Regler för investeringsstöd m m finns i Council Regulation 4028/86. Förordningen är EG:s grundläggande dokument om reglering av investeringsstöd till fiske och vattenbruk. Förordningen anger bl a de kriterier som avgör om stöd skall kunna beviljas och stödets storlek.

En förutsättning för stöd från EG är att även berörd medlemsstat beviljar stöd till åtgärden. Storleken på EG:s stöd kan variera beroende på i vilket land som åtgärden genomförs. Ett högre investeringsstöd kan ges inom mindre gynnade regioner, vanligtvis i Sydeuropa. EG:s stöd till danska fiskare beviljas som regel efter den lägsta procentsatsen. Vid bedömning av det svenska stödets förenlighet med EG:s bestämmelser har jämförelser gjorts med de regler som gäller för EG-stöd till danska fiskare. För vissa åtgärder kan det nationella stödet variera inom ett visst intervall. Det är då medlemsstaten själv som avgör storleken på det nationella stödet inom det givna intervallet.

Fleråriga utvecklingsprogram och områdesplaner

Medlemsstaten är skyldig att utarbeta utvecklingsplaner och vissa andra planeringsdokument som skall godkännas av Kommissionen.

Kommissionen kan besluta att visst stöd inte skall beviljas under en bestämd tidsperiod. Så beslutade EG exempelvis att bidrag till nybyggnad av fiskefartyg inte skulle beviljas under 1992 på grund av den överkapacitet som råder inom EG:s fiskeflotta.

Omstrukturering och förnyelse av fiskeflottan

EG:s bidrag till nybyggnad av fiskefartyg uppgår till viss andel av investeringskostnaden. Bidraget varierar dels efter fartygets storlek och utrustning, dels efter var det är hemmahörande. Fartyget måste ha en längd av minst 5 meter för att stöd skall kunna utgå. Stöd utgår enligt följande:

1) Fartyg med en längd under 9 m, alternativt 12 m som är i stånd att bedriva trålfiske:

EG-stöd	20 eller 35 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 25 %

2) Fartyg under 33 m med en minsta längd av 9 m, alternativt 12 m som är i stånd att bedriva trålfiske:

EG-stöd	15 eller 30 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 25 %

3) Fartyg med en längd överstigande 33 m:

EG-stöd	5 eller 20 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 25 %

EG-stödet kan ökas med fem procentenheter i vissa fall, t ex om fiskaren, som söker stöd, ej fyllt 40 år.

Modernisering av fiskeflottan

De åtgärder som kan stödjas i syfte att modernisera fiskeflottan är exempelvis rationalisering av fisket, bättre lagring av fångsterna, energibesparing samt förbättring av besättningens arbetsvillkor och säkerhet. Investeringen skall vara omfattande och för olika storleksklasser på fartyg finns minimibelopp angivet för att stöd skall kunna utgå. Som exempel kan nämnas att för fartyg med en längd av minst 12 meter skall investeringen uppgå till minst 25.000 ECU. Investeringen får emellertid inte överstiga 50 % av värdet för ett motsvarande nytt fartyg.

Utveckling av vattenbruk samt byggnadskonstruktioner i kustområden

Stödet till utveckling av vattenbruk samt byggnadskonstruktioner i kustområdet kan omfatta bidrag till byggande av t ex fasta anläggningar i havet för att odla fisk, skaldjur eller blötdjur. Vidare kan stöd utgå till konstruktioner för att åstadkomma skydd och bättre utnyttjande av kustområden.

Bidraget för vattenbruk uppgår till:

EG-stöd	25 eller 40 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 30 %

Bidraget för byggnader i kustområden uppgår till:

EG-stöd	50 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 35 %

Försöksfiske

Stödet till kommersiellt försöksfiske syftar till att finna nya fisken som kan utnyttjas kommersiellt. Bidrag utgår till vissa specificerade kostnader enligt följande:

EG-stöd	40 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 20 %

Omställning av fiske

Stödet till omställning av kommersiellt fiske syftar till att utnyttja fiskresurser i vatten som tillhör tredjeland eller i vatten som ej tillhör någon stat. Avsikten med fisket skall i första hand vara att försörja EG-marknaden. En förutsättning för att bidrag skall kunna utgå är bl a att åtgärden beräknas ge ett stabilt, permanent och lönsamt utnyttjande av fiskresurserna.

Bidraget för omställning av fiske är beroende på fartygets storlek. Som exempel kan nämnas att fartyg under 25 bruttoregister-ton erhåller 81 ECU/fiskedag medan fartyg från 100 brt till 200 brt 650 ECU/fiskedag. Det nationella bidraget skall utgöra mellan 10% och 20% av bidragsbeloppet.

Gemensamma projekt

Stödet till gemensamma projekt har utgått till fartygsägare inom EG som genomför tidsbegränsade samarbetsprojekt med företag utanför EG för att utnyttja fiskresurserna i tredjeland. Syftet med stödet är att öka tillgången på fisk på EG-marknaden. Villkoren är desamma som

för stöd till omställning av fiske. Bidrag kan även beviljas till bl a be-
redning och avsättning av produkter som har samband med projektet.

Gemensamma företag

Stöd kan utgå till fiskeföretag som är gemensamma för ett EG-land
och ett tredjeland. Liksom för bidraget till omställning av fiske och
till gemensamma projekt skall avsikten vara att utnyttja fiskresurser i
tredjelands farvatten med sikte på att i första hand försörja EG-mark-
naden. Bland villkoren kan nämnas att fartyget skall vara registrerat i
en medlemsstat och att det skall överföras till det samarbetande före-
taget i det andra landet.

Det maximala bidraget varierar mellan 600 och 6.000 ECU/brutto-
registerton. (Det högre beloppet gäller små fartyg medan det lägre av-
ser större fartyg.) Till detta kommer en ersättning på mellan 75.000
och 1.012.500 ECU beroende på fartygsstorlek. Det nationella bidra-
get skall utgöra mellan 20% och 50% av bidraget.

Anpassning av kapaciteten

Bidrag kan utgå till anpassning, dvs neddragning, av fiskekapaciteten.
Ersättningen kan exempelvis utgå för stillaliggande eller definitivt
upphörande av fiske (skrotning, försäljning till tredjeland eller över-
gång till annan verksamhet inom EG). Medlemsstaten betalar ut bidra-
get som till 50% täcks av EG, såvida det inte är fråga om skrotning
då 70% av beloppet täcks.

Bidraget för stillaliggande är beroende av fartygets storlek. För
fartyg under tio år är ersättningen mellan 200 och 3.500 ECU/dag
och för fartyg på tio år eller äldre är den mellan 150 och 3.000
ECU/dag.

Utrustning i fiskhamnar

Bidrag kan beviljas till utrustning i fiskhamnar. Bidraget kan bl a
avse utrustning för produktion, lagring och distribution av is, kyl-
lager, vattenförsörjning, fisklandningsutrustning, bränsleförsörjning,
installationer för underhåll av fiskefartyg samt åtgärder på kajer för

att förbättra säkerheten vid lossning och lastning. För dessa åtgärder utgår stödet enligt följande:

EG-stöd	25 eller 50 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 30 %

Främjande av nya marknader

Bidrag kan ges för marknadsföring som syftar till att stimulera till konsumtion av arter som är biologiskt underutnyttjade samt arter från vattenbruket. EG finansierar dubbelt så mycket som det nationella bidraget, dock högst 50 % av den totala kostnaden.

2.2.4 Stöd till beredning och avsättning

Regler för stöd till beredning och avsättning finns i Council Regulation 4042/89. Förordningen behandlar reglerna för de bidrag som syftar till att förbättra beredning och avsättning av produkter från fisket och vattenbruket. EG kan delta i finansieringen av åtgärder som uppfyller ett eller flera av de tolv nedan angivna målen.

- 1) Bidrar till en ekonomisk och social samhörighet inom EG.
- 2) Tar hänsyn till behoven i de mindre gynnade regionerna.
- 3) Bidrar till att förbättra situationen inom sektorn fiske- och vattenbruksprodukter och särskilt ger producenterna en lämplig och varaktig del av intäkterna.
- 4) Bidrar till den styrning av produktion och beredning som åsyftas med den gemensamma fiskeripolitiken genom vissa av de strukturåtgärder som är fastställda i förordning 4028/86.
- 5) Långsiktigt förbättrar berednings- och avsättningsstrukturen för fiske- och vattenbruksprodukter.
- 6) Förbättrar avsättnings- och distributionsnätet för fiske- och vattenbruksprodukter.
- 7) Bidrar till en förbättring av varornas kvalitet, hållbarhet och förpackning eller till bättre användning av biprodukter.
- 8) Stöder teknisk förnyelse samt beredning och avsättning av nya arter eller arter som är underutnyttjade.
- 9) Bidrar till att beredda produkter anpassas till konsumenternas efterfrågan.

10) Bidrar till att skapa stabilitet på marknaden för fiskevaror och vattenbruksprodukter.

11) Medverkar till att upprätthålla regelbunden och tillräcklig råvarutillförsel till beredningsindustrin eller öka flexibiliteten inom industrin.

12) Tar hänsyn till underskottet på fiskeprodukter i EG och till behovet av ett balanserat utnyttjande av de interna resurserna.

I förordningen finns även anvisningar om att varje stat skall upprätta en sektorplan för hela fiske- och vattenbrukssektorn.

EG:s ekonomiska stöd till beredning och avsättning utgör maximalt 30 % eller 50 % av de stödberättigade utgifterna, beroende på i vilken region investeringen görs. Medlemsstaten skall delta i finansieringen med ett belopp som svarar mot minst 5 % av kostnaden. Det finns även regler för egeninsats från företagaren.

Stödet kan bl a avse maskinell utrustning för beredning samt förbättring av kvalitet och hygien i produktionen. Stöd kan beviljas för beredning och avsättning av produkter från det de lossas i fiskhamnen till dess de köps upp av detaljist.

2.2.5 EG:s strukturfonder

För att utjämna de ekonomiska skillnaderna mellan olika regioner finns inom EG tre strukturfonder: regionalfonden, socialfonden och jordbruksfonden. Förordningen angående fonderna är Council Regulation 2052/88.

Även om de tre fonderna har gemensamma mål och principer att arbeta efter, så sträcker sig respektive fonds verksamhetsområde inte över alla de fem målen. Av medel som anslås till regionalfonden lämnas stöd till program som omfattar målen 1, 2 och 5b. Från jordbruksfonden stöds insatser som syftar till att uppfylla mål 1 samt 5a och 5b. Från socialfonden slutligen kan stöd lämnas till samtliga mål utom till 5a.

Under perioden 1989–1993 fördelades totalt ca 47 miljarder ECU ur de tre fonderna. Av dessa användes drygt 36 miljarder för att främja utvecklingen i svagt utvecklade regioner (mål 1). Insatser som avser att omstrukturera regioner med industrier på tillbakagång har uppgått till knappt 4 miljarder ECU (mål 2). För bekämpande av långtids-

arbetslöshet samt för att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden har drygt 4 miljarder fördelats (mål 3 och 4). Till åtgärder enligt det jordbrukspolitiska målet (mål 5) har ca 2,5 miljarder ECU anvisats.

Målen för EG:s strukturpolitik kan i korthet beskrivas på följande sätt:

Mål 1. Att främja utvecklingen i svagt utvecklade regioner. Den övervägande delen av det ekonomiska stödet, går till EG:s ekonomiskt minst utvecklade områden. Dit räknas de regioner som har en BNP/capita som är minst 25% lägre än EG:s genomsnitt. Stödet utgår till hela Grekland, Irland och Portugal. Dessutom kan det bli fråga om delar av Spanien, södra Italien och Nordirland. Insatserna avser huvudsakligen infrastrukturprojekt och företagsinvesteringar som syftar till att diversifiera näringslivet.

Mål 2. Att omstrukturera regioner med industrier på tillbakagång. Detta mål berör huvudsakligen urbaniserade regioner, vilka är relativt välutvecklade, men som i fråga om BNP, sysselsättningsgrad och arbetslöshet avviker negativt från EG:s genomsnitt. Storbritannien är det största mottagarlandet, men även Spanien och Frankrike har regioner som stöds. Åtgärderna avser bl a insatser för nyetableringar och nyföretagande, men även forsknings- och utvecklingsinsatser.

Mål 3. Att bekämpa långtidsarbetslöshet. För att motverka långtidsarbetslöshet lämnar EG stöd till åtgärder som riktar sig till personer som är äldre än 25 år och som varit arbetslösa längre tid än ett år. Åtgärderna avser bl a utbildnings- och starta-egget-insatser samt insatser som särskilt riktas till arbetsmarknadens svaga grupper.

Mål 4. Att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Stödet utgör ett komplement till stödet enligt mål 3 och syftar till att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Stödet sker exempelvis i form av sysselsättningsprojekt i små och medelstora företag och kompetenshöjande utbildning. Storbritannien är den största mottagaren av stöd enligt mål 3 och 4.

Mål 5a. Att påskynda omstruktureringen av jordbruket. För att komma tillrätta med jordbrukets överproduktion behöver jordbruket omstruktureras. Detta delmål syftar till att uppnå en bättre jämvikt mellan produktion och efterfrågan. Denna form av stöd lämnas till alla medlemsstater utan någon geografisk begränsning. Bidragen från jordbruksfonden kan lämnas till bl a trädesläggning av åkerareal, om-

ställning av produktion, marknadsföring, miljöskyddande åtgärder och till unga jordbrukare.

Mål 5b. Att främja utvecklingen på jordbruksbygder. Detta stöd från strukturfonderna lämnas för att utveckla, diversifiera och vitalisera jordbruksområden samt för att stödja sådana regioner som påverkas negativt av den gemensamma jordbrukspolitiken. Stöder ges till 56 s k NUTS III-regioner (dvs regioner med i genomsnitt ca 390.000 invånare), de flesta i regionerna ligger i Frankrike, som också är det största enskilda mottagarlandet.

Förutsättningarna för att stöd skall kunna lämnas enligt mål 5b är att regionen uppfyller följande villkor:

- andelen sysselsatta i jordbrukssektorn är stor,
- inkomsten från jordbruksverksamhet är relativt hög och
- regionen har en låg BNP/capita.

I vissa fall kan även perifert belägna regioner med låg befolkningstäthet eller stor avfolkning få stöd.

Prioriterade åtgärder vad gäller mål 5b är bl a:

- insatser för att finna alternativa inkomstkällor för jordbrukare,
- utveckling av produkter som det inte finns överskott av,
- förbättrad infrastruktur,
- marknadsföring av turism på landsbygd,
- återställande av skadad miljö och
- skydd av ekologiskt viktiga platser och av landskapet.

Av de medel som delas ut genom strukturfonderna är det en mycket ringa del som går till åtgärder med anknytning till fiskerinäringen.

Till följd av beslut som fattades vid det s k Maastrichtmötet kan det i framtiden finnas även andra fonder och/eller målsättningar än de som nämnts ovan. Så diskuteras exempelvis ett sjätte mål som är parallellt till det femte målet, som rör jord- och skogsbruk, men som skall avse fisket.

2.3 Ny fiskelagstiftning

I promemorian Ds 1992:70 Enklare fiskebestämmelser lämnas förslag till en delvis ny fiskelagstiftning. Den nya fiskelagen och fiskeförord-

ningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1993. I detta avsnitt görs en kortfattad genomgång av de förslag som primärt berör yrkesfisket och därmed också utredningens uppdrag.

2.3.1 Nuvarande regler

Enligt gällande regler krävs innehav av yrkesfiskelicens vid fiske i utländska zoner. Fiskets organisationer lämnar listor över de svenska fartyg som önskar fiska i en sådan zon till Fiskeriverket som vidarebefordrar uppgifterna till den utländska staten.

Yrkesfiskelicens är vidare en förutsättning för statligt ekonomiskt stöd i form av bl a prisstöd och rationaliseringsstöd. När frågan om licens prövas bedömer Fiskeriverket fisktillgången, marknadsutsikterna samt den sökandes förutsättningar att bedriva ett rationellt fiske. Krav ställs också på att fartyget skall vara svenskregistrerat. Licensen är däremot inte någon förutsättning för rätten att utöva yrkesfiske. Om fiskaren är svensk, har ett svenskregistrerat fartyg och är beroende av fisket för sin försörjning ger den nuvarande lagstiftningen honom rätt att fiska med trål i svenska vatten.

2.3.2 EES-avtalet

Nuvarande särregler för utländska medborgare när det gäller rätten att yrkesfiska och rätten att registrera fiskebåtar i Sverige är inte förenliga med EES-avtalet. Avtalets bestämmelser om kapitalets fria rörlighet innebär även etableringsfrihet. En EES-medborgare som flyttar till Sverige är berättigad att ta med sig sitt fiskefartyg hit och få det registrerat under svensk flagg. Svenskt medborgarskap kommer i framtiden inte att kunna krävas för rätten att bedriva fiske och inte heller för att inregistrera ett fartyg i det svenska fartygsregistret. Fartyget måste dock även fortsättningsvis vara svenskregistrerat eftersom fiskekvoterna är nationella.

När EES-avtalet träder i kraft kommer sålunda möjligheter att finnas för EES-fiskare att etablera sig i Sverige. I allmänhet har de fiskekvoter som stått till svenska fiskares förfogande varit tillräckliga för att undvika fiskestopp. Även om Sverige infört flera stopp under 1991 och 1992 har periodvisa fiskestopp varit betydligt vanligare i flera EG-länder, bl a i Danmark, framför allt beroende på att EG:s fångstkapacitet kraftigt överstiger tillgängligt fångstutrymme. Det kan

därför finnas ett intresse, främst bland danska fiskare, att etablera sig i Sverige. I dag finns dock inte något biologiskt utrymme för en ökad kapacitet inom det svenska yrkesfisket. De flesta kommersiellt viktiga arter är kvoterade och merparten kvoter fullt utnyttjade varför en ökning av antalet svenskregistrerade fartyg kommer att leda till allt frekventare fångststopp även i Sverige.

För att uppnå en balans mellan antalet fiskare och tillgängliga fiskekvoter krävs i de flesta EES-länder beslut av en myndighet för att en person skall kunna etablera sig som yrkesfiskare. I Sverige kommer, genom det nya lagförslaget, rätten till yrkesfiske att kopplas till innehav av yrkesfiskelicens. Därmed kan en överetablering i förhållande till fiskbeståndens storlek undvikas. Kravet på licens kommer att gälla för såväl svenska som utländska medborgare då någon diskriminering på grund av nationalitet inte får förekomma.

2.3.3 Förslag om nya regler

Yrkesfiskelicens (5 §, 27–29 §§ Fiskelagen, 19 § Fiskeförordningen)

Genom den nya fiskelagen görs rätten att bedriva yrkesfiske beroende av innehav av yrkesfiskelicens. För att kunna söka sådan licens fordras bl a att sökanden äger ett svenskregistrerat fartyg. Vidare beaktas tillgången på fisk och möjligheterna att bedriva ett rationellt fiske. För att ett fiskeföretag skall beviljas licens krävs att företaget innehas eller drivs av någon för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse. En tidsbegränsad licens kan beviljas fiskare som inte uppfyller försörjningskravet och som har gjort stora investeringar i utrustning som är förbehållen det yrkesmässiga fisket. Genom den tidsbegränsade licensen kan fiskaren ges skälig tid att avveckla fisket och redskapsinnehavet. Förslaget innebär att yrkesfiskelicens beviljas av Fiskeriverket eller, efter verkets bemyndigande, av länsstyrelse.

Utlänningars fiskerätt (11 §, 27 § Fiskelagen, 21–22 §§ Fiskeförordningen)

Utländska medborgare som beviljats yrkesfiskelicens får fiska på samma villkor som svenska fiskare med licens. Bestämmelserna om svenska medborgares rätt att fiska med handredskap gäller även utländska medborgare som utövar fritidsfiske. För fiske med andra redskap än

handredskap och utan stöd av yrkesfiskelicens eller enskild fiskerätt krävs tillstånd av länsstyrelsen om det bedrivs av

* utländska medborgare som inte är stadigvarande bosatta här i landet,

* juridiska personer som till hälften eller mer ägs av utländska medborgare.

Den fria etableringsrätten kommer dock under en tvåårsperiod att undanta fiskeföretag. Under samma period kommer, för yrkesmässigt fiske, kravet på minst två års stadigvarande boende i Sverige för att utländsk medborgare skall vara likställd med svensk medborgare att fortsätta att gälla. Först från och med 1995 räcker det med stadigvarande bosättning, oavsett tid, för att jämföras med svensk medborgare även vid annat fiske än fiske med handredskap.

Fiske i utländsk zon (25 § Fiskeförordningen)

Fiskeriverket skall efter hörande av yrkesfiskets organisationer formellt godkänna de fiskare som tillåts fiska i utländsk zon.

Redskapsbegränsning (18 § Fiskelagen, 14 § Fiskeförordningen)

Yrkesfisket förbehålls fortsättningsvis de mest fångstintensiva fiskeredskapen (t ex trål). För fritidsfisket införs en antalsbegränsning av vissa redskap, bl a nät, krokredskap som inte är handredskap, ryssjor och burar. Övriga yrkesfiskeredskap skall uteslutande användas av yrkesfiskare.

3 Finansiellt stöd till fisket

3.1 Ekonomiskt stöd till fisket via Jordbruksdepartementets titel D Fiske

3.1.1 Det ekonomiska stödet – en sammanfattning

De medel i statsbudgeten som avser fisket anvisas till största delen via Jordbruksdepartementets titel D. Fiske. Visst stöd fördelas även över andra anslag. De viktigaste av dessa redovisas i avsnitt 3.3. De anslag under Jordbruksdepartementets titel D. Fiske som huvudsakligen rör yrkesfisket och fiskerinäringen i övrigt är under innevarande budgetår:

D 2. Främjande av fiskerinäringen, reservationsanslag	4.541.000
D 3. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen, förslagsanslag	1.000
D 4. Bidrag till fiskets rationalisering m m, förslag	9.388.000
D 5. Lån till fiskerinäringen, reservationsanslag	40.000.000
D 6. Täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fisket, förslagsanslag	1.000
D 7. Prisreglerande åtgärder på fiskets område, förslagsanslag	1.000

Anslaget D 7. Prisreglerande åtgärder på fiskets område är ett förslagsanslag på 1.000 kr. Detta anslag behandlas utförligare i nästa avsnitt (3.2).

3.1.2 Anslag D 2. Främjande av fiskerinäringen, reservationsanslag

Anslaget D 2 skall användas för bidrag till fiskets organisationer, fisketillsyn samt för att bestrida kostnader för utvecklingsarbete och försöksverksamhet på fiskets område.

Anslaget uppgår för innevarande budgetår till 4.541.000 kr och är i regleringsbrevet fördelat på följande poster:

1. Bidrag till fiskarorganisationer	457.000
2. Bidrag till fisketillsyn	330.000
3. FoU på fiskets område	3.753.000
4. Bidrag till fiskare med anledning av avlysning av fiskevatten	1.000
Totalt	4.541.000

Bidraget till fiskarorganisationer på 457.000 kr har halverats till innevarande budgetår och bör enligt budgetpropositionen avvecklas helt fr o m budgetåret 1993/94.

Bidraget till fisketillsyn. Fisketillsynsmännen utgör ett komplement till den övervakning av fiskebestämmelserna som polis och kustbevakning svarar för. Bidraget fördelas av Fiskeriverket till länsstyrelserna som har möjlighet att förordna särskilda fisketillsynsmän. Medan Kustbevakningen i praktiken ensam svarar för övervakningen av havsfisket och fisket i de yttre skärgårdsområdena spelar fisketillsynsmännen en stor roll i de inre skärgårdarna och i inlandsvattnen. För innevarande budgetår uppgår bidraget enligt regleringsbrevet till högst 330.000 kr.

FoU på fiskets område. Fiskeriverket gör i sin fördjupade anslagsframställning följande bedömning av behovet inom området forskning och utveckling under den kommande treårsperioden.

Flertalet av FoU-projekten vid Fiskeriverket är av mycket långsiktig karaktär, exempelvis beståndsövervakning och studier av miljööverkan på fisket. Även projekt som rör fiskevård och fiskodling är med nödvändighet till sin karaktär långvariga.

För att åtminstone lokalt förbättra beståndssituationen för torsken i Östersjön har under senare år medel avsatts för att utveckla metoder för odling och utsättning av torskungar. Mycket arbete återstår dock. Under 1992/93 kommer detta arbete att fortsätta och huvudsakligen finansieras genom att prisregleringsmedel ställts till förfogande.

För beståndsuppskattningar och annan biologisk prognosverksamhet kommer flerartsmodeller att få ökad betydelse. Detta kräver bl a ett intensifierat metodutvecklingsarbete. Även det utvecklingsarbete

som syftar till att åstadkomma en bättre selektering i olika redskap behöver intensifieras.

Olika miljöproblem har aktualiserats i Ryssland och de baltiska staterna. För att kartlägga konsekvenserna och anvisa lösningar krävs internationella undersökningar. Samtidigt kvarstår de stora undersökningsbehoven inom området förorening/kalkning.

Av avgörande betydelse för fiskerinäringen är de dåliga avsättningsmöjligheterna för sill och strömming. Fiskeriverket stöder ett projekt för utveckling av sillmassa för bred användning i olika fiskprodukter. Detta utvecklingsarbete har under föregående budgetår finansierats med D 2-medel. Efter reduceringen av detta anslag används under innevarande budgetår prisregleringsmedel.

En ökad betydelse av kustfisket kan förutses. På ostkusten kan finnas outnyttjade reserver av sik, gädda, abborre och plattfisk, medan det på västkusten mer är en fråga om hur fisket bedrivs mest ekonomiskt. För att utveckla kustfisket krävs undersökningar av produktionsförutsättningarna liksom att regelbundna beståndsuppskattningar av kustbestånden genomförs.

Genom minskad ålyngelinvandring är situationen besvärlig för det för kustfisket viktiga ålfisket. Därför krävs att nya metoder inom fiskevården utvecklas, exempelvis i form av utsättningar. Sådana är även aktuella för plattfisk, gös och havsöring. Andra för kustfisket viktiga utvecklingsinsatser rör metoder för fiske efter nya arter och för fiskhantering liksom regionala studier av kustfiskets ekonomi och förutsättningar.

Inom sötvattenområdet måste stor vikt läggas vid bevarandefrågor. Det gäller t ex de skyddsvärda stammarna av lax och öring samt flodkraften. En förväntad ökning av fisketurismen till Sverige kommer att påverka fiskeresurserna. Behovet av undersökningar kring kapacitetsutnyttjande liksom utveckling av fiskevårdsmetoder, inte minst i rinnande vatten, kommer därför att öka. Frågor som rör fiskevården i de norrländska reglerade sjöarna med bestånd av öring och röding måste i högre grad uppmärksammas liksom undersökningar av effekter på sysselsättning och regional ekonomi.

I såväl sötvatten som kustvatten utgör undersökningar av fiskbeståndens status en viktig del av miljöövervakningen. I samband med den nuvarande översynen av miljöövervakningsprogrammen behöver insatser göras i form av en regelbunden monitoringverksamhet.

Situationen på fisksjukdomssidan har försämrats under de senaste åren. Särskilt smittspridningen från odlade till vilda bestånd måste klarläggas. Bl a hotas programmet för kompensationsodling av lax av kraftigt ökad dödlighet hos yngel. De bakomliggande faktorerna för denna ökade dödlighet är okända.

Om Sverige vill ha reellt utbyte av internationell FoU-verksamhet krävs ett aktivt deltagande. EG:s resurser satsas huvudsakligen i stora projekt. Detta innebär att också medlemsstaternas egeninsatser blir stora. För att Sverige skall kunna vara med i det internationella samarbetet krävs därför att särskilda medel finns avsatta. I flertalet EGländer svarar sektorsforskningen för en större andel av landets totala FoU-budget än i Sverige, vilket innebär att institutioner motsvarande Fiskeriverkets laboratorier har större möjlighet att engagera sig i internationellt samarbete. Samma förhållande gäller för övrigt också inom ramen för det nordiska samarbetet.

3.1.3 Anslag D 3. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen, förslagsanslag

Från anslaget D 3. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen lämnas bidrag och ersättning i samband med isbrytning för fiskets och fiskarbefolkningens behov. Anslaget är ett 1.000-kronorsanslag som kan belastas med de faktiska kostnaderna för isbrytarhjälp i enlighet med uppställda regler. Eftersom Sverige inte har haft några isvintrar under senare år har anslaget varit lågt utnyttjat.

Anslaget möjliggör för fiskeflottan att komma till och från sina fiskeplatser under isvintrar. I och med detta kan den företagsekonomiska avkastningen i fiskerinäringen (fisket och beredningsindustrin) i någon mån upprätthållas. Den svenska marknaden kan också försörjas med färsk fisk.

Anslaget bör inte strida mot bestämmelserna i EES-avtalet.

3.1.4 Anslag D 4. Bidrag till fiskets rationalisering m m, förslagsanslag

Anslaget uppgår för innevarande budgetår till 9.388.000 kr. Från anslaget lämnas bidrag bl a till investeringar i fiskeföretag, vid fångstbegränsning och vid skada på fiskeredskap samt skrotningspremier

för äldre fiskefartyg som tas ur fiskeflottan. Närmare bestämmelser finns i förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket m m.

Bidragen syftar till att öka effektiviteten och konkurrenskraften i den svenska fiskerinäringen. Fiskeriverket har att i sina bedömningar särskilt beakta behovet av en modernisering av den Östersjöbaserade fiskeflottan.

Sammanfattningsvis kan bidrag utgå för följande ändamål:

1. Nybyggnad eller inköp av begagnat fartyg i gott skick
2. Övergång till annan fångstinriktning
3. Bränslebesparande åtgärder
4. Förbättrad arbetsmiljö
5. Viss säkerhetsutrustning
6. Skada på redskap
7. Skrotning av fiskefartyg
8. Stöd vid fångstbegränsning
9. Underhåll och drift av fiskefyrar samt utmärkning av fiskegränser

Bidrag för nybyggnad eller inköp av begagnat fartyg i gott skick (1985:439, 10§ p 1)

Investeringsbidrag kan lämnas i form av avskrivningslån till nybyggda fartyg. Lån får lämnas med högst 10% av godkänd kostnad för förvärvet. Bidrag har under budgetåret 1991/92 utgått till fem fiskeföretag, totalt med 583.000 kr. Dessutom har 1,4 milj kr beviljats till sex företag för förvärv av begagnat skepp. Av sammanlagt beviljade ca 2,0 milj kr har i det närmaste hälften avsett Göteborgs och Bohus län.

Nybyggnadsbidragen har, tillsammans med övriga åtgärder som Fiskeriverket förfogar över bl a lånegarantier och fiskerilån, bidragit till att medelåldern i fiskeflottan minskat.

Den licensierade fiskeskeppsflottan (fartyg över 12 meter) utgjordes i maj 1992 av 468 skepp medan den i maj 1987 bestod av 491 skepp. Det sammanlagda bruttotonnaget ökade dock under samma period från 37.000 bruttoregister-ton till 44.000. Medelskeppet var i maj 1992 28 år gammalt (31 år 1987), hade en maskinstyrka på 363 kW (312 kW), en längd på 21 meter (20,6 m) samt ett bruttotonnage på 98 brt (78 brt).

Den licensierade fiskebåtsflottan (fartyg under 12 meter) uppgick i maj 1992 till 1.169 båtar med en sammanlagd längd av ca 10.000 meter. I maj 1987 utgjordes båtflottan av 617 enheter på sammanlagt 5.800 meter. På grund ändrade licensbestämmelser är dock inte dessa siffror jämförbara. Medelbåten var 1992 8,5 meter och 22 år gammal. Motorstyrkan var på 57 kW.

Fiskeskeppsflottans ålder har mellan 1987 och 1991 minskat med i snitt tre år – från 31 år till 28 år. Fiskeskeppsflottan har minskat med ca 5% medan fartygens bruttotonnage ökat med 25%. Det är framför allt i tre distrikt som förnyelsen gått snabbt, nämligen i Göteborg, Simrishamn och Sölvesborg (Nogersund). Tyngdpunkten i Fiskeriverkets engagemang har legat på Simrishamns- och Sölvesborgsområdena. I Göteborg har förnyelsen – som främst avsett större skepp – åstadkommit utan att Fiskeriverket aktivt sökt påverka utvecklingen.

Förnyelsen av fiskeflottan har skett i ungefär samma takt i Östersjöhamnarna och på Västkusten. En viktig orsak till denna balanserade utveckling är att verkets insatser, i enlighet med de riktlinjer som statsmakterna gett, har koncentrerats till Östersjöhamnarna.

Bidraget som ges till nybyggda fiskefartyg får inte överstiga 10% av investeringen, vilket är mindre än vad som utgår inom EG. Det bör dock noteras att EG f n inte beviljar stöd till nybyggnad. Det finns dock inga skäl att mot bakgrund av EES-avtalet ändra de svenska reglerna. Bidrag till inköp av begagnat fartyg kan däremot enligt EG:s regler bara utgå i vissa fall.

Förordningen om statligt stöd till yrkesfisket behöver i dessa avseenden inte ändras med anledning av EES-avtalet. Det bör i stället ankomma på Fiskeriverket att tillämpa bestämmelserna i ljuset av EG:s regler.

Bidrag för övergång till annan fångstinriktning (1985:439, 10§ p 2)

Bidrag i form av avskrivningslån kan beviljas för att företag skall kunna övergå till annan mer lönsam fångstinriktning. Lånen, som utgår med högst 50% av godkänd kostnad, har under budgetåret 1991/92 beviljats sex företag om sammanlagt 1.056.000 kr. Av dessa medel har ca 70% gått till företag i Göteborgs och Bohus län.

Fiskeriverket har genom punktinsatser kunnat stimulera till fiske efter andra arter än de traditionella. Genom åtgärder från verkets si-

da har ett visst fiske efter bl a strömsill och skoläst kunnat inledas. Verket har också stimulerat till användning av andra typer av redskap och till fiske på nya områden. Fiskeriverket bedömer att genom de åtgärder som vidtagits har nya arter och nya fiskesätt snabbare kunnat introduceras i Sverige än vad som annars skulle varit fallet.

Bidrag till övergång till annan fångstinriktning ingår inte i EG:s stödformer, annat än som ett led i en omställning av fisket så att fiskeresurser i vatten som tillhör tredjeland kan utnyttjas. Den nuvarande svenska författningstexten måste emellertid ändras. De åtgärder, som fått bidrag, faller i allmänhet under EG:s definition av sådana allmänna investeringar, som kan komma i fråga för stöd.

Bidrag för bränslebesparande åtgärder (1985:430, 10§ p 3)

Fiskeriverket har under senare år inte prioriterat insatser för bränslebesparande åtgärder. Några bidrag har därför inte beviljats. Enligt EG:s regelsystem är ekonomiskt stöd till bränslebesparande åtgärder tillåtna.

Bidrag för att förbättra arbetsmiljön samt bidrag för viss säkerhetsutrustning (1985:439, 10§ p 4 resp p 5)

Fiskeriverket kan lämna bidrag i form av avskrivningslån till arbetsmiljöförbättrande åtgärder. Under budgetåret 1991/92 har sådant stöd lämnats till sex fiskeföretag med sammanlagt 1.050.000 kr. Bidrag till förvärv av livräddningsflotte och brandskyddsutrustning för fiskefartyg har under budgetåret 1991/92 beviljats till 48 företag med sammanlagt 547.000 kr.

Bidraget är maximerat till 12.000 kr, vilket betyder att subventionen för de små fartygen, relativt sett, är större än för de stora.

Genom det statliga stödet är standarden i dessa avseenden hög inom den svenska fiskeflottan.

EG har möjligheter att bevilja bidrag för modernisering av fiskeflottan, inklusive förbättring av besättningens arbetsvillkor och säkerhet. Bidrag till förbättrad arbetsmiljö, säkerhetsutrustning och räddningsdräkter bedöms därför vara förenligt med EG:s regler. En nedjustering av bidragsbeloppens storlek syns dock vara nödvändig, efter-

som bidrag enligt de svenska bestämmelserna kan utgå med 50–80% av investeringen, vilket är mer än EG:s bestämmelser tillåter.

EG har regler för en investerings minsta storlek för att bidrag skall kunna utgå. Denna nedre gräns varierar från 3.000 ECU för fartyg kortare än 5 meter till 25.000 ECU för fartyg på 12 meter och därutöver. Om EG:s regler om minsta investeringsbelopp överförs till svenska förhållanden torde detta medföra att antalet bidrag blir färre än under de senaste åren.

Skada på redskap (1985:439, 15–17 §§)

Yrkesfiskare som bedriver fiske med fasta fiskeredskap har möjlighet att ansluta redskapen till det statliga stormskadeskyddet. Att stormskadeskyddet införts beror på svårigheterna att få försäkra redskapen i de kommersiella försäkringsbolagen.

Vid anslutning till skyddet skall fiskaren inbetala en årlig avgift på två procent av redskapens värde. Skadas redskapen vid storm erhåller fiskaren ersättning med 60% av redskapens värde minus en självrisk på 1.000 kr. Från statens sida är tanken att systemet skall vara självfinansierat. Under de tre senaste åren har inbetalningarna varit ca 0,2 milj kr per år. Utbetalade ersättningar har varierat mellan 0,6 och 1,0 milj kr.

Under de senaste åren har ett 70-tal fiskare anslutit sig till det statliga stormskadeskyddet. Samtliga anslutna företag är små och de anmälda redskapen representerar för det enskilda företaget en stor kapitalinsats. Om det statliga stödet försvann skulle risken för avsevärd ekonomisk skada kraftigt öka. Eftersom en sådan ökning innebär att företagets existens kan sättas på spel, skulle antalet redskap på vissa utsatta fiskeplatser minska, vilket i sin tur skulle leda till mindre fångster.

Fiskeriverket bedömer att det statliga bidragssystemet har medfört att ett större antal fiskare har kunnat klara sin försörjning i Östersjöns södra och mellersta skärgårdar.

Enligt Romfördraget artikel 92.2 är det förenligt med den gemensamma marknaden att bevilja stöd för att råda bot på skador som är förorsakade av naturkatastrofer eller av andra exceptionella händelser. Fiskeriverket har vid sin genomgång av EG:s stöd till fisket inte kunnat finna att någon motsvarande stödform tillämpas. Eftersom systemet skall vara självfinansierat och avses ge en kompensation vid

exceptionella händelser bör stödet vara förenligt med EG:s bestämmelser.

Bidrag för skrotning av fiskefartyg (1985:439, 18–19 §§)

För att möjliggöra en förnyelse av fiskeflottan, utan att den ökar i kapacitet, finns det möjligheter för de fiskare som skrotar sina gamla fartyg att erhålla bidrag. Storleken är beroende på fartygets bruttonnage och skick samt kan endast beviljas till skepp. Bidrag kan utgå med maximalt 2 500 kr/brt eller – om fartyget är yngre än 40 år – med maximalt 3 500 kr/brt.

Under budgetåret 1991/92 beviljades skrotningsbidrag till 12 fiskefartyg. Det sammanlagda, beviljade beloppet uppgick till 2.763.000 kr. Hälften av fartygen kom från Göteborgs och Bohus län. Dessa fartyg svarade för nära 60 % av det utbetalade stödet.

Skrotningsbidragen har medverkat till moderniseringen av den svenska fiskeflottan. Eftersom de flesta fiskare har sitt kapital bundet i det gamla fartyget kan företaget inte köpa ett nyare innan det gamla har sålts eller skrotats. I många fall har det då uppstått kedjor där i slutändan ett gammalt fartyg skrotas. Moderniseringen har också haft positiva effekter på sjösäkerheten.

Genom bl a bidraget för skrotning av fiskefartyg har den svenska fångstkapaciteten hittills kunnat hållas inom de ramar som den biologiska produktionen i havet medger. Den mycket svåra situationen för Östersjöns torskbestånd har dock omkullkastat tidigare planering. Åtminstone under de närmaste tre till fyra åren kommer den svenska fångstkapaciteten att vara för stor.

EG:s skrotningsbidrag är betydligt förmånligare än det svenska både vad gäller bidragets storlek och de fartygsstorlekar som kan få bidrag. Stödet är därför förenligt med EG:s bestämmelser. Fiskeriverket har därför föreslagit att skrotningsbidrag bör få lämnas i enlighet med EG:s regler. Styrande för verkets bidragsgivning bör då bli dels EG:s regelsystem, dels storleken på de anslag som ställs till förfo-gande.

Stöd vid fångstbegränsning (1985:439, 14 §)

Stöd, i form av lån eller bidrag, får lämnas till fiskeföretag som på grund av förbud mot fortsatt havsfiske fått likviditetssvårigheter.

Under senare år har detta stöd utnyttjats i mycket ringa utsträckning. Under budgetåren 1985/86–1990/91 beviljades inga bidrag alls till stillaliggande. Under 1991/92 utbetalades 0,7 milj kr till 27 laxfiskefartyg och 51 räkfiskefartyg.

Bidrag på grund av förbud mot fortsatt havsfiske får enligt förordningen lämnas med högst 625 kr per fartyg och arbetsdag. Fiskeriverket har differensierat bidraget så att det utgår med 625 kr/dag för skepp och 425 kr/ dag för båtar. Bidraget prövas och utbetalas av Fiskarnas erkända arbetslöshetskassa. Under budgetåret 1991/92 utbetalades 740.000 kr.

Tidigare har fångststopp i allmänhet inte behövt tillgripas. Denna situation förändrades dock under 1991 då fångststopp infördes för både lax och räka. Utvecklingen pekar på att fångststopp kommer att bli vanliga under de kommande åren.

Stödet vid fångstbegränsningar har primärt till syfte att ersätta den inkomstförlust som fiskaren får vidkännas. För mindre fartyg med relativt låga kapitalkostnader är bidraget sannolikt tillräckligt för att klara de kostnader som kvarstår vid ett stillaliggande. Besättningen har vid fångststopp möjlighet att få bidrag som vid arbetslöshet. För fartyg med stora kapitalkostnader har bidraget dock mindre betydelse. Fiskeriverket bedömer att bidraget täcker kapitalkostnaderna för en investering på ca 1 milj kr.

Motsvarande stöd finns inte i EG:s bestämmelser. EG anvisar andra vägar för att lösa överkapaciteten. Förutom skrotningsbidrag finns möjlighet till ersättning vid mer eller mindre permanent stillaliggande. Stillaliggandeersättningen betalas dock endast ut vid längre, planerade stillaligganden. Dessutom utgår stödet endast till fartyg över 12 meter.

Underhåll och drift av fiskefyrar samt utmärkning av fiskegränser

I anslutning till mindre fiskehamnar där trafiken består av fiskebåtar finns ett antal fyrar för vilka Sjöfartsverket inte ansett sig kunna stå för skötsel och drift. För fiskets del är det av säkerhetsskäl viktigt att dessa fyrar kan drivas och att de också underhålls. För detta ändamål disponerar Fiskeriverket under budgetåret 1992/93 högst 150.000 kr.

För utmärkning av fiskegränser disponerar Fiskeriverket för budgetåret 1992/93 högst 250.000 kr.

3.1.5 Anslag D 5. Lån till fiskerinäringen, reservationsanslag

Från anslaget beviljas fiskerilån enligt förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket m m. Låneramen har varit 40,0 milj kr de senaste budgetåren.

Fiskerilån är en låneform med subventionerad ränta. Ränta erläggs med två tredjedelar av riksbankens diskonto. De två första åren är som regel ränte- och amorteringsfria. Maximala lånebeloppet till ett företag är 2,5 milj kr inklusive eventuellt beviljat avskrivningslån. Förordningen anger ingen högsta godkänd procentsats av investering varmed lån får beviljas. Anslaget för fiskerilån har de senaste budgetåren varit 40,0 milj kr och hela anslaget har som regel utnyttjats. Syftet med stödformen är främst att genom goda lånevillkor stimulera till investeringar som gör fiskeflottan rationellare. Fiskeriverket har även möjlighet att lämna upp till två års ränte- och amorteringsfrihet.

Under budgetåret 1990/91 beviljades fiskerilån enligt följande:

Åtgärd	Antal bev lån	Totalt bev belopp
Nya fiskefartyg	6	2.797.000
Beg fiskefartyg	28	14.404.000
Motorer	30	6.629.000
Teknisk utrustning	55	16.170.000
Totalt	119	40.000.000

Av de 119 lån som beviljades avsåg 61 (drygt 50%) fartyg från Göteborgs och Bohus län. Ca 10% av lånen avsåg Kalmar respektive Hallands län. Av den totala lånesumman avsåg drygt 23 milj kr eller 58 % Göteborgs och Bohus län. Lånen till Halland motsvarade 15%.

De åtgärder, till vilka fiskerilån normalt beviljas, är i de flesta fall sådana som är stödberättigade också i EG. Dock finns i EG små möjligheter att stödja inköp av begagnade fartyg. EG är dessutom för närvarande mycket restriktiv till stöd för motorbyte. Beviljas sådant stöd skall åtgärden stå i överensstämmelse med planer på att reducera kapaciteten. Detta betyder att fiskaren kan få stöd vid installation av en motor med mindre effekt än den befintliga.

Merparten av de investeringar, som torde bli aktuella för framtida svenskt stöd avser fiskefartyg i den storleksklass (9–33 meter) där

EG-fartyg har möjligheter att få EG-stöd jämte nationellt stöd på sammanlagt högst 40%. För svenska investeringar kan en fiskerilån erhållas med en procentsats som i praktiken uppgår till högst 70% vid investeringar i nybyggda fartyg. Det kan även beviljas statsbidrag på högst 10% av investeringen, dock högst 300 000 kr. I praktiken beviljas lån och bidrag tillsammans till ett belopp som högst får uppgå till 70% av investeringen. Medan de svenska fiskerilånen är lån till subventionerad ränta är EG-stödet ett rent bidrag.

Ett beviljat fiskerilåns värde för låntagaren kan beräknas på följande sätt. Den åtgärd som ger det högsta procentuella stödet är en investering i ett nybyggt fiskeskepp på 3,6 milj. kr. Amorteringstiden är oftast tolv år inklusive två ränte- och amorteringsfria år. Räntesubventionen kan antas vara 6 % under lånets löptid, med undantag av de två första åren då den antas vara 12%. Används en nuvärdefaktor på 12% blir nuvärdet av subventionen för detta fiskerilån ca 900.000 kr. Till detta bör läggas statsbidraget vilket gör att den totala subventionen uppgår till ca 1.200.000 kr. Detta kan jämföras med motsvarande subvention inom EG som maximalt uppgår till ca 1.600.000 kr. Det bör dock noteras att subventionen förändras vid ändringar av ränteläge och/eller amorteringstid.

Med tanke på den likartade subventionsnivån är det enligt Fiskeriverkets bedömning möjligt att fiskerilånen kan finnas kvar efter en EG-anpassning med viss inskränkning i låneändamålen och med viss modifiering av minimibeloppet för investeringens storlek.

Ett förhållande som kan uppkomma vid fiskerilån och som normalt inte förekommer vid EG:s stödgivning med bidrag, är att staten gör förluster på beviljat lån på grund av låntagarens oförmåga att ekonomiskt klara sitt företag. Dessa förluster torde inte kunna betraktas som subventioner.

Fiskerilånens subventionsvärde

Fiskeriverket föreslog i sin fördjupade anslagsframställning att verket skulle bemyndigas att minska fiskerilånen för att i stället öka bidraget enligt anslag D 4 med nuvärdet av den subvention som beviljandet av ett fiskerilån skulle innebära. En sådan omräkning bör ske på följande sätt.

Ett genomsnittligt fiskerilån kan beskrivas på följande sätt. De två första åren är ränte- och amorteringsfria. Vid en marknadsränta på 12% uppgår alltså räntesubventionen till 12% per år i två år. Till detta kommer värdet av amorteringsfriheten. Efter de två första åren är räntesubventionen 6% (skillnaden mellan fiskerilåneräntan som är 2/3 av diskontot och marknadsräntan; diskontot antas vara 9%). Den totala amorteringstiden är i genomsnittsfallet 12 år inklusive två ränte- och amorteringsfria år. Subventionen minskar i takt med att lånet amorteras.

För att kunna göra en bedömning av nuvärdet av en subvention som kommer att utfalla i framtiden måste, med hänsyn till penningvärdeförsämring och alternativ användning av pengarna, en s.k nuvärdeberäkning göras. Den s.k kalkylräntan som används vid beräkningen återspeglar kapitalkostnad och alternativavkastning för pengarna.

För den totala lånesumman av 40 milj kr kan nuvärdet av subventionen över lånets hela livstid beräknas till 16,1 milj kr vid en kalkylränta på 10% och till 15,5 milj kr vid 12% kalkylränta.

Under en längre tid har det funnits en tendens till allt längre amorteringstider för fiskerilånen. Denna utveckling kommer enligt Fiskeriverkets bedömning inte att brytas inom de närmaste åren. Om man vid nuvärdeberäkningen utgår från en total återbetalningstid på 14 år i stället för 12 år (inklusive två ränte- och amorteringsfria år) kan nuvärdet av 40 milj kr i fiskerilån beräknas till 17,2 milj kr vid 10% kalkylränta och till 16,4 milj kr vid 12% kalkylränta.

Om man vid beräkning av subventionsvärdet utgår från att alla lån löpte på tjugo år inklusive de två ränte- och amorteringsfria åren, dvs den maximal lånetiden, skulle subventionen bli totalt 20,0 milj kr vid 10% kalkylränta och 18,8 milj kr vid 12% ränta.

3.1.6 Anslag D 6. Täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fiske, förslagsanslag

Fiskeriverket kan lämna garantier för lån i bank till yrkesfisket och fiskberedningsindustrin. Stödet är attraktivt främst under perioder då det är svårt att låna pengar på den öppna kapitalmarknaden. Under 1980-talet har det därför varit en jämförelsevis liten efterfrågan.

För utestående lånegaranti skall låntagaren erlägga en avgift till staten på 1% av beloppet. Denna avgift skall täcka både de förluster som

staten kan drabbas av i samband med att garantier blir inlösta och de administrationskostnader som lånegarantisystemet medför.

Totalt får Fiskeriverket ha 75 milj kr utestående i garantier. Under budgetåret 1991/92 beviljades sex lånegarantier på sammanlagt ca 3,9 milj kr. De ändamål som lånegarantierna beviljades till var inköp av begagnade skepp (3 st), begagnade båtar (1 st) och teknisk utrustning (4 st). Samtidigt som låneramen under budgetåret 1991/92 belastades med kostnader motsvarande 3,9 milj kr var inkomsterna 590.000 kr till följd av återbetalningar av tidigare infriade garantier samt 344.000 kr i form av garantiavgifter. Dessa inkomster bokförs under separata inkomstitlar. Utestående garantier uppgår för närvarande till ca 33 milj kr.

Tillsammans med nybyggnadsbidrag och fiskerilån har de statliga kreditgarantierna verksamt bidragit till att förnya den svenska fiskeflottan. Garantierna har också använts vid rekonstruktion av sådana företag som bedömts kunna bli livskraftiga på sikt.

En målsättning med lånegarantiformen är att den skall vara självfinansierad. Subventionen är ringa, oftast någon procents räntereduktion, och torde därför inte överstiga vad som är tillåtet i EG.

Lånegarantierna bör vara förenliga med EG:s bestämmelser. Dock kan garantier enbart beviljas till sådana åtgärder som är tillåtna i EG:s stödförordning.

3.2 Prisregleringen

3.2.1 Prisregleringssystemet – en sammanfattning

Fiskeriverket har sedan den 1 juli 1991 myndighetsansvaret för prisregleringen på fiskets område. För handhavandet av prisregleringen finns även en regleringsförening, Svensk Fisk. Föreningens ändamål är, enligt dess stadgar, att med beaktande av det allmännas intressen, handha marknadsreglerande åtgärder ifråga om i Sverige ilandförd fisk, såsom köp och försäljning samt export, ävensom andra uppgifter som är förenliga härmed.

Svensk Fisk är en ekonomisk förening som har tretton medlemmar (Sveriges Fiskares Riksförbund, Svenska Västkustfiskarnas Centralförbund, Skånes Fiskareförbund, Svenska Sydkustfiskarnas Centralförbund, Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund, Kooperativa Förbun-

det, Sveriges Grossistförbund, Sveriges Fiskgrossister, Svenska Fiskhandelsförbundet, Sveriges Sill-, Fisk- och Skaldjursproducenters förening, Sveriges Livsmedelsindustriförbund, Sveriges Livsmedelshandlareförbund samt Fiskbranschens Riksförbund.)

Svensk Fisks huvuduppgift är att handha prisregleringen, vilket bl a innebär utbetalning av pristillägg, överskottshantering och viss statistikproduktion. Svensk Fisk har också kontrollanter anställda. Dessa kontrollerar att den till försäljning utbudna fisken uppfyller bestämmelserna för erhållande av pristillägg (se vidare avsnitt 4.5.1). Svensk Fisk bedriver även en informationsverksamhet som syftar till ökad fiskkonsumtion (se vidare avsnitt 4.3.2).

I proposition 1991/92:120 sägs att förutsättningarna för Svensk Fisk att fortsätta sin verksamhet efter den 1 juli 1993 förändras eftersom den prisregleringsavgift som i dag finansierar prisregleringen liksom alla generella pristillägg på fisk avvecklas till följd av internationella överenskommelser i och med regleringsåret 1992/93. Det framhålls dock i propositionen att det är angeläget att den kompetens som finns hos Svensk Fisk tas till vara för att i linje med anpassningen till EG underlätta bildandet och driften av en producentorganisation. I propositionen sägs vidare att den betydelsefulla informationsverksamhet som Svensk Fisk i dag bedriver bör fortsätta, men att finansiering får förutsättas ankomma på fiskbranschen i vid bemärkelse.

Prisregleringssystemet finansieras med en prisregleringsavgift på högst 6% på import och egenproduktion av vissa fiskarter. Dessa medel samt vissa införelavgifter tillförs prisregleringskassan som administreras av Fiskeriverket och regleringsföreningen Svensk Fisk. Denna prisregleringsavgift liksom generella pristillägg försvinner alltså i och med utgången av regleringsåret 1992/93 till följd av internationella överenskommelser.

Sammanfattningsvis finansieras följande åtgärder i dag via prisregleringsmedlen.

Fördelning av kostnader för prisregleringen på fisk regleringsåren 1990/91–1992/93 (milj kr)

	1990/91 Utfall	1991/92 Utfall	1992/93 Beräknat
Pristillägg			
Rörliga pristillägg	54,3	46,6	41,0
Fasta pristillägg	6,4	7,0	6,4
Sill/strömning, Östeuropa	11,7	8,5	6,0
Foderfisk	5,4	6,5	-
Regionalt foderfiskstöd	0,4	0,3	0,4
Reg stöd sill/strömning	4,5	5,4	4,5
Reserv	-	-	2,7
S:a pristillägg	82,7	74,3	61,0
Överskottshantering	6,3	7,1	6,3
Trygghetsförsäkring	6,4	6,2	8,0
Administration	7,9	8,7	8,5
Offensiva åtgärder			
Utsättning av fisk	6,8	6,8	9,2
Info och upplysning	4,2	4,3	4,3
Stöd till ostkusten	-	3,3	5,0
Produktutveckling	-	-	2,0
Investeringsbidrag	-	-	5,0
Kompetensutveckling	-	-	1,7
S:a offensiva åtgärder	-	-	27,2
TOTALT	114,3	110,7	111,0

3.2.2 Rörliga pristillägg

Sillströmning

Under regleringsåret 1991/92 utbetalades i rörligt pristillägg för sill/strömning 23,3 milj kr till stor sill och lika mycket till liten sill/strömning, sammanlagt 46,6 milj kr, vilket kan jämföras med 54,3 milj kr under föregående regleringsår. För regleringsåret 1991/92 var normkvantiteten för sill/strömning (dvs den kvantitet för vilket prisstöd får utgå) 40.000 ton. Inom denna ram kan Fiskeriverket fastställa olika andelar stödberättigade kvantiteter för olika kuststräckor.

Normpriset för stor sill var förra regleringsåret 3:55 kr/kg och för liten sill/strömning 2:75 kr/kg. För stor sill har normpriset innevarande regleringsår satts till 3:00 kr/kg och för liten sill/strömning till

2:75 kr/kg. Anledningen till att normpriset sänkts enbart för stor sill är att de större sorteringarna har haft en något bättre marknadssituation än de mindre. Pristillägg utgår till fiskaren med 75 % av skillnaden mellan normpriset och genomsnittliga försäljningspriset (jämförelsepriset).

Torsk

För torsk finns en nedre prisgräns fastställd. Denna gräns är under andra halvåret 1992 fastställd till 7:00 kr/kg och under första halvåret 1993 till 6:50 kr/kg. Under innevarande regleringsår får pristillägg lämnas med 75% av skillnaden mellan den nedre prisgränsen och jämförelsepriset. Eftersom de genomsnittliga försäljningspriserna för förra regleringsåret var 10:71 kr/kg och tillgången på svensklandad torsk minskar bedömer Fiskeriverket att några pristillägg inte heller under innevarande regleringsår behöver utbetalas för torsk.

3.2.3 Fasta pristillägg

Under innevarande regleringsår utgår fasta pristillägg till följande arter och ändamål:

- räka,
- gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja,
- sill/strömming för export till vissa östeuropeiska länder,
- regionala tillägg för foderfisk samt
- regionala tillägg för sill/strömming.

Tidigare har dessutom fasta pristillägg utgått för

- mkrill och
- foderfisk.

Mkrill och räka

Kostnaderna för prisreglering på mkrill har de senaste regleringsåren varit mycket låg. Till innevarande regleringsår har pristilläggen för mkrill helt slopats, eftersom prisutvecklingen varit relativt gynn-sam.

Under regleringsåret 1991/92 uppgick kostnaderna för pristilläggen på råka till 4,0 milj kr. För innevarande regleringsår uppgår pristillägget till 2:00 kr/kg.

Gädda, gös, sik, lake, abborre och siklöja

Under regleringsåret 1991/92 uppgick kostnaderna för pristillägg på dessa sötvattensarter till 2,9 milj kr. Pristillägg utgår för innevarande regleringsår med 2:10 kr/kg för gädda, gös, sik och rensad eller flädd lake samt med 1:70 kr/kg för abborre och siklöja. Pristilläggen utbetalas endast om fisken är avsedd för mänsklig konsumtion och avsätts till minst ett pris som motsvarar pristilläggets storlek.

Sill/strömming för export till vissa östeuropeiska länder

Under regleringsåret 1990/91 uppgick kostnaderna för pristillägg till export av sill/strömming till vissa östeuropeiska länder (de tidigare statshandelsländerna) till 11,7 milj kr. Under regleringsåret 1991/92 fick pristillägg lämnas med högst 0:80 kr/kg och kostnaderna var maximerade till 8,5 milj kr. Denna ram utnyttjades under regleringsåret.

För innevarande regleringsår får pristillägg för export till vissa östeuropeiska länder lämnas med högst 0:30 kr/kg och enbart avse sill/strömming som fångats i Östersjön. Det totala beloppet har begränsats till 6,0 milj kr.

Foderfisk

De generella pristilläggen för foderfisk har tagits bort till innevarande regleringsår. För de båda senaste regleringsåren uppgick kostnaderna till 5,4 milj kr resp 6,5 milj kr.

Regionala tillägg för foderfisk

Under regleringsåret 1991/92 uppgick kostnaderna för dessa pristillägg till 0,3 milj kr. Pristillägg lämnades till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) med högst 0:25 kr/kg för fo-

derfisk som fångats i saltvatten och levererats och sålts till första-handsmottagare på norra ostkusten eller landats på norra ostkusten och levererats och sålts till en fiskmjölsfabrik på västkusten. Dessutom lämnades pristillägg med högst 0,75 kr/kg för foderfisk som fångats i insjöar.

Regleringsåret 1992/93 omfattas även fiskare på Gotland av det regionala pristillägget för foderfisk. Skälet till denna vidgning är de höga fraktkostnaderna för det gotländska fisket. I övrigt gäller oförändrade belopp och villkor för regleringsåret 1992/93.

Regionala tillägg för sill/strömming

Regleringsåret 1991/92 uppgick kostnaderna för regionala pristillägg för sill/strömming till 5,4 milj kr. Av detta stöd avsåg 1,8 milj kr norra ostkusten, 0,7 milj kr södra ostkusten samt 2,9 milj kr sydkusten.

Under regleringsåret 1991/92 lämnades inom ramen för normkvantiteten ett fast pristillägg för sill/strömming, avsedd för mänsklig konsumtion, med:

- 0:20 kr/kg till fiskare bosatta på sydkusten (Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län) för kvantitet levererad och såld till första-handsmottagare på syd- och ostkusten.

- 0:35 kr/kg till fiskare bosatta på södra ostkusten (Stockholms län och söderut) för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på ostkusten samt med 0:20 kr/kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.

- 0:85 kr/kg till fiskare bosatta på norra ostkusten (Uppsala län och norrut) för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på norra ostkusten, med 0:35 kr/kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på södra ostkusten samt med 0:20 kr/kg för kvantitet levererad och såld till förstahandsmottagare på sydkusten.

Under regleringsåret 1992/93 får fiskare på Gotland samma villkor som fiskare på norra ostkusten. Skälet till detta är – liksom beträffande det regionala tillägget för foderfisk – de höga fraktkostnaderna för det gotländska fisket. I övrigt gäller samma regler och villkor för regleringsåret 1992/93 som för föregående regleringsår.

3.2.4 Överskottshanteringen

Svensk Fisk övertog under regleringsåret 1991/92 6.170 ton, huvudsakligen sill/strömming, som överskott. Detta innebar totalt sett en minskning av överskottskvantiteten med ca 10%. Överskotten minskade på västkusten medan de ökade på syd- och ostkusten jämfört med regleringsåret 1990/91.

Föreningens försäljning uppgick under regleringsåret 1991/92 till ca 2,5 milj kr. Merparten av de övertagna kvantiteterna, förutom kokräkan, har försålts som djurföda eller fiskmjöl. Nettokostnaderna för denna överskottshantering uppgick till 7,1 milj kr, vilket innebar en kostnad på 1:15 kr/kg.

Under regleringsåret 1992/93 har Svensk Fisk bemyndigats att överta fångster och fastställa överskottspriser för följande fiskslag: sill/strömming, torsk, makrill, kokräka, gråsej, vitling, sandskädda, pigghaj, kolja, rödspätta, havskatt, lyrtorsk, kummel, rödtunga, bergtunga, lubb, skrubba och hornvädd. Överskottspriset får uppgå till högst 75% av lägsta priset.

Kostnadsramen för överskottshanteringen har för innevarande regleringsår satts till oförändrade 6,3 milj kr.

3.2.5 Sociala åtgärder

Fiskets kollektiva trygghetsförsäkring, som omfattar ersättning vid arbetsskada och dödsfall samt efterlevandeskydd, finansieras med medel ur prisregleringskassan. Premien fastställs per kalenderår och uppgick 1991 till 4,8 milj kr och 1992 till 7,7 milj kr. Omräknat till regleringsår blir kostnaderna 6,4 milj kr för 1990/91 och 6,2 milj kr för 1991/92. Under innevarande regleringsår beräknas kostnaderna till 8,0 milj kr. I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m sägs att den kollektiva trygghetsförsäkringen på fiskets område framgent bör bli en fråga för yrkesfisket.

3.2.6 Administrationskostnader

Svensk Fisks kostnader för administration och kontroll är för innevarande regleringsår maximerade till 7,3 milj kr. Till detta kommer Fiskeriverkets kostnader för uppbörd och kontroll av prisregleringsavgifterna. Dessa uppgår till 1,2 milj kr.

3.2.7 Offensiva åtgärder

Utsättning av fisk

Fiskutsättningar kan bl a medföra att lönsamheten i ett pågående fiske upprätthålls eller ökas. På grund av att de bestånd, som utgör grunden för det traditionella havsfisket, sviktar på många håll, finns det internationellt ett stort intresse för odling och utsättning av marina arter. Stora program har satts igång och planeras i flera länder, främst i Norge och i EG.

Under regleringsåret 1991/92 används 6,8 milj kr av prisregleringsmedlen för fiskutsättningar. För 1992/93 har ramen utökats till 9,2 milj kr. I denna ram ingår bl a kustutsättningar av ål för 1,3 milj kr. Utsättningar av ål längs östersjökusten har medfört att blankålsfångsterna kunnat hållas på en hög nivå trots det minskade insteget av ålyngel till Östersjön. Vidare görs utsättningar i insjöar för 5,5 milj kr, till större delen i form av utplantering av ål i vissa sjöar, där ett lönsamt yrkesfiske därigenom kan upprätthållas. I Vänern och Vättern görs även utsättningar av laxsmolt. I övrigt sker smärre utsättningar av lax längs östersjökusten. Ett nytt projekt för att kartlägga de ekonomiska och biologiska förutsättningarna för gösutsättningar startas.

De minskade bestånden av östersjötorsk beror bl a på försämrade möjligheter för torskens ägg och larver att överleva. Fiskeriverket har därför utökat försöken med att odla fram yngel och larver av torsk för utsättning i syfte att hålla beståndet uppe. Odlingen kommer att bedrivas i Lysekil och, i samarbete med Stockholms Universitet, i Ar på Gotland. Om försöken är framgångsrika kommer sedan utsättningar att göras i Bottenhavet och i Stockholms skärgård. För detta projekt beräknas en kostnad på ca 2 milj kr.

Informations- och upplysningsverksamhet

Svensk Fisk bedriver en informationsverksamhet som syftar till att öka fiskkonsumtionen. Föreningens informationsinsatser har dels bestått i receptsamlingar, utbildningsinsatser, mediakontakter och allmän information, dels i konsumentinriktade kampanjer. Under hösten 1991 beslutades om kompletteringar i den gällande marknadsföringsplanen. Beslutet innebar att föreningens informationsverksamhet skulle ha samma inriktning även framöver, dock med en delvis ny inrikt-

ning av konsumentinformationen. För informations- och upplysningsverksamhet har under innevarande regleringsår avsatts 4,3 milj kr.

Särskilt stöd till yrkesfisket på ostkusten

Det särskilda stödet till ostkusten syftar till att stimulera till en förnyelse av fiskeflottan. Stödet inkluderar bl a en förhöjd skrotningsspremie samt bidrag till nybyggen och till inköp av begagnade fartyg i gott skick. Stödet skall också stimulera till rationaliseringsåtgärder ombord och till åtgärder för beredning och distribution av fisk.

Under regleringsåret 1991/92 anvisade regeringen Fiskeriverket en medelsram på 5,0 milj kr ur prisregleringskassan för ändamålet, varav 3,3 milj kr utnyttjades för strukturella åtgärder. Resterande 1,7 milj kr användes till att förstärka prisstödet till ostkusten. Då behovet att mer långsiktigt stödja regionens fiskeföretag kvarstår, har en stödram på 5,0 milj kr anvisats även för innevarande regleringsår.

Stödet har under regleringsåret 1991/92 huvudsakligen använts för modernisering av fiskeflottan och kvalitetshöjande åtgärder (2,1 milj kr). I övrigt har stödet använts till nybyggnad av fartyg (0,3 milj kr), inköp av begagnade fartyg i gott skick (0,7 milj kr) samt skrotning (0,2 milj kr).

Av det utbetalade stödet på 3,3 milj kr har störst andel använts för åtgärder i Norrbottens län (32%) samt i Kalmar län (27%).

Produktutveckling av sill/strömming

Det svenska fisket är beroende av relativt få arter. Traditionellt har sill/strömming och torsk varit helt dominerande. Under de senaste åren har torskbeståndet i Östersjön minskat drastiskt. Bestånden av sill/strömming runt våra kuster är däremot goda eller mycket goda. Avsättningsmöjligheterna till lönsamma priser är dock begränsade.

I syfte att förbättra avsättningsmöjligheterna bedömer Fiskeriverket, i sin skrivelse till regeringen angående åtgärder inom ramen för prisregleringssystemet under regleringsåret 1992/93, att av störst intresse är att för mänsklig konsumtion ta fram alternativ till rund eller filead sill/strömming. Denna traditionella avsättning för dessa produkter har stagnerat eller minskat trots betydande insatser för att motverka utvecklingen.

Bland tänkbara, alternativa användningar av sill/strömning nämns i första hand färs eller massa. Trots betydande utvecklingsinsatser både i Sverige och i andra länder finns en hel del problem förknippade med dessa produkter. Det gäller t ex att få kontroll över härskningsprocessen och att få fram en ur konsumenternas synvinkel attraktiv produkt.

Vid Institutet för livsmedelsforskning (SIK) har relativt omfattande resurser lagts ned på att söka lösa de grundläggande problemen med att utveckla nya produkter med sillmassa som bas. Fiskeriverket bedömer att en ytterligare insats relativt snabbt kan ge positiva resultat. På verkets förslag avsattes därför under innevarande regleringsår 2,0 milj kr för ändamålet.

Investeringsbidrag

För att stärka svenska fiskeföretags konkurrensmöjligheter infördes till innevarande regleringsår ett särskilt bidrag som syftar till ytterligare investeringar som ger ökad kvalitet i hanteringen av fisk. En väsentlig förutsättning för en hög kvalitet är att fisken förvaras i kyla under hela tiden från fångst till mottagare. Det traditionella sättet i svenskt fiske har varit att isa fisken i lådor. Effektivare metoder finns framtagna för ishantering och nedläggning i lådor och container. På vissa kuststräckor kan exempelvis behov finnas av ismaskin ombord. Fiskefartyg kan också behöva isolera sina lastrum för att inte isåtgången skall bli alltför stor. En annan metod är att förvara fisken i kylt vatten i tankar, s k RSW-tankar (Refrigerated Sea Water). Ytterligare en metod är att förvara fisken i container tillsammans med vatten och is.

Under innevarande regleringsår har Fiskeriverket möjlighet att lämna bidrag till investeringar för att höja kvaliteten på den fångade fisken med sammanlagt högst 5,0 milj kr.

Kompetensutveckling

Liksom inom andra områden är det även inom fisket viktigt med duktiga företagare som driver sin rörelse företagsekonomiskt rationellt. Det finns exempel på fiskeföretag, där infiskningen gått mycket bra men där lönsamheten varit låg, bl a på grund av att delägarna icke

haft nödvändig insikt i och förståelse för hur ett företag skall drivas på sunda företagsekonomiska grunder.

För detta ändamål har under innevarande regleringsår avsatts 1,7 milj kr för utbildning i företagsekonomi och företagsledning. Syftet med utbildningen är att höja kunskapsnivån och intresset för företagsekonomiskt tänkande vilket skulle leda till mer rationellt skötta fiskeföretag. Förutom stöd för täckandet av själva utbildningskostnaderna lämnas även ersättning för förlorad fiskeinkomst.

3.2.8 Regleringskassans utgifter och inkomster

Behållningen i regleringskassan den 1 juli 1991 var 135,7 milj kr. Av dessa medel fanns 43,9 milj kr reserverad för framtida regleringsverksamhet hos Svensk Fisk medan resterande 91,8 milj kr fanns hos Fiskeriverket.

Under regleringsåret 1990/91 var intäkterna totalt 83,6 milj kr, varav 64,0 milj kr avsåg regleringsavgift på importerad och svenskfångad fisk. Resterande 19,6 milj kr utgjordes av finansiella intäkter.

Under förra regleringsåret uppgick intäkterna totalt till 103,2 milj kr, dvs drygt 20 milj kr mer än föregående regleringsår. Prisregleringsavgiften svarade för intäkter motsvarande 89,5 milj kr – en ökning med 25,5 milj kr eller 40% – medan de finansiella intäkterna uppgick till 11,4 milj kr.

Tillgångarna i regleringskassan var inför regleringsåret 1992/93 sammanlagt 125,9 milj kr, varav 100,1 milj hos Fiskeriverket och 25,8 milj kr hos Svensk Fisk.

3.3 Övrigt stöd till fisket

3.3.1 Allmänt

Som visats ovan fördelas stödet till fisket huvudsakligen via Jordbruksdepartementets titel D. Fiske samt via prisregleringssystemet. Vid sidan av detta förekommer även annat statligt stöd. Nedan berörs varvstödet, det regionalpolitiska stödet samt arbetslöshetskassan. Förutom detta kan nämnas att forsknings och utvecklingsinsatser, som kommer fiskerinäringen till del, finansieras av SJFR (Skogs- och jordbrukets forskningsråd). Lantbruksuniversitetet bedriver forsknings- och ut-

vecklingsarbete inom området vattenbruk. För bekämpande av vissa fisksjukdomar anvisas medel via Jordbruksdepartementets anslag F 8. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.

3.3.2 Statligt stöd till fartygsfinansiering

I syfte att främst stödja svensk varvsindustri har Nutek möjligheter att bevilja stöd för ny- eller ombyggnad vid svenskt varv enligt Förordningen om statligt stöd till fartygsfinansiering. För att stöd skall kunna beviljas måste emellertid fartyget vara på minst 200 bruttoregister-ton och kostnaden uppgå till minst 1,5 milj kr. Stödet utgår i form av kontantstöd.

Kontantstödet storlek bestäms av Nutek med utgångspunkt från skillnaden mellan räntekostnaden för en tänkt kredit enligt OECD:s fartygsexportöverenskommelse och räntekostnaden för samma kredit med marknadsmässig ränta. För närvarande utgår kontantstödet med 5,6% av godkänt stödberättigat kontraktsbelopp. Från november 1987 till i dag har stöd utgått till sammanlagt åtta fiskefartyg.

Inom EG tillämpar ett flertal länder varvsstöd med olika utformning. EG tillåter emellertid f n inte att varvsstödet används vid finansiering av fiskefartyg. Detta rådsbeslut är taget mot bakgrund av överkapaciteten i EG:s flotta. Fiskeriverket bedömer mot denna bakgrund att användningen av denna stödform vid finansiering av fiskefartyg f n inte är förenlig med EGs bestämmelser.

3.3.3 Regionalpolitiskt stöd

Regionalpolitiskt stöd kan utgå i stödområden. Stödet har ett flertal former. Den stödform som varit viktigast för fiskerinäringen är glesbygdstödet. Sådant stöd kan lämnas till företag i glesbygder och till kommersiell service i glesbygder. Glesbygdstöd, som kan utgå i form av avskrivningslån eller lånegaranti, får inte beviljas om annat statligt stöd har lämnats eller bedöms kunna lämnas för samma ändamål. Stödärenden prövas av länsstyrelsen eller den regionala utvecklingsfonden.

Avskrivningslån får uppgå till högst 50% av kostnaden för investeringen, dock högst 450.000 kr. Lånet är ränte- och amorteringsfritt

och skrivs av enligt en avskrivningsplan. För lånegaranti skall betalas en avgift om en procent av utestående belopp.

Fiskeriverket har i en enkät undersökt hur mycket glesbygdsstöd som lämnats till företag inom fiske och vattenbruk under perioden 1986/87 t o m 1989/90. Under dessa år har det enligt enkäten beviljats 38 st lånegarantier till ett sammanlagt belopp av 7,5 milj kr och 337 st avskrivningslån till ett sammanlagt belopp av 30,8 milj kr.

Stöd utgick till följande åtgärder:

Åtgärd	Lånegarantier, kr	Avskrivningslån, kr
Förvärv av fartyg	985.000	4.811.000
Ombyggnader	--	211.000
Utrustning	260.000	8.388.000
Förädling	740.000	5.653.000
Vattenbruk	5.407.000	11.783.000

Den 1 juli 1990 ändrades stödområdesindelningen. Enligt den nu gällande indelningen ingår inte, sånär som på ett fåtal undantag, kustregionen i de områden som omfattas av glesbygdsstöd.

De regionala utvecklingsfonderna har till uppgift att stödja små och medelstora företagen med service och riskfinansiering. Fonderna kan erbjuda rörelselån och utvecklingskapital i form av lån och/eller bidrag samt teckna låne- och bankgarantier.

3.3.4 Sveriges Fiskares erkända arbetslöshetskassa

Sveriges Fiskares erkända arbetslöshetskassa har drygt 2.600 medlemmar. De tre senaste åren har kassan till medlemmarna årligen betalat ut mellan 25 och 30 milj kr.

Under de tre senaste åren har mellan 65% och 75% betalats ut som ersättning vid stillaliggande på grund av väderlekshinder.

Arbetslöshetskassan finansieras till ca 95% via statsbidrag och till ca 5% av egenavgifter.

4 Några områden av särskilt intresse

4.1 Utsättningar av fisk

4.1.1 Bakgrund

Odling av fisk för utplantering har lång tradition i Sverige. Utsättningar har skett för att introducera nya arter eller stammar i ett vattenområde eller för att förstärka befintliga bestånd, främst i fall då den naturliga reproduktionen har minskat eller upphört. Betydande summor avsätts varje år för utplantering av främst ål, lax och öring.

Tidigare fanns ca 70 laxförande älvar runt Östersjön. I dag återstår bara ett tjugotal laxälvar, varav 13 i Sverige. I första hand vattenkraftutbyggnaden, men även föroreningar, har slagit ut den naturliga reproduktionen i de flesta älvarna. Laxfisket i Östersjön har dock kunnat upprätthållas genom odling och utsättningar. Svenska kraftföretag sätter årligen ut ca 2 miljoner laxungar, smolt, som kompensation för bortfallet av naturlig smoltproduktion. Finland har ökat sina utsättningar och sätter ut ungefär lika mycket.

Utsättningarna i Östersjön har dock inneburit ett ökat fiske även på de naturligt reproducerade bestånden, som minskat i storlek under senare år. I dag är inte mer än en av tio laxar av vilt ursprung och den naturliga reproduktionspotentialen utnyttjas bara till en mindre del eftersom allt för få laxar återvänder till älvarna för att leka. Genom fiskereglerande åtgärder, framför allt en total fiskekvot (TAC) för laxfisket i Östersjön, försöker man komma till rätta med detta problem. Möjligheterna att bedriva ett lönsamt yrkesfiske är på vissa platser beroende av att utsättningar äger rum. Genom förstärkningsutsättningar kan befintliga bestånd kompletteras och lönsamheten i fisket bibehållas och på sikt ökas. Utsättningarna har också stor betydelse för sportfisket, och därmed turistnäringen, samt för husbehovsfisket.

Målsättningen är att utsättningarna skall vara en ekonomiskt lönsam åtgärd, dvs att värdet av fångsten skall överstiga kostnaden för utsättning och fångst. Kunskap om hur olika fiskarter samverkar och hur olika fångstredskap påverkar fisket som helhet är mycket viktig för att kalkylen inte skall bli alltför snäv. Utplantering av en art kan t ex

möjliggöra ett lönsamt fiske även efter andra arter. Även sådana effekter bör vägas in i en bedömning. Utöver värdet för yrkesfisket och den direkta ekonomiska lönsamheten bör även andra aspekter på utsättningar beaktas, t ex sysselsättningseffekt och rekreationsvärde. Utredningen avser att i sitt slutbetänkande återkomma med mer utförliga beräkningar av vilken lönsamhet som uppnåtts genom olika typer av utsättningar.

4.1.2 Genomförda utsättningar av fisk

En omfattande försöksverksamhet kring utsättningar genomförs vid Fiskeriverkets laboratorier och försöksstationer. Förutom genom domar i vattenmål finansieras fiskutsättningar av prisregleringsmedel, fiskevårdsavgifter och EG-medel. Vissa utsättningar finansieras också med regionala medel. Ett sådant exempel är Laxfond Vänern. Dessutom sker privata utsättningar i stor omfattning av framför allt fiskevårds- och sportfiskeföreningar, skogsbolag m fl.

a) Kraftverksföretagens utsättningar

Vattenkraftföretagen har i vattendomar ålagts att odla och sätta ut stora mängder fisk som kompensation för skador på fiskbestånd till följd av vattenkraftutbyggnaden. Kraftverksföretagen bekostar årligen utsättningar av lax och öring i storleksordningen 30 à 40 milj kr. Till detta kommer 20 milj kr som satsas på forskning kring utsättningar.

Under 1991 har enligt Laxforskningsinstitutet följande utsättningar av lax och öring gjorts.

- Under 1991 har utsättningar gjorts av nästan 2 milj laxungar och ca 580.000 havsöringungar i *Östersjön*.

- *Västkusten*. I Lagan, Nissan, Ätran, Viskan och Göta älv har under 1991 drygt 173.000 laxungar satts ut. Antalet havsöringsungar som sattes ut i Smedjeån, Lagan och Göta älv var samma år drygt 23.000.

- *Insjöar*. Utsättningarna i Vänern uppgick till knappt 80.000 laxungar och ca 35.000 öringungar under 1991. En mindre mängd laxungar har även satts ut i Vättern.

b) Prisregleringsmedel

För budgetåret 1991/92 avsattes 6,8 milj kr ur prisregleringskassan för utsättning av ål, lax, torsk och rödspätta. Medlen har använts enligt följande.

- *Utsättning av ål.* Ålutsättningar har gjorts på ostkusten för 900.000 kr (varav ca 25% i Kalmar län), på sydkusten för 100.000 kr och i Ivösjön i Skåne för 100.000 kr.

- *Utsättning av lax.* Utsättningar av lax har gjorts i Mörrum för 250.000 kr.

- *Utsättning av torsk.* 500.000 kr har använts i ett projekt för odling och utsättning av torskungar i Östersjön och Västerhavet.

- *Utsättning av rödspätta.* På västkusten har rödspätta satts ut till ett belopp av 50.000 kr.

- *Fördröjd utsättning av lax i Östersjön.* För utvärdering av tidigare utsättningar och uppföljning av fisket har använts 300.000 kr.

- *Insjöar.* Sättål har satts ut för knappt 3,3 milj kr, 2/3 av beloppet avser utsättningar i Vänern, Mälaren, Hjälaren och Bolmen. Ålyngel för 350.000 kr har satts ut i Mälaren. För utplantering av laxfisk i Vänern, Vättern och Sommen har 950.000 kr tagits i anspråk.

I allmänhet är det länsstyrelsen i respektive län som i samråd med fiskets organisationer ansvarar för genomförandet av utsättningarna. Länsstyrelserna rapporterar därefter företagna utsättningar till Fiskeriverket.

För innevarande budgetår har 9,2 milj kr ur prisregleringskassan avsatts för utsättningar. Av dessa medel avser ca 2 milj kr försök med odling och utsättning av torsk.

c) Fiskeavgiftsmedel

Under budgetåret 1991/92 har drygt 11 milj kr av fiskeavgiftsmedel återgått till fisket i form av beslut om fiskvägar, utsättningar, biotopfrämjande åtgärder etc. De största posterna avser byggande av laxtrappor i Örekilsälven, byggande, underhåll och drift av en avelsfiskestation i Gullspång samt utsättningar av främst öring och lax, men även i viss utsträckning ål. Särskilt för fisket efter havsöring spelar dessa utsättningar på många håll en betydande roll.

d) EG-medel

Sverige genomför omfattande åtgärder för att främja laxreproduktionen i Östersjön. Åtgärderna är även till fördel för de fiskare från EG:s medlemsstater som bedriver fiske i Östersjön. En överenskommelse har därför träffats mellan Sverige och EG om ett årligt finansiellt bidrag till de svenska utsättningarna. Bidraget skall täcka kostnaderna för den odling, märkning och utsättning som krävs för att generera den mängd lax som motsvarar den icke-ömsesidiga laxkvot som EG tilldelas i den svenska fiskezonen. Bidraget fastställs därför varje år i samband med förhandlingarna om fiskekvoter. Bidraget från EG uppgick 1991 till 5,8 milj kr och för 1992 till 6,1 milj kr. För 1993 är bidraget 9,0 milj kr.

d) Laxfond Vänern

Stiftelsen Laxfond Vänern har bildats av länsstyrelserna i Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län samt kommunerna runt Vänern. Verksamheten finansieras, förutom av medel från stiftarna, genom medel ur Vänerns regleringsfond, regionala utvecklingsanslag samt frivilliga bidrag från sportfiskeföreningar. Under 1991 bekostade laxfonden utsättningar av ca 165.000 lax- och öringungar.

e) Fiskeriverket

Fiskeriverkets havsfiskelaboratorium, kustlaboratorium, sötvattenslaboratorium samt försöksstationerna i Älvkarleby och Kälarne bedriver en omfattande undersöknings- och försöksverksamhet kring utsättningar. Dessa projekt finansieras av prisregleringsmedel, D 2-anslag, verkets förvaltningsanslag samt fiskeavgiftsmedel. Som exempel på pågående projekt kan följande nämnas.

- Studier av förutsättningarna för ålutsättningar i sjöar samt värdering av utbytet av sådana utsättningar.

- Undersökningar av avkastningen i ålfisket i Mälaren och Hjälmaren samt studier av kraftbeståndets och unggösens utveckling i Hjälmaren.

- Studier av överlevnad, tillväxt och vandringsmönster hos olika havsöringstammar.

- Återintroducering av bestånd av vandringsöring i små vattendrag.

- Utveckling av kassodlingsteknik för öring och utsättningsförsök med ettårig laxsmolt.
- Pilotförsök för odling och utsättning av rödspätta i norra Bohuslän.
- Odling och utsättning av småhummer.
- Odling och utsättning av flodkräfta i Norrland.

Som exempel på projekt som kan få stor betydelse för framtidens utsättningsverksamhet kan följande nämnas:

- Försök med odling av torskungar för utsättning i Bottenhavet och Östersjön.
- Studier av gösens miljökrav och dess betydelse för fisksamhällena i näringsrika sjöar samt utvärdering av gjorda gösutsättningar.

4.1.3 Utsättningarnas lönsamhet

Ett ekonomiskt mått på laxutsättningarnas lönsamhet är utbytet beräknat som återfångad vikt per utsatt smolt. Måttenheten kg/1000 smolt har blivit standard vid bearbetning av märkningsdata och används ibland även då utsättningarna till stor del gjorts med icke-smoltifierade laxungar.

Lönsamhetsstudier görs sålunda genom märkning av en mängd fisk och därefter undersökning av hur stor del av den märkta fisken som återfångats. Metoden anses ge relativt tillförlitliga uppgifter även om den är behäftad med vissa svagheter: märkningen i sig kan orsaka ökad dödlighet hos fisken, märken kan förloras, motivationen att skicka in märken kan variera etc.

För utsättningar av lax, som bekostats av kraftföretagen, har återfångsterna under perioden 1980–1990 uppgått till i genomsnitt ca 600 kg per 1000 utsatta ungar i Östersjön och till ungefär hälften därav på västkusten enligt uppgift från Laxforskningsinstitutet. Återfångsterna varierar kraftigt mellan åren. Produktionskostnaden kan uppskattas till ca 20 kr per utsatt laxsmolt.

Betydande utsättningar av lax/öring görs även i insjöar, framför allt i Väner och Vättern, och i allmänhet har fångstens värde överstigit kostnaden för dessa utsättningar.

Tekniken med fördröjd utsättning, där smolten får gå i en kasse på utsläppspunkten en tid innan de släpps ut, har tillämpats under ett fler-

tal fullskaleförsök under senare år. Försöken har gett mycket goda resultat med återfångster runt 1 400 kg per 1000 utsatta laxungar. Forskare anser att en ytterligare ökning av återfångsterna jämfört med vad man får vid normal utsättning i älvarna är möjlig när metoden är färdigutvecklad och stordriftsfördelar kan uppnås.

Öringfisket bedrivs till största del för rekreatiönsändamål och återfångsterna är generellt lägre än för laxfisket.

Det har varit relativt svårt att uppskatta lönsamheten i ålutsättningar beroende bl a på att tillfredsställande märkning inte har kunnat göras samt att naturlig uppvandring har skett. I några sjöar i Skåne finns dock tillförlitlig statistik som visar att det ekonomiska utfallet av utsättningarna har varit mycket bra. Återfångstvärdet har avsevärt överstigit kostnaden för utsättningsmaterialet. I Hjälmaren har ålutsättningar på ca 4 ton/år gett en avkastning i fisket på 15–20 ton/år. Även i Mälaren har noterats goda återfångster.

Ett flertal samverkande faktorer är av avgörande betydelse för att utsättningarna skall ge ett tillfredsställande resultat. Det är därför viktigt att pågående forskningsprojekt kan fortgå och att ytterligare resurser satsas i studier kring bl a

- val av utsättningsplats, utsättningstidpunkt och utsättningsstorlek,
- åtgärder för att minska risken för spridning av smittsamma fisk-sjukdomar,
- val av fiskart och fiskstam,
- åtgärder för att minska risken för förändring av de ursprungliga genetiska egenskaperna hos fisken,
- ekonomiska faktorer t ex
 - uppfödningkostnader
 - transportkostnader
 - investeringar i kassar
 - foderautomatik,
- långsiktiga ekonomiska utvärderingar av gjorda utsättningar,
- utveckling av metoder för värdering av utsättningarna i ett helhetsperspektiv, dvs där även andra aspekter än de rent ekonomiska kan mätas eller uppskattas.

4.2 Statistik

4.2.1 Inledning

Den svenska fiskestatistiken består huvudsakligen av fångststatistik och landningsstatistik. Fångststatistiken har sin grund i loggbokssystemet och landningsstatistiken, som bl a innehåller ekonomisk information, baseras på avräkningsnotor från förstahandsmottagare. Landningsstatistikens utformning motiveras till stor del av de krav som prisregleringssystemet ställer. Därmed förändras också förutsättningarna för landningsstatistiken i och med att prisregleringen upphör den 1 juli 1993. I detta kapitel behandlas därför i första hand landningsstatistiken.

Den definitiva årliga fiskestatistiken baseras på både fångststatistiken och landningsstatistiken. Fiskestatistiken består dessutom av fiskeriräkningar, statistik över fiskeflottan, deklarationsundersökning av yrkesfiskare samt årliga undersökningar av vattenbruket.

Fiskeriräkningar genomförs vart femte år och ger detaljerad information om fiskarkåren och fiskeflottan. Den senaste räkningen avsåg förhållandena den 1 januari 1990. Mer begränsade uppgifter om fiskeflottan publiceras även mellan fiskeriräkningarna. Undersökningar om yrkesfiskarnas inkomster och utgifter, baserade på självdeklARATIONER, har genomförts sedan början av 1940-talet. Huvudsyftet med dessa undersökningar är att belysa de relativa förändringarna i yrkesfiskarnas ekonomiska förhållanden.

Det svenska loggbokssystemet antas finnas kvar och anpassas till det loggbokssystem som finns inom EG. Loggbokssystemet kommer även framdeles att utgöra en viktig del i den definitiva årsstatistiken, där den bl a användes för att beskriva var fisken fångats.

4.2.2 Landningsstatistiken

Nuvarande system för insamling av landningsstatistik baseras huvudsakligen på de krav prisregleringssystemet ställer. Detta har resulterat i regleringar av förstahandsmottagarnas skyldigheter och fastställer detaljeringsgraden i rapporteringen, tidhållning m m.

De insamlade uppgifterna ligger till grund för såväl landningsstatistiken som för utbetalning av prisstöd till enskilda fiskare inom normprissystemets ram. SCB levererar datalagrat underlag varje vecka till

Svensk Fisk som vidarebearbetar detta material. Inom Svensk Fisk används materialet, förutom som underlag för utbetalning av prisstöd, även till statistik och andra sammanställningar av intresse för föreningens verksamhet.

4.2.3 Utgångspunkter för en förändrad landningsstatistik

De förutsättningar som bör vara styrande för ett framtida statistikinsamlingssystem är följande:

1. Det nationella statistikbehovet.
2. De krav på statistikredovisning som EES-avtalet ställer.
3. De krav på statistikredovisning som ställs av internationella organisationer såsom Internationella havsforskningsrådet (ICES), FAO och OECD.
4. Tillkommande krav till följd av ett svenskt medlemskap i EG.
5. Kommande krav/önskemål EG-kommissionen kan ha på utvecklingen av statistik för att kunna genomföra och följa upp EG:s fiskeripolitik.
6. Det informationsbehov svenska producentorganisationer kan ha.

Nationella statistikbehov

Det finns behov av att följa utvecklingen av svenska fiskares fångster och landningar vad avser mängd och värde fördelat på arter. Behovet avser statistik över de totala fångsterna inom det yrkesmässiga fisket i form av dels kontinuerlig preliminär månadsstatistik, dels definitiva årssammanställningar. Landningsstatistiken skall belysa mängd och värde av de svenska fiskarnas fångster oavsett i vilket land de landas. Fångsterna bör fördelas efter landningar utomlands och efter kuststräckor inom Sverige. Det är också nödvändigt att särskilja fisk som är avsett för mänsklig konsumtion från foderfisk. Statistiken skall avse mängd och värde i första omsättningsledet.

Dessa krav innebär att statistiken måste bygga på uppgifter från förstahandsmottagare. Uppgifterna om inköpen från fiskare måste innehålla inköpta kvantiteter och värden och dessa måste vidare vara artfördelade och som mest avse inköp under en kalendermånad. Inköpen från svenska fiskare måste skiljas från inköpen från utländska fiskare.

Uppgifter om svenska fiskares landningar utomlands måste också samlas in och ingå i statistiken.

Någon form av registrering av förstahandsmottagarna torde även komma att vara nödvändig.

EES-avtalet

Enligt EES-avtalet förbinder sig EFTA-länderna att senast 1995 fullgöra samma skyldigheter som EG-länderna vad gäller statistikrapportering inom fiskets område till EG:s statistiska kontor, EUROSTAT. De förordningar som gäller inom EG för närvarande är dels två om fångststatistik, dels en om landningsstatistik.

Den förordning om fångststatistik som berör Sverige är 3881/91. Förordningen avser fångster i nordöstra Atlanten, dit Östersjön räknas. Rapporteringen enligt denna förordning är identisk med den som sker till Internationella havsforskningsrådet (ICES). Denna rapportering fullföljer Sverige sedan lång tid. Rapporteringen grundas på den definitiva svenska årsstatistiken, som bygger på såväl fångststatistiken som landningsstatistiken.

Den andra förordningen om fångststatistik är 3880/91. Den avser fångster i nordvästra Atlanten och är inte aktuell för svenskt vidkommande då något svenskt fiske i detta område inte förekommer.

I förordningen om landningsstatistik (1382/91) fastställs att de totala landningarna i respektive land skall rapporteras månadsvis. Statistiken skall avse kalendermånad och vara artfördelad med uppgift om mängd och värde. Landningarna skall fördelas efter mänsklig konsumtion och annan användning. Vidare skall uppgifterna fördelas efter landningar av EG-medlemmar och landningar av icke EG-medlemmar. I och med EES-avtalet kommer med all sannolikhet förordningen att kompletteras så att landningar av EFTA-medlemmar också skall framgå.

Enligt EES-avtalet krävs att fler uppgifter samlas in än de som är motiverade av Sveriges nationella statistikbehov. Det blir således nödvändigt att också ta in uppgifterna fördelat efter de fiskandes nationalitet. Även foderfiskens artsammansättning måste specificeras.

Rapportering till internationella organisationer

Uppgifter som baseras på landningsstatistiken rapporteras för närvarande till FAO, ICES, OECD och Nordiska Rådet. Några krav utöver de ovan nämnda torde emellertid knappast komma att ställas.

Det samarbete som i dag finns mellan ICES och EG på fiskestatistikens område kommer med all sannolikhet att ytterligare utvecklas. Den under 1991 antagna EG-förordningen om fångststatistik (3881/91) är exempelvis identisk med den uppgiftsinsamling som sker inom ramen för ICES.

EG-medlemskap

Vid ett svenskt medlemskap tillkommer ytterligare krav på uppgiftslämnande från svensk sida. I första hand rör det sig om uppgifter som behövs för att EG:s fiskeripolitik skall kunna genomföras.

Som tidigare nämnts (avsnitt 2.2.2) blir Sverige vid ett EG-medlemskap bundet av förordningen om marknadsordning (3687/91). I denna stadgas bl a om handelsnormer och prisordning.

Enligt handelsnormerna indelas fiskprodukter efter kvalitetsgrad, storleks- och viktclass och behandlingsgrad. Enligt prisordningen fastställs orienteringspriser för viktigare fiskslag på respektive marknader, vilket sker med utgångspunkt i statistik över avräkningspriserna från tidigare perioder och med hänsyn till förväntad utveckling.

För de viktigaste fiskslagen fastställs också återtagningspris (för krabba och havskräfta fastställs ett gemensamt försäljningspris). Återtagningspriser fungerar som ett kombinerat minimi- och garantipris och utgör det lägsta pris till vilket fisken får säljas. Om fisken är osäljbar vid detta pris övertas den av producentorganisationen.

För att kunna upprätthålla marknadsordningen krävs att EG-kommissionen har tillgång till en hel del information. Medlemsstaten skall exempelvis lämna nödvändig information för att orienteringspriser skall kunna fastställas (3687/91, artikel 11, punkt 1). Denna information finns närmare specificerad i förordning 1106/90 där det framgår att för de viktigaste fiskslagen och för varje representativ marknad eller hamn skall följande meddelas.

1. Månadsvisa data

- a. Medelpris beräknat på försålda kvantiteter
- för varje produkt och

- för varje produktkategori som används för fastställande av orienteringspriser.

b. Den totala försålda kvantiteten av berörda produkter och produktkategorier.

c. Den totala kvantiteten återtag från marknaden.

2. Halvårsvisa data

a. Medelpris över sex månader för varje produktkategori.

b. Den försålda kvantiteten fördelad på produktkategori.

Vid tider med kraftigt prisfall eller annan oro på marknaden skall pris- och kvantitetsuppgifterna lämnas veckovis med uppdelning på varje försäljningsdag.

För djupfrysta och saltade fiskprodukter skall uppgifter lämnas varje halvår. Dessutom skall mer ingående information om återtagna varor lämnas varje halvår.

De uppgifter som månadsvis skall lämnas till EG-kommissionen om priser hänför sig till fiskslag som är ekonomiskt betydelsefulla för gemenskapen och för landet. Det förefaller heller inte uteslutet att de fiskslag och marknader som omfattas kan variera över tiden.

För att kunna lämna dessa uppgifter krävs således att berörda fiskslag inte bara fördelas efter arter utan det krävs även att varje art fördelas efter storleksortering, kvalitetsgrad och beredningsgrad enligt indelningen i produktkategorier. Krav ställs även i vissa fall på en rapportering per försäljningsdag.

Kravlönskemål från EG-kommissionen

Det har från EG-kommissionen aviserats önskemål om utveckling av landningsstatistiken så att statistikinsamlingen även omfattar fördelning på viktigare landningshamnar och att detaljeringsgraden ökas. Skälet till denna förändring är att den statistikinsamling som i dag sker direkt till EG-kommissionen om priser för vissa arter i vissa hamnar skulle kunna elimineras och nödvändig information i stället skulle kunna erhållas från EUROSTAT.

Svensk producentorganisation

En producentorganisation är beroende av detaljerad information om de priser som gäller för de olika varukategorier som deras medlem-

mar säljer. Producentorganisationen skall omhänderta fångster som inte kan säljas till lägst återtagspriser för att sälja dessa vidare utan att det påverkar marknaden för andra partier. Producentorganisationen skall vidare betala fiskarna för fångsterna och de skall få kompensation enligt gällande bestämmelser.

I Danmark förser förstahandsmottagarna producentorganisationerna med information. Löpande får de uppgifter om hur mycket fisk av olika arter som förstahandsmottagaren mottagit från organisationens medlemmar och hur mycket fisk som inte uppnått lägstapriset. Förstahandsmottagarna drar också en särskild medlemsavgift som inbetalas till producentorganisationen. All information från förstahandsledet samlas hos producentorganisationen dag för dag och sammanställs månadsvis för ansökan om EG-stöd. Denna ansökan går via Fiskeriministeriet som har en kontrollfunktion.

Ett utvecklingsarbete har påbörjats i Danmark, som syftar till att en av producentorganisationerna, i stället för att få information från förstahandsmottagaren, får nödvändiga uppgifter från Fiskeriministeriet. Om detta realiserats kommer man att få ett förhållande som påminner om det vi för närvarande har i Sverige, nämligen att Svensk Fisk får del av material från SCB som efter vidarebearbetning används som underlag för utbetalning av stöd.

Den information som producentorganisationen behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter bör vara den som återfinns på medlemmarnas avräkningsnotor.

4.2.4 Proposition 1992/93:101 om den statliga statistikens finansiering och samordning

Den 29 oktober lade regeringen fram proposition 1992/93:101 om den statliga statistikens finansiering och samordning. I denna proposition ges några väsentliga förutsättningar för utredningens förslag på statistikområdet.

Som grund för sina förslag lägger regeringen i propositionen fast en fördelning av ansvar och finansiering inom den statliga statistiken. Enligt denna skall SCB ansvara för följande verksamhet som också skall vara anslagsfinansierad.

- Förvaltningsuppgifter såsom grundläggande metodutveckling, statistiksamordning, nomenklaturarbete, internationellt statistiksamarbe-

te, publiceringsverksamhet och informationsservice samt biblioteks- och arkivservice.

- Officiell statistik som griper över flera sektorer, som saknar entydig huvudanvändare eller där det påtagligt gagnar förtroendet för statistiken.

- Vissa centrala databaser.

Olika sektorsmyndighet och andra användare skall ansvara för.

- Officiell statistik för avgränsade sektorsområden. Denna statistik skall finansieras genom anslag hos berörda sektorsmyndigheter.

- Övrig statistik och statistiska tjänster. Dessa skall finansieras av beställaren.

Som en följd av denna ändrade ansvarsfördelning kommer en ny fördelning av resurserna för statistik mellan SCB och övriga berörda myndigheter att göras.

I propositionen sägs: "Officiell statistik som någon annan myndighet än SCB föreslås få ansvar för är sådan statistik som har en huvudanvändare och är starkt sektorsanknuten. Vidare måste de praktiska förutsättningarna att ta över ansvaret för statistiken finnas. Sådana områden finns inom t ex arbetsmiljöstatistiken, jordbruksstatistiken, utbildningsstatistiken och viss statistik inom socialsektorn. Vilken statistik som i övrigt bör komma ifråga får klaras ut i en genomförandeprocess med berörda intressenter."

Vidare sägs att de redovisade principerna "kommer att leda till att SCB:s anslagsfinansierade verksamhet minskar till ca 50% av nuvarande verksamhets volym. Hur omfördelningen av medel bör ske i samband med att statistikansvaret överförs till annan myndighet kommer att föreslås i särskild ordning."

Den nya ansvarsfördelningen bör enligt propositionen genomföras successivt i samråd med berörda myndigheter och departement. En genomförandekommitté inrättas för att mer i detalj planera hur förändringarna skall genomföras. Kommittén skall mot bakgrund av de principer och förslag som redovisats i propositionen i samråd med departement och myndigheter gå i genom vilka effekter den nya ansvarsfördelningen mellan SCB och övriga myndigheter får för de enskilda statistikprodukterna och berörda myndigheters anslag. En tidsplan för förändringarna skall redovisas senast den 1 april 1993.

4.3 Konsumentfrämjande åtgärder

4.3.1 Bakgrund

I proposition 1986/87:137 om reglering av priserna på fisk m m föreslog regeringen att 15 milj kr av medlen i prisregleringskassan borde reserveras för konsumentfrämjande åtgärder.

Till grund för regeringens ställningstagande låg en skrivelse från Statens jordbruksnämnd. Där konstaterade Jordbruksnämnden att priserna på torsk under långa perioder legat över normpriserna och att anledningen till de höga priserna i första hand varit höga internationella priser, huvudsakligen till följd av minskade torskfångster. Under de överläggningar Jordbruksnämnden hade med producent- resp konsumentdelegationerna kunde enighet inte nås om några konkreta åtgärder för att kompensera konsumenterna för den höga prisnivån. Dock nåddes enighet om att ett belopp om högst 15 milj kr av prisregleringsmedlen borde reserveras för konsumentfrämjande åtgärder.

Inför påföljande regleringsår återkom Jordbruksnämnden till behovet av konsumentfrämjande åtgärder. Nämnden föreslog att ytterligare 15 milj kr av prisregleringsmedlen skulle avsättas för ändamålet. Dessa medel borde – tillsammans med tidigare avsatta 15 milj kr – användas till nedsättningar av konsumentpriset på torskfilé under 1988/89.

Regeringen följde Jordbruksnämndens förslag och menade i propositionen 1987/88:117 att ytterligare 15 milj kr skulle reserveras för ändamålet. Regeringen gav senare Statens jordbruksnämnd i uppdrag att lämna förslag om hur de avsatta medlen borde disponeras.

I det förslag som Jordbruksnämnden i september 1989 lämnade till regeringen förordades att stödet i första hand skulle utgå i form av rabattkuponger till konsumenterna. Framför allt talade önskemålet om maximal valfrihet för konsumenten – både vad gäller butiksväl och produktväl – till förmån för detta alternativ. Jordbruksnämnden föreslog att nämnden skulle bemyndigas att genomföra en eller vid behov flera prissänkningsskampanjer i huvudsaklig överensstämmelser med de riktlinjer som redovisades.

Till Jordbruksnämndens förslag fogades ett gemensamt yttrande från Sveriges Fiskares Riksförbund och Fiskbranschens Riksförbund. Förslaget innebar att en tredjedel av de anslagna medlen skulle användas för inrättande av en miljöfond inom fiskeområdet. Fondens upp-

gift skulle vara att stödja åtgärder, undersökningar m m i syfte att skapa en bättre miljö i insjöar, vattendrag och hav samt att förbättra kvaliteten på fisk och fiskprodukter. Den andra tredjedelen skulle enligt förslaget användas för en informationskampanj för att öka konsumenternas intresse för fisk som livsmedel. Den sista tredjedelen skulle användas för prisnedsättningar i konsumentledet i form av rabattkuponer för olika fiskprodukter.

I proposition 1988/89:102 om reglering av priserna på fisk m m behandlades inte Jordbruksnämndens förslag.

I Statens jordbruksnämnds och Fiskeristyrelsens skrivelse till regeringen i november 1991 angående prisreglering på fisk under budgetåret 1991/92 lämnas ett nytt förslag till hur de för konsumentfrämjande åtgärder avsatta medlen borde användas. Förslaget innebar att medlen skulle användas för en temporär sänkning av prisregleringsavgiften. Jordbruksnämnden avsåg i så fall sänka avgiften för samtliga fiskslag utom sill/strömming till 4% eller motsvarande öresbelopp senast den 1 juli 1991 och behålla denna nivå så länge som avsatt belopp beräknades räcka.

Regeringen tog i proposition 1990/91:87 om näringspolitik för tillväxt, där bl a prisregleringen för fisk behandlas, inte ställning till förslaget om användning av medlen till konsumentfrämjande åtgärder.

I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m nämndes att Fiskeriverket har i uppdrag att senast den 1 juni 1992 redovisa förslag till anpassningar på fiskets område med anledning av EES-avtalet. Bl a skall verket lämna förslag som underlag för regeringens beslut till mera långsiktigt verkande åtgärder som bör finansieras med de medel som reserverats för konsumentfrämjande åtgärder (se vidare 4.3.3).

4.3.2 Svensk Fisk

Som framgår av proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m kommer förutsättningarna för regleringsföreningen Svensk Fisk att förändras den 1 juli 1993 eftersom den prisregleringsavgift, som i dag helt finansieras dess verksamhet, då kommer att avvecklas till följd av internationella överenskommelser.

Svensk Fisk bedriver i dag en informationsverksamhet som syftar till att öka fiskkonsumtionen. Föreningens informationsinsatser har dels bestått i receptsamlingar, utbildningsinsatser, mediakontakter och allmän information, dels i konsumentinriktade kampanjer. Under hösten 1991 beslutades om kompletteringar i den gällande marknadsföringsplanen. Beslutet innebar att föreningens informationsverksamhet skulle ha samma inriktning även framöver, dock med en delvis ny inriktning av konsumentinformationen.

I sin skrivelse till regeringen inför regleringsåret 1992/93 bedömde Fiskeriverket det som mycket viktigt att Svensk Fisk även under kommande regleringsår bedriver en informationsverksamhet och att den av Svensk Fisk angivna inriktningen fullföljs. Särskild tyngdpunkt bör dock, enligt Fiskeriverket, läggas vid insatser av typ utbildningsinsatser, mediakontakter, receptservice m m.

I proposition 1991/92:120 betonades vikten av att den informationsverksamhet Svensk Fisk i dag bedriver fortsätter också framdeles, men att finansieringen får förutsättas ankomma på fiskbranschen i vid bemärkelse.

För regleringsåret 1992/93 anvisades Svensk Fisk samma resurser som föregående regleringsår – 4,3 milj kr – för informationsverksamhet.

4.3.3 Fiskeriverkets förslag

I regeringens uppdrag till Fiskeriverket sägs att verkets förslag till användning av de 30 milj kr som reserverats för konsumentfrämjande åtgärder skall avse "mera långsiktigt verkande åtgärder". Fiskeriverket menade i sitt PM 1992-06-01 Konsumentfrämjande åtgärder att prissänkningar av den typ som Jordbruksnämnden föreslagit inte kan betecknas som en mera långsiktigt verkande åtgärd.

Förutom att åtgärderna skall ha en långsiktig karaktär bör de även, enligt Fiskeriverket, fördelas över flera år. Perioden får dock inte bli så lång att karaktären av en samlad insats försvinner. Fiskeriverket menade därför att insatserna bör genomföras under en period på tre à fyra år.

Fiskeriverket föreslog att medlen huvudsakligen skulle användas för en väl utarbetad informationskampanj som syftar till att långsiktigt öka intresset för fisk och fiskprodukter, vilket måste betraktas

som en åtgärd som gynnar såväl det svenska fisket som de svenska konsumenterna, inte minst från folkhälsosynpunkt.

För att ta till vara de kunskaper och erfarenheter som finns inom Svensk Fisk och för att möjliggöra en framtida informationsverksamhet som finansieras av fiskbranschen i vid bemärkelse måste, enligt Fiskeriverket, den informationsverksamhet Svensk Fisk bedriver delvis ändra karaktär. Insatser måste exempelvis, för att få ökad bredd, kombineras med andra insatser som organisationer och företag inom fiskbranschen genomför.

Att insatserna fördelas över en period på tre à fyra år innebär att den organisation som får ansvaret för insatserna bör ha möjlighet att planera sina insatser långsiktigt. Genomförandet av de konsumentfrämjande åtgärderna skulle därför enligt Fiskeriverket underlättas av att Svensk Fisk bestod och kunde åta sig uppgiften. På detta sätt skulle regeringens intentioner om en fortsättning av den informationsverksamhet som Svensk Fisk i dag bedriver, men finansierad av fiskbranschen i vid bemärkelse, kunna fullföljas. Ansvarsfördelningen skulle då bli följande.

Regeringen beslutar vid ett tillfälle om översiktliga riktlinjer för de konsumentfrämjande åtgärderna, om totalram samt en årlig medelsram. Regeringen beslutar även att ställa medlen till Fiskeriverkets förfogande för att kunna disponeras i enlighet med regeringens riktlinjer. Regeringen beslutar även att insatserna bör genomföras av Svensk Fisk (helt eller delvis). Fiskeriverket godkänner de årliga insatserna på förslag från Svensk Fisk och följer upp gjorda insatser. Svensk Fisk genomför insatserna.

Om Svensk Fisk upphör eller om regeringen av annat skäl väljer att helt eller delvis genomföra insatserna på annat sätt föreslog Fiskeriverket följande ansvarsfördelning.

Liksom i föregående fall beslutar regeringen om översiktliga riktlinjer, totalram och fördelning i tiden. Regeringen ställer liksom i föregående fall medlen till Fiskeriverkets disposition. Regeringen beslutar om att tillsätta en ledningsgrupp med ansvar för genomförandet av insatserna samt vilka organisationer som bör vara representerade i gruppen. Ledningsgruppen bör huvudsakligen bestå av representanter för fiskbranschen i vid bemärkelse. Även konsumentberedningen bör vara representerad. Fiskeriverket godkänner de årliga insatserna på förslag från ledningsgruppen. Verket godkänner även gruppens sam-

mansättning samt betalar ut medlen. Ledningsgruppen har det direkta genomförandeansvaret för insatserna. Till gruppen knyts en ansvarig tjänsteman.

Genom att låta ett ombildat Svensk Fisk eller att någon annan organisation med brett stöd bland fiskets och fiskbranschens organisationer svara för insatserna skapas förutsättning för att kombinera de statligt finansierade insatserna med de insatser som näringen själv svarar för.

4.4 Vattenbruket

4.4.1 Bakgrund

Vattenbruk – akvakultur – omfattar odling av alla slags djur och växter i vatten. I Sverige har extensiva former av fiskodling förekommit i hundratals år (t ex odlingar av karp). Under 1900-talets omfattande utbyggnad av vattenkraften har odling och utsättning av lax- och havsöringsungar tillkommit i syfte att kompensera för bortfallet av naturliga reproduktionsområden. Under 1980-talet har ett ökande antal företag startat intensivodlingar av matfisk och av musslor.

Svenskt vattenbruk består huvudsakligen av

- kompensationsodling,
- sportfiskeodling,
- matfiskodling,
- kräftodling och
- musselodling.

Konsumtionsodlingen är i dag den ekonomiskt mest betydelsefulla för fiskodlarna. De viktigaste arterna är regnbåge, lax och musslor. Andra arter som är aktuella för kommersiell odling i större skala är röding, kräfta och ål. Torsk- och ostronodling är under utveckling och kan få stor betydelse i framtiden.

Utvecklingen fram till och med 1988 visar en jämn och hög tillväxt av antalet producerande odlingar. Denna utveckling bröts 1989 och antalet matfiskodlingar har därefter minskat, medan antalet kräftodlingar ökat.

Värdet i förstahandsledet uppgick 1991 till ca 157 milj kr, vilket var en minskning med ca 20% från föregående år. Av försäljnings-

värdet svarade regnbåge för ca 85% eller 133 milj kr. I övrigt var försäljningsvärdet av ål 10 milj kr medan laxen svarade för 7 milj kr.

Den totala produktionen matfisk uppgick 1991 till 5.389 ton i slaktad vikt, vilket motsvarar 6.352 ton i beräknad hel färskvikt. Slakten av matfisk avsåg till ca 90 % regnbåge. Under 1992 sker en fortsatt minskning av matfiskproduktionen till en volym mellan 4.500 och 5.000 ton i färskvikt och för 1993 är prognosen ca 4 000 ton.

För en stor del av produktionen av regnbåge svarar relativt stora företag i södra och östra Sverige (Östergötlands, Kalmar och Blekinge län). Stor produktion kan också noteras i Värmlands län. Ungefär hälften av regnbågsproduktionen, hela produktionen av lax och hela musselskörden kommer från kustbaserade odlingar.

Antalet företag med produktion av konsumtionsfärdiga produkter uppgick 1991 till 367 st. Av dessa bedrev 252 företag matfiskodling och de flesta, 237 st, med inriktning på regnbåge. Utöver de företag som producerar konsumtionsfärdiga produkter fanns 115 företag verksamma endast med uppfödning av sättfisk eller kräftor för utsättning (här ingår ej vattenkraftsföretagens odlingar). Under 1991 har antalet matfiskodlare minskat jämfört med 1990, medan antalet kräftodlare har ökat.

Under 1991 har 25 odlingsföretag försatts i konkurs. Motsvarande siffra för 1990 var 18 företag. Under 1992 har till och med september månad 18 odlingsföretag försatts i konkurs. Till stor del rör det sig om företag i glesbygd, som har stor betydelse för den lokala arbetsmarknaden.

4.4.2 Några förutsättningar för svenskt vattenbruk

I ett internationellt perspektiv kan konstateras att det svenska vattenbruket är av relativt blygsam omfattning. Som en jämförelse kan nämnas att den svenska produktionen på 6,4 milj ton motsvaras av en produktion i Norge på 160,7 milj ton. Den danska produktionen uppgick till 41,0 milj ton och den finska till 19,3 milj ton.

Matfiskodlingen har till följd av internationell överproduktion och låga priser lidit av svåra marknadsproblem. Odlingen har även hämmats av ogynnsamma handelsavtal i form av exempelvis exporttullar samtidigt som importen till Sverige varit fri.

Prognoserna pekar på att i stort sett en halvering av matfiskproduktionen har skett sedan 1989 om prognoserna för 1993 slår in. Risken är därmed stor att den minskande näringen inte kan klara alla de kostnader som är förknippade med en väl utbyggd fiskhälsokontroll, ett lovande avelsprogram och en fungerande branschorganisation.

De svenska fiskodlarna har inte någon central organisation med inriktning på distribution och marknadsföring av odlad fisk. Avsaknaden av ett samordningsorgan kan ha bidragit till den ogynsamma lönsamhetsutvecklingen genom att internationella prisuppgångar återspeglats på den svenska marknaden först efter en omotiverat lång tid. En sådan organisation är särskilt viktigt nu då de internationella priserna på regnbåge är på uppåtgående.

Kompensationsodlingen är en annan sektor av vattenbruket och syftar till att kompensera för skador på fiskbestånd till följd av vattenkraftsutbyggnaden. Denna odling har lång tradition och kännetecknas av stor kontinuitet och pågår i oförändrad omfattning. Sättfiskodlingen för sportfiskevatten har gett goda resultat och ökar i omfattning. Kräftodlingen har expanderat kraftigt och är av stort intresse för framtiden. Värdefull kunskap har byggts upp om odling av ål och röding och förutsättningar har skapats för en framtida volymökning. Musselodlingen visar också mycket lovande resultat och ökar i omfattning efter att tidigare ha brottats med allvarliga problem. Torsk- och ostronodlingen befinner sig på försöksstadiet.

Sjukdomsproblemen framstår som en viktig begränsning för vattenbrukets vidare utveckling. Smitta från en odling kan dessutom lätt överföras till vilda fiskbestånd till skada för fiskevården och fiskets avkastning. För att skydda hela fiskenäringen krävs en noggrann kontroll.

Fiskhälsokontroll i odlingarna görs kontinuerligt av Fiskhälsan AB. Med hänsyn till fiskodlarnas ekonomiska situation är den fortsatta finansieringen av Fiskhälsans verksamhet bekymmersam.

Enligt villkor i odlingstillstånden kan odlare bli skyldiga att genomföra en total utslaktning av fisk på grund av fisksjukdomar. Vid andra fisksjukdomar än de som särskilt nämns i epizootilagen (sjukdomarna IPN och VHS) finns det i dag ingen möjlighet för odlaren att få ersättning för kostnaden av staten.

4.4.3 Vattenbrukets problem

Utredningen har diskuterat vattenbrukets problem med Vattenbrukarnas Riksförbund (VRF), som även lämnat en skrivelse till utredningen.

VRF menar bl a att det är rimligt att även sportfisket bidrar till finansieringen av Fiskhälsan AB och att ett statligt engagemang i frågan är önskvärt. VRF menar vidare att ersättning i någon form bör kunna utgå även vid saneringsslakt till följd av andra sjukdomar än de som nämns i epizootilagen.

VRF har även tagit upp bl a följande punkter:

a) *Miljöavgifter*. Vattenbrukarna betalar i dag en miljöavgift, som är baserad på producerat tonnage. Utöver detta får vattenbrukarna bära en relativt stor del av kostnaderna för miljöundersökningar – undersökningar som visar samtliga föroreningskällors inverkan på det undersökta vattnet. VRF efterlyser en bredare bas för miljökostnaderna framdeles.

b) *Investeringar*. Det kärva ekonomiska klimat som för närvarande råder har även drabbat fiskodlarna. Bankernas villighet att ställa upp med riskkapital för investeringar har minskat kraftigt. Detta har inneburit att nödvändiga investeringar inte har kunnat göras.

c) *Export*. Utrikeshandeln med regnbåge har tidigare varit blygsam. Handeln med lax har däremot varit betydande. 1991 uppgick exporten av fryst regnbåge till drygt 1 000 ton, eller nästan en halvering jämfört med 1990.

De exportmarknader som bedöms ha den största potentialen är Japan, Nordamerika och EG. EG-länderna får med hänsyn till sin närhet bedömas som särskilt intressanta. Det föreligger dock svårigheter att exportera regnbåge till EG beroende på den tull som utgår vid export till EG-länderna (ca 12 %).

d) *Gloriaprojektet*. Detta avelsprojekt på regnbåge, som SLU driver, har genererat fisk med betydligt bättre tillväxt och kvalitet än på regnbåge i allmänhet och bedöms som mycket värdefullt för vattenbrukets framtida utveckling.

Projektet har hittills finansierats via fodermedelsavgiften. Då avgiften försvinner från den 1 juli 1993 måste alternativa finansieringsformer sökas och ett utökat statligt stöd till projektet är då nödvändigt enligt VRF.

4.5 Några inslag i EG:s fiskeripolitik

4.5.1 Kontroll av fisk och fiskprodukter

Nuvarande kontroll i Sverige

a) Kontroll till sjöss

Kustbevakningen svarar för övervakning – bl a av fisket – till havs och i kustvattnen samt i Vänern och Mälaren. Detta framgår av lagen om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning samt av den till lagen hörande förordningen. Kustbevakningens kontrollerande verksamhet regleras vidare i 37 § lagen om rätt till fiske samt i 43 § fiskeriförordningen, i förordningen om internationell fiskekontroll samt i Fiskeriverkets föreskrifter.

Kustbevakningens kontroll omfattar svenska fiskefartyg såväl i den svenska fiskezonen som på Sveriges sjöterritorium. Kustbevakningen kontrollerar även utländska fartyg som bedriver fiske i den svenska zonen och på svenskt sjöterritorium samt svenska fartyg som har bedrivit fiske på utländskt fiskeområde.

Med hjälp av egna flygplan och bevakningsfartyg kontrollerar Kustbevakningen t ex att fiskefartygen fiskar på tillåtna tider och tillåtet område, att fångsten är i överensstämmelse med gällande bestämmelser och med uppgifterna i fartygets fiskeloggbok samt att fisket bedrivs med tillåtna redskap.

b) Kontroll av landad fisk

När fisken landas i Sverige transporteras den som regel till fiskauktion, beredningsindustri eller grossist. Där kontrolleras den av den kommunala miljö- och hälsoskyddsnämnden, som svarar för kontroll av all livsmedelshantering inom kommunen. Nämnden kan bl a besluta om saluförbud om fisken bedöms som otjänlig som människoföda.

Kustbevakningen kan även kontrollera att fisk, efter det att den landats, uppfyller bestämmelser om minimimått.

Svensk Fisk, ekonomisk förening, ansvarar bl a för kontroll av att den till försäljning utbudna fisken uppfyller bestämmelserna för erhållande av pristillägg. Så kontrolleras exempelvis att fisken är korrekt storlekssorterad, förpackad och isad. Fisken skall dessutom vara av fullgod beskaffenhet, vilket bl a innebär att kvaliteten skall vara sådan att fisken bedöms tåla transport i färskt tillstånd till gängse

marknader samt vara lämplig för infrysning. Legalt stöd för att utföra denna kontroll finns bl a i prisregleringslagen. Huvudsakligen utförs kontrollen, på uppdrag från Svensk Fisk, av ett privat kontrollföretag, SGS Sweden AB, som har tre anställda avdelade för ändamålet. Dessa kontrollanter arbetar inom var sitt område (västkusten, sydkusten resp ostkusten). Till detta kommer en kontrollant som är anställd direkt av Svensk Fisk och som bevakar fiskförsäljningen i Göteborgs hamn. De årliga kostnaderna för denna kontroll uppgår till ca 1,5 milj kr.

c) Kontroll av fasta anläggningar

Anvisningar för hur lokaler, där fisk hanteras, skall vara utformade för att tillfredsställa de hygieniska kraven utfärdas av Statens livsmedelsverk. Lokalerna skall även vara godkända av Livsmedelsverket eller miljö- och hälsoskyddsnämnd.

Kontroll av fiskberedningsindustrier, fiskauktioner o dyl görs av miljö- och hälsoskyddsnämnd medan exportanläggningar och större fiskberedningsanläggningar kontrolleras av Livsmedelsverket.

EG:s bestämmelser om kontroll av fisk och fiskprodukter

I EG:s rådsförordning nr 103/76 av 19 januari 1976, angående gemensamma marknadsstandarder för viss färsk och kyld fisk, fastställs för vissa viktiga fiskslag marknadsnormer, som bl a omfattar friskhetsklasser och storleksklasser.

Friskheten bestäms med hjälp av ett bedömningsschema. De klasser som är aktuella för mänsklig konsumtion är Extra, A och B. Klassificeringen görs med avseende på utseende, beskaffenhet och lukt.

Storlekssortering av fisk sker i EG efter vikt per fisk eller efter antal fiskar per kg till skillnad från den svenska sorteringen som, med undantag för sill/strömming, sker efter fiskens längd.

I förordningen 103/76 anges att det är representanter för näringen som företar klassificering efter friskhetsklass och storlek.

EG:s huvudförordning för marknadsregleringen av fisk är rådsförordning 3687/91 av 28 november 1991 angående den gemensamma marknadsorganisationen för fiskprodukter (se även avsnitt 2.2.2).

I förordningens artikel 4 anges att medlemsstaten – i de fall där gemensamma marknadsnormer finns – skall kontrollera att landad fisk

uppfyller de uppställda kraven. Denna kontroll kan genomföras i alla handelsled samt under transport. Medlemsstaten skall också meddela övriga medlemsstater och Kommissionen vilket organ som har ansvaret för kontrollen.

I rådsdirektiv 91/493/EEG av 22 juli 1991 om fastställande av hygienkrav för produktion och marknadsföring av fiskprodukter fastslås att den ansvariga myndigheten godkänner beredningsföretag och fabriksfartyg samt registrerar grossistmarknader och auktionslokaler om de uppfyller kraven i direktivet. Kontrollmyndigheten skall även upprätta en lista över godkända respektive registrerade företag.

Enligt direktivet får avsättning av fisk och fiskprodukter inte hindras av att medlemsstater har olika hygieniska krav. Samtidigt bör konsumenterna tillförsäkras produkter av hög kvalitet. Därför fastställs grundläggande krav på korrekt hygienisk hantering av fisk och bearbetade fiskprodukter i alla produktionsled samt under lagring och transport. Det åvilar först och främst fiskerinäringen att se till att varorna uppfyller de hygieniska krav som ställs.

Medlemsstatens ansvariga kontrollmyndighet skall genom kontroll och inspektion säkra att producenter och fabrikanter uppfyller ställda krav.

Direktivet innehåller bl a detaljerade regler om hantering av fiskprodukter, egenkontroll, godkännande av företag och import från tredjeland.

Hygiendirektivet ingår i det veterinära området, vilket innebär att direktivets bestämmelser skall börja tillämpas först nio månader efter det att EES-avtalet trätt i kraft.

Fiskerikontrollen i Danmark

a) Organisation

Den danska fiskerikontrollen, som är underställd Fiskeriministeriet, är uppdelad i sex inspektorat belägna i Esbjerg, Fredericia, Fredrikshavn, Nyköbing Mors, Randers och Roskilde. Inspektoraten har dessutom tillsammans 12 lokala fiskerikontrollstationer. Den danska fiskerikontrollen förfogar över sex fartyg som används för kontroll- och räddningsuppgifter.

Antalet anställda inom den landbaserade kontrollorganisationen är ca 145 st och antalet anställda ombord på fartygen är ca 110 st. Även

på Fiskeriministeriet arbetar viss personal med uppgifter inom fiskerikontrollen.

b) Arbetsuppgifter

Fiskeriinspektoraten har bl a till uppgift att utöva tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som reglerar fisket, utföra kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter samt kontrollera att EG-förordningarna om kvoter samt marknadsordningen efterlevs.

Fiskerikontrollen kan via sina fartyg företa kontroll av fiskefartygen till havs och där kontrollera t ex var fisket bedrivs samt fångsten och redskapen.

Yrkesfiskarna skall inlämna sina fiskelagböcker med fångstuppgifter, vilka kontrolleras av fiskerikontrollen.

Genom stickprovskontroll vid landningar, i auktionshallar m m där fisk förvaras kontrolleras att de faktiska landningarna svarar mot de upplysningar som angetts i loggböcker och avräkningsnoter. Samtidigt kontrolleras att marknadsnormerna efterlevs.

Finner kontrollen att de sorteringar och klassificeringar som säljare gjort inför försäljning inte är korrekta kan man föreskriva att varorna skall sorteras eller klassificeras om.

I de fall fisk inte uppnår minstapris och skall tas tillbaka från marknaden meddelar producentorganisationen fiskerikontrollen vilka kvantiteter och fiskslag, fördelade på sorteringar och klasser, som är aktuella. Fiskerikontrollen kan då godkänna att fisken tas bort från marknaden.

Fiskerikontrollen utövar tillsyn över nybyggnad och ombyggnad hos de auktoriserade fiskberedningsföretagen. Fiskerikontrollen genomför dessutom regelbundet inspektioner av företagen och, om vissa förhållanden är otillfredsställande, kan man föreskriva att verksamheten avbryts tills åtgärder vidtagits.

Den auktorisation som krävs för att ett företag skall få bereda fisk är förenad med en årlig avgift som – för olika beredningsåtgärder – varierar mellan 2.500 och 16.500 Dkr. För företag som använder olika beredningsmetoder utgår avgift för var och en av metoderna. Avgiften är som regel inte relaterad till produktionsvolymen. Fiskerikontrollens intäkter från avgifterna har de senaste åren varit ca 9 milj Dkr/år.

Fiskerikontrollen granskar även vattenbruksanläggningar, utfärdar certifikat för fisk som skall exporteras samt genomför provtagning på importerad fisk. Fiskerikontrollen har även en omfattande service till fiskare och allmänhet.

c) Ekonomi

Enligt "Fiskerikontrollen Årsrapport 1990" uppgick de totala utgifterna under år 1990 till följande (milj Dkr):

	Inspektoraten	Fartygen
Löner	30,6	28,8
Drift	20,9	17,5
Investeringar	<u>37,2</u>	<u>-</u>
Summa	88,7	46,3

Fiskerikontrollen i övriga EG-länder

Fiskerikontrollen är organiserad på olika sätt i EG-länderna. Även omfattningen växlar. Utredningen avser att i sitt slutbetänkande mer utförligt redovisa fiskerikontrollens organisation och omfattning i några EG-länder.

Vanligen är fiskerikontrollen inom EG uppdelad mellan två eller flera myndigheter. Oftast svarar en myndighet för kontroll av fångster, loggböcker m m medan en annan myndighet har ansvar för landningskontroll. En sådan fördelning finns bl a i Tyskland, Holland och Storbritannien.

4.5.2 Producentorganisation

EG:s regler för bildande och drift av producentorganisation

Tillsammans med övriga delar av EG:s marknadsreglering – som beskrevs i avsnitt 2.2.2 – utgör producentorganisationerna grundvalen för genomförandet av EG:s marknadspolitik.

En producentorganisation är en godkänd organisation, eller sammanslutning av sådana organisationer, som är upprättad på initiativ av producenterna (fartygsägarna) i syfte att vidta åtgärder, som är äg-

nade att säkra ett rationellt bedrivande av fisket och att förbättra försäljningsvillkoren för medlemmarnas varor.

Producentorganisationerna bidrar till att stabilisera marknaden genom att de planlägger fisket, arbetar inom ett givet regelsystem samt svarar för försäljningen av den egna produktionen.

Det är dock inte tillåtet för en producentorganisation att inta en dominerande ställning på den gemensamma marknaden.

Befogenheten att godkänna eller återkalla ett godkännande av en producentorganisation har den medlemsstat på vars område organisationen har sitt huvudkontor. Godkännandet, som ges efter ansökan från organisationen, kan ges om verksamheten omfattar en eller flera varor under position 03.01–03.07 i den gemensamma tulltaxan (dvs i huvudsak färsk, kyld, fryst, torkad, saltad eller rökt fisk eller fiskfiléer), dock med undantag av rökta produkter som inte rökts ombord på fiskefartyg.

Avslår en medlemsstat en ansökan om godkännande av en producentorganisation skall medlemsstaten underrätta Kommissionen och upplysa om skälen för sitt beslut.

Bland de villkor en producentorganisation skall uppfylla för att godkännas kan nämnas:

1. Näringsmässiga villkor:

- dokumentation av en tillräcklig minsta produktion,
- antagande av gemensamma regler för produktion (fångstplan och avsättning) samt
- kvalitetsfrämjande åtgärder och standardisering av produktionen.

2. Rättsliga villkor:

- uteslutande av varje form av diskriminering i behandling av producenter från EG-länder på grund av nationalitet eller hemort,
- besittning av den rättsliga handlingsförmåga, som krävs i förhållande till nationell lagstiftning samt
- bundet medlemskap för enskilda medlemmar under en period av minst tre år.

3. Finansiella villkor:

- särskild bokföring för varje verksamhetsområde samt
- upprättande av en interventionsfond för finansiering av återtagsåtgärderna.

När det gäller kravet på en minsta produktion skall en producentorganisation för att uppfylla kraven årligen ha följande landningar (av arter som förekommer i Nordeuropa):

1. *Lokalt kustfiske*. Fångstresorna i genomsnitt under två dagar. Årligen skall landas minst 1.000 ton färsk fisk.

2. *Närfiske*. Fångstresorna i genomsnitt 2–9 dagar. Årligen skall landas minst 2.500 ton färsk fisk.

3. *Högsjöfiske*. Fångstresorna i genomsnitt 10–23 dagar. Årligen skall landas minst 15.000 ton färsk och 10.000 ton saltad fisk.

4. *Fjärrfiske*. Fångstresorna i genomsnitt 24 dagar eller däröver. Årligen skall landas 15.000 ton frusen och 10.000 ton saltad fisk.

5. *Annat fiske*. Årligen skall landas minst 500 ton musslor, 250 ton kräft- och blötdjur eller 250 ton sötvattensfisk.

Medlemsstaten har möjlighet att kräva större infiskning än de ovan nämnda om producentorganisationens medlemmar bedriver lokalt kustfiske, närfiske eller annat fiske enligt punkt 5 ovan. Större mängder än 10.000 ton kan dock inte krävas. Dessa minimifångster motiveras av att en effektiv koncentration av utbudet bara kan uppnås genom upprättande av producentorganisationer av tillräcklig ekonomisk storlek.

Möjligheten att godkänna producentorganisationer med mindre fångstmängder finns också, men enbart för vissa särskilt angivna områden i Sydeuropa där det varit svårt att få producentorganisationer bildade.

En producentorganisation skall årligen utarbeta fångstplaner som syftar till att anpassa fångsterna till efterfrågan. Fångstplanen skall innefatta en uppskattning av hur stor mängd som bör fångas av var art, såväl med hänsyn till disponibla bestånd som förväntade avsättningsmöjligheter.

Vissa producentorganisationer har av medlemsstaterna blivit ålagda att administrera fiskekvoter.

Ett godkännande av en producentorganisation skall återkallas när den inte längre uppfyller de fastställda villkoren. Ett återkallande skall dock inte ske om det på grund av force majeure eller naturbetingade skäl är omöjligt för organisationen att uppnå de årliga minsta fångsterna. Under perioden 1984–1988 har medlemsstaterna återkallat godkännandet för sex producentorganisationer.

En producentorganisation som inte godkänts av medlemsstaten kan bedriva sin verksamhet, dock utan ekonomisk kompensation. Det är då således inte fråga om en producentorganisation som agerar inom marknadsordningens ramar. Försäljningsbestämmelserna skall dock alltid följas.

Medlemsstaterna kan ekonomiskt stödja bildandet av producentorganisationer. Stöd beviljas för de tre första verksamhetsåren. Stödets storlek är beroende av dels organisationens produktion, dels dess administrationskostnader. Under första året får stödet uppgå till högst 60% av organisationens administrationskostnader, andra året till högst 40% och under det tredje till högst 20% av dessa kostnader. Dessutom får stödet inte – under det första året – uppgå till mer än 3% av omsättningen. Motsvarande nivå är 2% resp 1% för det andra och det tredje verksamhetsåret.

Under de första fem åren kan medlemsstaten bevilja lån till producentorganisationen på särskilda villkor för att täcka dess omkostnader för återtag.

Bestämmelser finns om minsta medlemstid på tre år i en producentorganisation. Syftet är att skapa stabila organisationer.

För att stärka en producentorganisation och därigenom främja stabiliteten på marknaden kan en medlemsstat under vissa förutsättningar låta producenter, som inte är medlemmar, men som avsätter sina varor i ett visst område, vara underkastade de regler som organisationen har beslutat skall gälla för dess medlemmar. De enda priser som på detta sätt kan göras obligatoriska är dock EG:s återtagspriser. Medlemsstater som önskar göra vissa regler, som är fastställda av en producentorganisation, obligatoriska skall först underställa Kommissionen dem.

Producentorganisationer inom EG

Vid utgången av 1989 fanns det inom EG 147 erkända producentorganisationer. Antalet organisationer varierar kraftigt mellan de olika medlemsstaterna. I Spanien fanns det 37 st, i Frankrike 31 st medan Belgien hade en. Producentorganisationerna hade totalt 38.601 medlemmar med 14.135 fartyg, varav de danska organisationerna (3 st) hade 2.247 medlemmar och 1.975 fartyg.

Flertalet av producentorganisationerna (85 st) producerar och marknadsför färsk fisk. Vissa är inriktade på frusna varor medan andra handlar med skal- och blötdjur. I vissa medlemsstater har producentorganisationerna bildat beredningsföretag (filetering, infrysning och lagring) för att kunna öka medlemmarnas inkomster. För några producentorganisationer är denna verksamhet betydande.

De mängder färsk och frusen fisk samt skal- och blötdjur, som omsattes genom producentorganisationerna under åren 1986-88, uppgick till 54% av den landade fångsten inom EG. Det bör då observeras att i den landade fångsten ingick direktlandad importfisk.

4.5.3 Överskottshantering

Den svenska överskottshanteringen

Den svenska överskottshanteringen omfattar följande fiskslag: sill/strömning, torsk, makrill, kokräka, gråsej, vitling, sandskädda, pigghaj, kolja, rödspätta, havskatt, lyrtorsk, kummel, rödtunga, bergtunga, lubb, skrubba och hornvädd.

För överskottshanteringen svarar Svensk Fisk, ekonomisk förening. Svensk Fisk fastställer överskottspriser som får uppgå till högst 75% av lägstapriset. Den totala överskottshanteringen omfattade regleringsåret 1991/92 6.170 ton. Av detta svarade sill/strömning för 98% (6.051 ton). Vid sidan av sill/strömningöverskottet fanns ett överskott på 66 ton kokräka.

EG:s överskottshantering

För att en överskottshantering överhuvudtaget skall få ske inom EG måste fiskarna bilda en producentorganisation (se föregående avsnitt 4.5.2). Först efter ett erkännande kan en producentorganisation fungera som auktoriserad mottagare av överskottskvantiteter och få bidrag för denna verksamhet.

Producentorganisationens återtagspriser måste ligga inom de av EG angivna ramarna. Förutom genom bidrag från EG finansierar en producentorganisation sin verksamhet med försäljningsavgifter från sina medlemmar samt intäkter från försålda överskottskvantiteter. Överskotten får dock inte säljas till mänsklig konsumtion.

Nedan beskrivs EG:s överskottshantering så som reglerna är formulerade i december 1992. På rådets bord ligger dock förslag som kan innebära förändringar under 1993.

Överskottsgrupp I

Till överskottsgrupp I hör följande arter: rödspotta, glasvar, sill, torsk, sardin, kolja, gråsej, makrill, pigghaj, kungsfisk, vitling, långa, äkta ansjovis, kummel, havsbrax, marulk och sandräka. För dessa arter utgår följande bidrag till PO:

85% av återtagspriset för kvantiteter som inte överskrider 5% av producentorganisationens årliga försäljning. 70% av återtagspriset för kvantiteter som överskrider 5% men inte 10% av den årliga försäljningen. För kvantiteter mellan 10% och 15% uppgår återtagspriset till 55%, medan 40% av återtagspriset ges i bidrag för kvantiteter mellan 15% och 20%.

För kvantiteter som för respektive art överskrider 20% av producentorganisationens försäljning utgår inga bidrag.

I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges nuvarande överskottssystem: rödspotta, sill, torsk, kolja, gråsej, makrill, pigghaj, vitling och kummel.

För vissa arter i denna överskottsgrupp kan i stället för överskottsbidrag utgå ett förädlingsbidrag, bl a för frysning, saltning och torkning. De kvantiteter som kan komma ifråga för detta bidrag får inte överskrida 15 % av producentorganisationens totala årliga försäljning av arten i fråga. EG-kommissionen har i förordningen nr 3867/91 fastställt de arter som för 1992 är aktuella för förädlingsbidrag. Det kan noteras att sill finns med på EG:s lista och att för frysning och lagring utgår 82 ECU/ton, för filetering i samband med lagring och infrysning 145 ECU/ton och för saltning eller torkning 130 ECU/ton. Bidraget får dock inte överskrida 50 % av EG:s återtagspris för råvaran.

Överskottsgrupp II

Denna grupp omfattar krabba och havskräfta. För dessa arter kan en producentorganisation få ett lagringsbidrag om den inte säljer dessa arter under EG:s försäljningspris. Bidraget utgår endast till kvantiteter som inte överstiger 20% av producentorganisationens försälj-

ning. Bidraget får inte överskrida de tekniska och finansiella kostnaderna för hanteringen. Enligt förordning 3868/91 utgår för havskräfta under 1992 följande bidrag per ton:

	första månaden	per följande månad
frysning och lagring, hela	210 ECU	21 ECU
stjärtar	126 ECU	31 ECU
huvudkapning, frysning och lagring	108 ECU	21 ECU
kokning, frysning och lagring	227 ECU	21 ECU

Överskottsgrupp III

Följande arter finns i denna grupp: sandskädda, bergtunga, olika arter av tonfisk, bleka (lyrtorsk), blåvitling, skäggtorsk, oxögonfisk, picarel, havsåål, knot, taggmakrill, multe och rocka.

För dessa arter ges inget bidrag till de kvantiteter som överstiger 10% av producentorganisationens försäljning. EG:s bidrag är 75% av återtagspriset om fisken avsätts till ändamål som inte står den normala marknaden. Producentorganisationen kan också välja att förädla och lagra fisken. I det fallet utgår bidraget med högst 50% av återtagspriset eller kostnaden för förädlingen. Bidrag utbetalas till det alternativ som är billigast.

I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges överskottssystem: sandskädda, bergtunga och bleka (lyrtorsk).

Överskottsgrupp IV

Under vissa specifika omständigheter kan en producentorganisation få lagringsstöd. Följande arter kan komma ifråga för sådant bidrag: sardiner, havsruda, olika arter av bläckfisk och tonfisk.

5 Överväganden och förslag

5.1 Utredningens uppdrag

Utredningen om fiskerinäringens utvecklingsmöjligheter har som sin huvuduppgift att bedöma det svenska yrkesfiskets förutsättningar och utvecklingsmöjligheter på kort och lång sikt samt att med utgångspunkt i denna bedömning föreslå åtgärder inom den samlade fiskerinäringen. Särskilt har utredningen att beakta europaintegreringen och beståndsutvecklingen. Vidare skall utredningen analysera möjligheterna att utveckla det yrkesmässiga insjöfisket och det kustnära fisket. Utredningen har även att bedöma om regionalpolitiskt motiverat stöd kan lämnas. Senast den 1 juli 1993 skall utredningen avlämna sitt slutbetänkande.

I utredningens uppdrag ingår även att bedöma behovet av särskilda åtgärder per den 1 juli 1993 samt lämna förslag om sådana åtgärder. Primärt är det denna uppgift, dvs att föreslå åtgärder som rör nästa budgetår, som redovisas i detta delbetänkande. Utredningen har dock i möjligaste mån försökt betrakta de här föreslagna åtgärderna i ett längre tidsperspektiv.

I vissa delar redovisar utredningen redan i detta delbetänkande preliminära studier av mer övergripande slag. Så görs exempelvis en genomgång av förutsättningarna för vattenbruket. En relativt utförlig genomgång görs även av de biologiska resurserna, dagens statliga stöd till fisket, prisregleringssystemet samt EG:s regelsystem.

I andra delar vill utredningen däremot återkomma i sitt slutbetänkande. Det gäller exempelvis den mer fullständiga belysningen av fiskerinäringen och framför allt dess regionala och lokala betydelse. Utredningen återkommer även med förslag som särskilt syftar till att utveckla det kustnära fisket liksom en analys av fiskerinäringens kostnads-, marknads- och konkurrenssituation i jämförelse med viktigare konkurrentländer.

Utredningen har i sina ställningstaganden särskilt tagit fasta på följande uttalande i proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m: Mot bakgrund av EES-avtalet och ett förestående medlemskap i EG "är det av största vikt att rationaliseringen av fiskeflottan

fortsätter och att hanteringen av fångsterna i de efterföljande leden förbättras och effektiviseras i syfte att möta den ökade internationella konkurrensen. De medel som finns till förfogande inom ramen för prisregleringen på fisk bör därför i större utsträckning än hittills användas för åtgärder som främjar detta syfte." Uttalandet rör primärt insatser inom prisregleringens ram under innevarande budgetår, men bör, enligt utredningen, även ligga till grund för kommande statliga insatser.

Den viktigaste utgångspunkten för utredningens överväganden och förslag är således att inom oförändrade medelsramar ge förutsättningar för fisket och beredningsindustrin att kunna klara akuta problem på ett sätt som på sikt ger möjligheter till en effektiv och konkurrenskraftig fiskerinäring. Förutom att stödet till fisket skall ske inom givna medelsramar skall det också rymmas inom de internationella åtgärderna som Sverige gjort.

Ytterligare förutsättningar för förslagen är, enligt utredningens direktiv, den inriktning av näringspolitiken som lagts fast av riksdagen, vilken innebär att statliga insatser skall inriktas på att genom generella åtgärder, t ex skattesänkningar, skapa goda förutsättningar för företaget och att konkurrensnedvridande och selektiva företagsstöd skall avvecklas.

I proposition 1991/92:120 anges ytterligare några förutsättningar för utredningens förslag:

1. Den avgift, som i dag helt finansierar prisregleringen, avvecklas liksom alla generella pristillägg.
2. Den kompetens som finns hos Svensk Fisk bör tas till vara för att underlätta bildandet av en producentorganisation.
3. Staten bör bidra med vissa prisregleringsmedel till uppbyggnaden av en producentorganisation.
4. Den informationsverksamhet som Svensk Fisk bedriver bör fortsätta, men finansieringen förutsätts ankomma på fiskbranschen i vid bemärkelse.
5. Finansiering av utsättning av fisk och den kollektiva trygghetsförsäkringen på fiskets område, som i dag bekostas av prisregleringsmedel, blir en fråga för yrkesfisket.

5.2 Fiskerinäringens situation

Det svenska fisket och den svenska beredningsindustrin befinner sig i dag i en djup kris. Flera faktorer samverkar. I detta avsnitt vill utredningen särskilt lyfta fram några. Beståndssituationen, framför allt för torsken i Östersjön, är allvarlig. Samtidigt har fiskeflottans kapitalkostnader ökat drastiskt. Genom avregleringen förändras därtill förutsättningarna radikalt för stora delar av fiskeflottan. De sammantagna effekterna av dessa förändringar blir störst för fiskeföretagen på syd- och ostkusten.

Situationen för Östersjöns torskbestånd bedömdes av Internationella havsforskningsrådet så allvarlig att rådet för 1993 rekommenderade ett totalt torskfiskestopp för området öster om Bornholm. Huvudskälet till det svaga torskbeståndet är uteblivna saltvattensinbrott i kombination med hårt fisketryck, bl a i form av ett tidigare delvis oreglerat fiske, samt miljöstörningar.

Fiskerikommissionen för Östersjön har fastslagit en totalt tillåten fångstmängd på 40.000 ton torsk för 1993. Detta är en kraftig minskning från 171.000 ton 1991 och 100.000 ton för 1992. Den svenska kvoten för 1993 är 9.560 ton, en minskning från 23.900 ton året innan.

Torsken i Östersjön är den viktigaste enskilda arten för det svenska fisket. Trots den minskande kvoten svarade den i fjol för ca 40% av det samlade fångstvärdet. Bristen på torsk i Östersjön har inneburit att kostnaderna för torskfisket blivit så höga att det i många fall inte är företagsekonomiskt lönsamt att bedriva ett fiske. Det är därför osäkert om årets svenska kvot blir helt uppfiskad trots att den är avsevärt lägre än föregående års. Det är dessutom förenat med stora svårigheter för fartyg som normalt bedriver torskfiske att övergå till fiske efter andra arter, då fisket efter i stort sett alla kommersiellt viktiga arter är kvoterat. Sådana övergångar leder till stopp i andra fisken.

De uteblivna landningarna av torsk från Östersjön medför stora problem för de företag som specialiserat sig på beredning av torsk. För närvarande har fiskberedningsföretag som representerar mer än hälften av den totala svenska beredningskapaciteten på torsk antingen ställt in sina betalningar eller gått i konkurs.

Till följd av internationella åtaganden avskaffas normprissystemet den 1 juli 1993, vilket medför svårigheter för många fiskeföretag

som bedriver sillfiske. Liksom för de fiskeföretag som specialiserat sig på torskfiske är möjligheterna att övergå till annat fiske små. Även om en viss rationaliseringspotential bör finnas liksom möjligheter att övergå till industrifiske kan stora svårigheter förutses, framför allt för fiskeföretag på syd- och ostkusten. På dessa kuststräckor finns ca 200 företag där prisregleringen svarar för viktig del av de totala intäkterna (20% eller mer).

Stora satsningar har under senare år gjorts från bankernas, statens och de involverade företagens sida för att modernisera den svenska fiskeflottan. Denna modernisering riskerar nu att spolieras på kort tid genom ett stort antal konkurser. För att den på sikt livskraftiga delen av den svenska fiskeflottan skall klara sig krävs därför ekonomiska insatser, bl a från staten. Situationen innebär också att fiskeföretagen i hög grad är beroende av bankernas agerande.

Samtidigt som beredningsindustrin har det svårt med råvaruförsörjning av vitfisk, framför allt torsk, har de företag som arbetar med sill och sillprodukter avsättningsproblem, huvudsakligen beroende på ofördelaktiga konkurrensförhållanden, i första hand gentemot EG. EES-avtalet innebär i detta avseende inte några fördelar för de viktiga sill/ strömmingprodukterna.

Marknaden för odlad fisk kännetecknas av stort utbud samtidigt som priserna är stagnerande eller fallande. På något eller några års sikt bedömer utredningen att prisnivån är sådan att förutsättningarna är goda att nå företagsekonomisk lönsamhet inom flertalet av vattenbrukets företag. EES-avtalet medför en successiv sänkning av den tull som belastar den svenska exporten av regnbåge, den för svenskt vattenbruk viktigaste arten, till EG vilket på sikt också stärker konkurrenskraften.

5.3 Nuvarande stöd till fisket

Det statliga stödet till fisket lämnas huvudsakligen via Jordbruksdepartementets titel D. Fiske. Såsom visats i avsnitt 3.3 finansieras även vissa för fisket viktiga åtgärder via andra anslag. Detta gäller exempelvis statligt stöd till fartygsinvesteringar, regionalpolitiskt stöd, bidrag till bekämpandet av fisksjukdomar, forskning på fiskets område och arbetslöshetsförsäkring.

Förutom till generella pristillägg används prisregleringskassan även för mer riktade insatser. Någon generell prisregleringsavgift är emellertid, som fastslagits i proposition 1991/92:120 om regleringen av priserna på fisk m m, inte tillåten efter den 1 juli 1993. Inte heller är det tillåtet med generella pristillägg.

Inriktningen av det nuvarande stödet till fisket – oavsett om det finansieras via statsbudgeten eller prisregleringskassan – kan beskrivas på följande sätt:

1. Åtgärder som syftar till att förbättra fiskets förutsättningar

Dessa åtgärder syftar till att förbättra de biologiska förutsättningarna, exempelvis genom beståndsuppskattningar, utsättning av fisk och bekämpande av fisksjukdomar, eller att förbättra de marknads-mässiga förutsättningarna, exempelvis genom informationsverksamhet. Åtgärderna kan också avse utbildningsinsatser som riktar sig till fiskare.

a) Forsknings- och utvecklingsinsatser. Dessa insatser görs i första hand vid Fiskeriverkets laboratorier samt, för vattenbrukets del, vid Lantbruksuniversitetet. De FoU-insatser som är av primärt intresse för yrkesfiskets del finansieras huvudsakligen via Fiskeriverkets förvaltningsanslag, anslaget D 2, Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) samt vad avser vandringsfisk och insjöfisk även vattenavgiftsmedel enligt 10:6 vattenlagen. Insatserna avser – i aktuella avseenden – i första hand beståndsuppskattningar, metodutveckling i samband med beståndsuppskattningar, redskapsutveckling, utsättningsmetodik och fisksjukdomar.

Medel för FoU-insatser har också avsatts från prisregleringskassan, som finansierar ett projekt som syftar till att utveckla produkter med sill/strömning som råvara. För ändamålet har 2,0 milj kr avsatts.

b) Utsättningar av fisk. Att utveckla nya metoder för utsättning av fisk är en viktig del av FoU-programmet. Förutom dessa insatser görs också direkta utsättningar, huvudsakligen av lax och ål. Dessa finansieras bl a via prisregleringskassan. För regleringsåret 1992/93 avsätts 9,2 milj kr för utsättning av fisk, varav 2,0 milj kr används för att utveckla metodik för torskodling.

c) Informations- och upplysningsverksamhet. Inom ramen för prisregleringen har medel avsatts för informations- och upplysningsinsatser. För innevarande regleringsår uppgår dessa medel till 4,3 milj kr.

d) Kompetenshöjande insatser inom fisket. För att ge fiskare möjlighet till utbildning i företagsekonomi har 1,7 milj kr avsatts inom prisregleringen.

2. Åtgärder som syftar till att rationalisera fiskeflottan

Rationaliseringsstöd lämnas i tre former:

- avskrivningslån/bidrag,
- fiskerilån och
- lånegarantier.

a) Avskrivningslån/bidrag. Inom anslaget D 4 har 8,2 milj kr avsatts för ändamålet. Fiskeriverket skall inom denna ram prioritera mellan olika åtgärder. För budgetåret 1991/92 användes D 4-medlen på följande sätt:

- Skrotning av fiskefartyg; 2,8 milj kr.
- Nybyggnad eller inköp av begagnat fartyg i gott skick; 2,0 milj kr.
- Övergång till annan fångstinriktning; 1,1 milj kr.
- Förbättrad arbetsmiljö; 1,1 milj kr.
- Säkerhetsutrustning; 0,5 milj kr.

Inom medelsramen på 8,2 milj kr faller även stöd vid fångstbegränsningar (0,7 milj kr under budgetåret 1991/92). Detta stöd är av delvis annan karaktär än de övriga (se vidare punkt 4 nedan).

Liksom för regleringsåret 1991/92 har för innevarande regleringsår avsatts medel ur prisregleringskassan för att förstärka de rationaliseringsinsatser som finansieras via statsbudgeten. Detta sker genom ett särskilt stöd till ostkusten som bl a omfattar förhöjd skrotningspremie samt bidrag till nybyggen och inköp av begagnade fartyg i gott skick. För ändamålet användes under förra regleringsåret 3,3 milj kr, huvudsakligen till att modernisera fiskefartyg och till kvalitetshöjande åtgärder (sammanlagt 2,1 milj kr).

Förutom det särskilda ostkuststödet lämnas för innevarande regleringsår även ett särskilt bidrag till investeringar som syftar till att höja kvaliteten på fångsterna. I första hand används dessa medel till att införa effektivare och mindre arbetskrävande metoder för att kylhålla fisk på fiskefartyg. Stödet uppgår till 5,0 milj kr.

b) Fiskerilån. Låneramen för dessa subventionerade lån är 40 milj kr per år. Den totala lånestocken är 230 milj kr. Ramen har varje år använts fullt ut. Inriktningen av långivningen har dock förändrats under de senaste åren (varom mer nedan i avsnitt 5.4.1). Budgetåret

1991/92 lämnades lån till inköp av nya fiskefartyg (2,8 milj kr), inköp av begagnade fartyg i gott skick (14,4 milj kr) samt till motorer och teknisk utrustning (22,8 milj kr).

c) Statliga kreditgarantier. Staten kan lämna garantier för lån i bank till yrkesfisket och fiskberedningsindustrin. Efterfrågan på kreditgarantier har dock under senare år varit begränsad. Den totala ramen för de statliga kreditgarantierna är 75 milj kr. De utestående garantierna uppgår för närvarande till ca 33 milj kr.

3. Pristillägg

Generella pristillägg (rörliga och fasta) är under innevarande regleringsår maximerade till 47,4 milj kr. Förutom de generella pristilläggen förekommer två typer av pristillägg av annan karaktär, exportstöd till Östeuropa samt regionala pristillägg.

Under regleringsåret 1991/92 lämnades stöd till export av sill/strömming till vissa östeuropeiska länder (de f d statshandelsländerna). Stödet uppgick till 8,5 milj kr (högst 0:80 kr/kg). Under innevarande regleringsår är totalbeloppet maximerat till 6,0 milj kr. Stödet utgår med högst 0:30 kr/kg och avser endast sill/strömming som fångats i Östersjön.

Regionala pristillägg utgick under föregående regleringsår med sammanlagt 4,9 milj kr och avsåg dels foderfisk, dels sill/strömming. Stödet är högst för norra ostkusten och Gotland där pristillägget för sill/strömming uppgår till 0:85 kr/kg. Av det totala regionala pristillägget går dock ca 2/3 till sydkusten. Stödet till norra ostkusten samt Gotland är i storleksordningen 2 milj kr.

4. Insatser av "försäkringskaraktär"

Insatserna är av skiftande karaktär, men har som gemensam nämnare att de syftar till att kompensera fiskaren för svårförutsebara kostnader i verksamheten.

a) Den kollektiva trygghetsförsäkringen för fisket omfattar huvudsakligen ersättning vid arbetsskada och i samband med dödsfall. Den försäkring finansieras via prisregleringskassan. För innevarande regleringsår uppgår kostnaderna till 8,0 milj kr.

b) Ersättning vid fångstbegränsning. När fisket stoppas till följd av internationella fångstbegränsningar betalas ersättning ut, dels via arbetslöshetskassa, dels som ett stillaliggandebidrag som skall täcka kapi-

talkostnaderna för fartygen. För förra budgetåret uppgick stillaliggande-ersättningen till 0,7 milj kr. Ersättningen ingick i ramen för rationaliseringsstödet (D 4).

c) Ersättning för skada på redskap. Yrkesfiskare som bedriver fiske med fasta redskap har möjlighet att ansluta sig till det statliga stormskadeskyddet, eftersom det saknas möjlighet att försäkra redskapen i de kommersiella försäkringsbolagen. Systemet skall i princip vara självfinansierat. Medel disponeras inom ramen för anslaget D 4.

d) Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen. Detta 1.000 kr-anslag får belastas för godkända ersättningar i samband med isbrytning för fiskets och fiskarbefolkningens behov. Under de senaste åren har belastningen på anslaget – på grund av milda vintrar – varit låg.

5. Övervakning, kontroll m m

Förutom den övervakning och kontroll som Fiskeriverket, Kustbevakningen, Polisen, länsstyrelserna och andra statliga myndigheter fullgör inom ramen för sina ordinarie åligganden finns några särredovisade kostnader för denna typ av insatser.

a) Fisketillsyn. Fisketillsynen utgör ett komplement till den övervakning av fiskebestämmelserna som polis och kustbevakning svarar för. Fisketillsynsmännen, som utses av länsstyrelserna, spelar en stor roll i bevakningen i de inre skärgårdarna och i inlandsvattnen. För ändamålet finns under anslag D 2 avsatt 0,3 milj kr.

b) Inom ramen för prisregleringssystemet finns en kontrollverksamhet som syftar till att granska kvaliteten på den fisk som landas i svenska hamnar. Kostnaden för denna kontrollverksamhet uppgår till 1,5 milj kr.

c) Underhåll och drift av fiskefyrar samt utmärkning av fiskegränser. I anslutning till mindre fiskhamnar, där trafiken främst består av fiskebåtar finns ett antal fyrar som Sjöfartsverket inte ansvarar för, men som det för fiskets del av säkerhetsskäl finns behov av att driva och underhålla. För detta ändamål samt för att utmärka fiskegränser disponerar Fiskeriverket 0,4 milj kr.

5.4 Stödet till fisket – huvudsaklig inriktning

5.4.1 Nuvarande inriktning

Rationaliseringsstöd ges, som tidigare redovisats, i flera olika former. Stödet kan utgå i form av bidrag, lån eller lånegaranti. Stödet kan avse följande typer av åtgärder:

1. Byggande av nya fartyg
2. Förvärv av begagnat fartyg i gott skick
3. Anpassning och upprustning av befintligt fartyg
4. Skrotning av fartyg
5. Ersättning vid fångstbegränsning (ej rationaliseringsstöd)

Under de tre senaste budgetåren har stödet fördelats enligt följande:

	1989/90 bidr+lån	1990/91 bidr+lån	1991/92 bidr+lån
Nytt	2,1+11,3	1,8+ 9,0	0,6+ 2,8
Begagnat	- +19,2	- +18,6	1,4+14,4
Upprustning	4,2+ 9,1	4,0+12,4	2,7+22,8
Skrotning	1,9	2,5	2,8
Fångstbegr	-	-	0,7

Dessa insatser bör, för budgetåret 1991/92, kompletteras med de insatser av samma typ som finansierats med prisregleringsmedel; 3,3 milj kr har avsatts för insatser på ostkusten. Detta stöd har huvudsakligen använts för modernisering av fiskefartyg samt kvalitetshöjande åtgärder (2,1 milj kr). I övrigt har det använts till nybyggnad av fartyg (0,3 milj kr), inköp av begagnade fartyg (0,7 milj kr) samt skrotning (0,2 milj kr).

Om ostkuststödet inkluderas samtidigt som redovisningen förenklas så att lånens värde omräknas till bidrag (ett lån på 1,0 milj kr har ett subventionsvärde på ca 0,4 milj kr) fördelar sig insatserna på följande sätt:

	1989/90	1990/91	1991/92
Nytt	6,6 milj kr	5,4 milj kr	2,0 milj kr
Begagnat	7,7 milj kr	7,4 milj kr	7,9 milj kr
Upprustning	7,8 milj kr	9,0 milj kr	13,9 milj kr
Skrotning	1,9 milj kr	2,5 milj kr	3,0 milj kr
Fångstbegr	-	-	0,7 milj kr

Det statliga stödet till inköp av begagnade fartyg har varit i stort sett oförändrat under de tre senaste budgetåren. Stödet till inköp av nya fartyg har samtidigt minskat kraftigt. Däremot har stödet till anpassning eller upprustning av befintliga fartyg ökat. Denna inriktning accentueras ytterligare genom de särskilda insatser som gjorts via ostkuststödet. Under förra budgetåret lämnades för första gången stöd vid fångstbegränsning.

Under innevarande budgetår kan behovet av stöd vid fångstbegränsning förväntas öka medan behovet av investeringar i nya fartyg kommer att vara mycket begränsat. Bidragen till upprustning av fartyg förstärks under innevarande budgetår med 5,0 milj kr, som reserverats ur prisregleringskassan, till investeringar som syftar till att höja kvaliteten på fisk.

5.4.2 Framtida inriktning

Under de två senaste åren har det statliga rationaliseringsstödet i ökande omfattning använts till upprustning och anpassning av fiskeflottan. Av det samlade rationaliseringsstödet 1991/92 avsåg nästa exakt hälften av insatserna modernisering. Under innevarande budgetår kan uppemot 2/3 av de samlade insatserna komma att avse detta ändamål.

Utredningen menar att det är av största vikt att denna inriktning behålls även framgent. Dessa insatser måste dock kompletteras med insatser som syftar till att anpassa fiskeflottans storlek och beskaffenhet till framtida fångstvolym och fångstinriktning. Det statliga stödet måste, såsom framhålls i det inledningsvis refererade propositionsuttalandet, inriktas på att effektivisera den svenska fiskeflottan i mötet med ökad internationell konkurrens. Syftet bör vara att skapa företagsekonomiskt lönsamma företag. Stödet bör därför inriktas på att stimulera investeringar för att rusta upp fiskefartyg, anpassa dem till nya

fångstinriktningar samt komplettera deras utrustning så att konkurrenskraften ökar. Såsom skett under de senaste åren bör åtgärder som avser ostkusten prioriteras.

Detta offensiva synsätt bör, enligt utredningens mening, bl a ta sig uttryck i att vissa allmänna riktlinjer för rationaliseringsstödet inriktning lämnas till Fiskeriverket. Denna inriktning bör dock kompletteras med åtgärder som i vissa avseenden syftar till att begränsa fångstkapaciteten.

Även de medel som är avsatta för konsumentfrämjande åtgärder bör kunna stärka avsättningen av fiskprodukter på den svenska marknaden (se vidare avsnitt 5.6). På samma vis fungerar utsättningar som ett sätt att ge det svenska fisket bättre förutsättningar (avsnitt 5.7).

Förutsättningarna för det svenska fisket förbättras även genom att sloandet av prisregleringavgiften på 6% ger utrymme för lägre konsumentpriser på fisk och fiskprodukter, vilket i sin tur kan leda till ökad konsumtion.

Även insatser som syftar till att underlätta för den svenska exporten av fisk och fiskprodukter bör vidtas. Av vital betydelse är att Sverige i internationella förhandlingar kan förhandla sig till sänkta tullar eller tullfria kvoter. Detta kan kompletteras med olika typer av exportfrämjande åtgärder. Utredningen föreslår att detta stöd utformas som en parallell till det stöd som utgår på jordbruksområdet. Målsättningen bör då vara att underlätta för företag att exportera fiskprodukter samt att stärka profilen för svenska fiskprodukter i utlandet. Stödet bör utgå för begränsade projekt.

Projekten bör exempelvis kunna syfta till att

- öka kunskap och kompetens inom områden som strategiutveckling, utformning av handlingsprogram och exportmarknadsföring av svenska fiskprodukter,
- öka kunskaperna om nya eller delvis förändrade förutsättningar för svensk export,
- underlätta och förbättra marknadsföring och öka försäljningen av svenska fiskprodukter, t ex genom mässdeltaganden,
- utveckla och marknadsföra en gemensam svensk profil som komplement till den egna profilen, samt
- utveckla marknadsbevakning samt kontakt- och nätverksbyggande, främst inom Europa, i syfte att öka exporten av svenska fiskprodukter.

För ändamålen bör ur prisregleringskassans medel reserveras 5,0 milj kr under vart och ett av de båda kommande budgetåren. Medlen bör förvaltas av Fiskeriverket, som också bör få besluta om deras närmare användning. Ansvarig för beslut om medlens användning bör vara en särskild styrgrupp med representanter för berörda intressen.

5.5 Rationaliseringsstödet

5.5.1 Stödets överensstämmelse med EG:s regelsystem

I föregående avsnitt redovisades en mer offensiv inriktning av rationaliseringsstödet. Utöver detta bör, enligt utredningens mening, vissa förändringar göras så att en anpassning åstadkommes, dels till de åtaganden Sverige gjort inom ramen för EES-avtalet, dels för att effektivisera stödet.

1) Byggande av nya fartyg

EG:s bidrag är mer generösa än de svenska. Dock måste en beräkning göras av det samlade värdet på det bidrag och den lånesubvention inom ramen för fiskerilånet som utgår vid nybyggnad. Som redovisats i avsnitt 3.1.5 hamnar den sammantagna subventionsnivån i Sverige på ungefär samma nivå som den av EG tillåtna.

2) Förvärv av begagnat fartyg i gott skick

Bidrag till inköp av begagnat fartyg kan enligt EG:s regler ges om vissa kriterier är uppfyllda, bl a om fartygets ålder och bidragets storlek. Det svenska stödet kan bibehållas med de justeringar som krävs för att bidraget skall rymmas inom EG:s regelsystem.

3) Anpassning och upprustning av befintligt fartyg

De svenska bidragen för anpassning och upprustning av fartyg faller i allmänhet under den definition på allmänna investeringar som tillåts enligt EG:s regelsystem. Dock lämnar EG endast bidrag till större investeringar medan det svenska stödet i flera avseenden omfattar bidrag även till mindre investeringar, exempelvis till säkerhetsutrustning. Utredningen menar att de stöd som i dag utgår till anpassning och upprustning av fartyg bör kunna finnas kvar. Att beloppen i vissa

fall är lägre än i EG:s regelsystem bör inte nu föranleda någon ändring.

4) Skrotning av fartyg

EG:s skrotningsbidrag är betydligt förmånligare än det svenska bidraget. Utredningen instämmer i det av Fiskeriverket framförda förslaget att skrotningsbidrag skall få lämnas upp till den nivå som tillåts enligt EG:s regler.

5) Ersättning vid fångstbegränsning

Vid fångststopp till följd av internationella överenskommelser utgår dels ersättning från arbetslöshetskassa, dels en ersättning för fartyget på 625 kr/dag för skepp och 425 kr/dag för båtar. Den högre nivån motsvarar en ungefärlig kapitalkostnad för en fartygsinvestering på ca 1 milj kr. Motsvarande regler finns inte inom EG, som däremot har en ersättning vid mer eller mindre permanent, planerat stillaliggande. Denna ersättning utgår enbart till skepp. Ersättningen är dock väsentligt högre än den svenska. Någon särskild arbetslöshetsersättning utgår inte. Utredningen menar att den svenska ersättningen som utgår vid internationella fångstbegränsningar kan behållas, även om den inte, som i EG:s system, är planerad. Dock bör en justering göras så att ersättningen bättre svarar mot de faktiska kostnaderna vid stillaliggande. (Utredningen menar vidare att ett ersättning vid planerat stillaliggande, en stödform som i dag inte förekommer i Sverige, bör införas, varom mer nedan.)

Utredningen menar, sammanfattningsvis, att det är möjligt för Sverige att i stort behålla de bidragsformer som i dag finns. Dock bör det ankomma på Fiskeriverket att vid tillämpningen av stödförordningen anpassa stödnivåer och ändamål till de inom EG gängse.

5.5.2 Förändringar av dagens rationaliseringsstöd

Utredningen menar att vissa förändringar i dagens rationaliseringsstöd bör genomföras för att stödet skall kunna bli mer effektivt. Förslagen avser införandet av ett planerat stillaliggande samt att det statliga stödet i stället för att utgå dels i form av bidrag/avskrivningslån, dels i form av fiskerilån framgent enbart bör utgå som bidrag/avskrivningslån.

Av de riktlinjer som bör lämnas till Fiskeriverket angående tillämpningen av reglerna om skrotningsbidrag bör, enligt utredningens mening, framgå att skrotningsersättning i första hand skall utgå för det äldre tonnage.

Som ett alternativ till skrotning av ett fartyg vill utredningen föreslå ett närmande till EG:s regelsystem på så sätt att det skall bli möjligt att använda planerat stillaliggande som en metod för att tillfälligt minska fångstkapaciteten. Ersättningen måste i dessa fall anpassas till EG:s nivåer och beräknas så att den – inom tillåtna ramar – täcker fiskeföretagets faktiska kostnader. Denna typ av stillaliggande bör vara en metod som Fiskeriverket har att använda inom den ekonomiska ram som D 4-anslaget ger. Ersättningen bör ses som ett alternativ till skrotningsbidrag i de fall då det är sannolikt att fångstkapaciteten inom en relativt kort tid åter kan komma att behövas. Bidrag av den här typen ger Fiskeriverket möjlighet att delta i en planerad begränsning av fångstkapaciteten i sådana havsområden och efter sådana arter där kvoterna annars snabbt riskerar fiskas upp. Vid planerade stillaliggande bör möjlighet beredas för fiskare att delta i kompetenshöjande utbildning.

Som tidigare redovisats utgår statligt stöd ofta både som lån och bidrag/avskrivningslån vid olika rationaliseringsinsatser. EG praktiserar ett system med enbart bidrag. Det bör bli därför övervägas om inte en liknande ordning med fördel kan införas även i Sverige. Bidrag kan då kombineras med att staten lämnar kreditgarantier på samma sätt som i dag sker. Utredningen menar dock att de bidrag som utgår även framgent bör ha formen av avskrivningslån.

Med hänsyn till de aktuella behoven av statliga rationaliseringsinsatser bör en minskning av dagens budgettram inte bli aktuell. Det statliga stöd som i dag har formen av fiskerilån bör räknas om så att subventionselementet i dessa lån omräknas till bidrag. Detta skulle innebära, såsom visats i avsnitt 3.1.5, att de 40 milj kr som årligen beviljas i subventionerade fiskerilån omvandlas till 17 milj kr som ges i form av bidrag/avskrivningslån.

I kapitel 6 redovisar utredningen de ändringar i förordningen om stöd till yrkesfisket som föranleds av de i detta avsnitt föreslagna förändringarna.

5.6 Konsumentfrämjande åtgärder

I avsnitt 4.3.3 refererades det förslag som Fiskeriverket lämnade till regeringen den 1 juni 1992 om användningen av de 30 milj kr som i prisförhandlingarna 1987 och 1988 avsattes för konsumentfrämjande åtgärder. Tidigare förslag har i första hand avsett att ge konsumenterna möjlighet till rabatterade inköp av fisk.

Fiskeriverkets förslag innebar i korthet följande. Medlen bör användas för en väl genomarbetad informationskampanj som syftar till att långsiktigt öka intresset för fisk och fiskprodukter. Insatsen bör göras under en period på tre à fyra år och den organisation som blir ansvarig för genomförandet av åtgärderna bör huvudsakligen bestå av representanter för fiskbranschen i vid bemärkelse. Om Svensk Fisk fortsätter sin verksamhet efter den 1 juli 1993 kan organisationen, enligt Fiskeriverkets uppfattning, mycket väl svara för genomförandet av insatserna. Dock påpekades vikten av att informationsverksamheten måste få en delvis ändrad karaktär. För att nå en ökad bredd bör insatserna i högre grad kombineras med andra insatser som organisationer och företag inom fiskbranschen genomför.

Utredningen menar att Fiskeriverkets förslag i allt väsentligt bör genomföras. Dock vill utredningen på vissa punkter kommentera eller modifiera verkets förslag.

Trots att medlen avsattes för snart fem år sedan har regeringen inte fattat beslut om deras användning. I och med att prisregleringssystemet från och med den 1 juli 1993 avvecklas måste ställning tas till medlens användning.

Utredningen vill framhålla att medlen mycket väl kan användas under en längre period än de tre à fyra år som Fiskeriverket har föreslagit. Det är då viktigt att medlen fonderas och ränteinkomsterna används till att förstärka de avsatta medlen. Används medlen för långsiktiga insatser måste de, för att ändå få karaktären av en mer samlad insats, kompletteras med finansiering från fiskbranschen i vid bemärkelse. Även ett samarbete med det nystartade Folkhälsoinstitutet bör initieras.

Utredningen vill även lyfta fram en del av det förslag som Sveriges Fiskares Riksförbund och Fiskbranschens Riksförbund tidigare lämnat till Jordbruksnämnden. Där föreslogs att som en del i användningen av medlen kunde ingå insatser som syftar till att förbättra kvaliteten på fisk och fiskprodukter. Det är rimligt att insatser av detta slag,

åtminstone till viss del, finansieras via de medel som avsatts för konsumentfrämjande åtgärder och besluten fattas av en grupp där fiskbranschen i vid bemärkelse finns representerad. Det bör också ankomma på gruppen att inom givna ramar prioritera mellan produktutveckling och informationsinsatser.

Det är, enligt utredningens mening, rimligt att det i den beslutande gruppen, förutom närmast berörda organisationer inom fisket och fiskerinäringen, även ingår representanter för allmänintresset. Det skulle vidare, enligt utredningens mening, vara av stort värde om det kunnande som finns representerat inom Svensk Fisk kunde tas till vara i det fortsatta arbetet med konsumentfrämjande åtgärder.

5.7 Utsättningar av fisk

Fiskutsättningar är i många fall en samhällsekonomiskt lönsam fiskevårdsåtgärd som bl a kan medföra att lönsamheten i ett pågående fiske upprätthålls eller ökas. På grund av att de bestånd, som utgör grunden för det traditionella havsfisket, sviktar på många håll, finns det internationellt ett stort intresse för odling och utsättning även av marina arter. Stora program har satts igång eller planeras, främst i Norge och i EG.

Utredningen avser att i sitt slutbetänkande mer i detalj beskriva utsättningsverksamheten och dess samhällsekonomiska lönsamhet samt även lämna förslag till ändrad inriktning, finansiering och omfattning av utsättningarna. Utredningen menar dock att det, av flera skäl, är av största vikt att en utsättningsverksamhet på i stort sett nuvarande nivå behålls under det kommande budgetåret och att medel även reserveras för budgetåret 1994/95.

I slutbetänkandet återkommer utredningen även med mer strukturerllt inriktade förslag som syftar till att stärka förutsättningarna för det yrkesmässiga insjöfisket, en fråga som särskild pekas ut i utredningens direktiv. I de kontakter som utredningen haft med insjöfiskets representanter framhålls att den viktigaste insatsen som kan göras för insjöfisket är att fortsätta med utsättningar, framför allt av ål.

Under budgetåret 1991/92 användes 6,8 milj kr av prisregleringsmedel för fiskutsättningar. Denna ram utökades för innevarande budgetår till 9,2 milj kr. Av dessa medel avsätts 1,3 milj kr till kustutsättningar av ål. Dessa ålutsättningar har medfört att blankålsfångst-

erna kunnat hållas på en hög nivå trots minskat insteg av ålyngel till Östersjön. Vidare görs utsättningar i insjöar för 5,5 milj kr. Större delen av dessa medel avser utplantering av ål i vissa insjöar, där ett lönsamt yrkesfiske därigenom kunnat upprätthållas. I Vänern och Vättern sker även utsättningar av laxsmolt. Dessutom görs smärre laxutsättningar längs östersjökusten.

De minskade bestånden av östersjötorsk beror bl a på försämrade möjligheter för torskens ägg och larver att överleva. Vid Fiskeriverkets havsfiskelaboratorium och Stockholms Universitets fältstation vid Ar på Gotland genomförs därför försök med att odla fram yngel och larver av torsk för utsättning. Om försöken blir framgångsrika kommer utsättningar att göras i Bottenhavet och i Stockholms skärgård. Projektets kostnad beräknas till drygt 2 milj kr. En vetenskaplig utvärdering av torskförsöken kommer att göras under våren.

Inom ramen för FoU-anslaget (D 2) genomförs vid Fiskeriverkets laboratorier även försök med odling och utsättning av sötvattenskräfta, plattfisk, hummer, ål och gös.

Utsättningarna bekostas även via andra medel än prisregleringskassan. Stora utsättningar bekostas exempelvis av företag som byggt i vatten och som enligt vattendom har att svara för kompensationsutsättningar eller ekonomisk ersättning. Dessa utsättningar avser främst lax och öring.

Fiskeriverket har genom regeringsbeslut 1992-06-18 fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för införandet av en särskild fiskevårdsavgift för Vänern. Syftet med avgiften är i första hand att få in medel för finansiering av de laxutsättningar som fordras för att Vänerns potential som laxsjö skall kunna tillvaratas. Uppdraget, som kommer att avrapporteras till regeringen i början av 1993, studerar bl a hur en avgift, som belastar olika kategorier fiskande i relation till deras utnyttjande av laxbestånden, bör utformas.

De förslag som läggs av utredningen om en särskild fiskevårdsavgift för Vänern bör beaktas när ställning tas till hur utsättningsverksamheten generellt bör organiseras och finansieras. Det bör dock vara möjligt att redan nu skissera en framtida fördelning av finansieringen.

Det bör ankomma på staten att svara för forskning och metodutveckling. Den primära finansieringen av dessa insatser bör ske via D 2-anslaget eller med andra medel som är avsedda för FoU-ändamål. Dessa forskningsinsatser bör emellertid även framgent kunna komplet-

teras med insatser som finansieras via andra källor. De pågående försöken med torskutsättningar finansieras, exempelvis, delvis av prisregleringskassan.

I övrigt bör utsättningar i princip finansieras så att kostnaderna belastar de olika grupperna fiskande i förhållande till hur de utnyttjar bestånden.

5.8 Regionalt stöd

I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m sägs att generella pristillägg inte är tillåtna efter den 1 juli 1993. I prisregleringssystemet ingår dock även vissa stöd som är av delvis annan karaktär, exempelvis det regionala stödet till ostkusten.

Som framgått av avsnitt 5.2 är situationen för fisket på syd- och ostkusten så allvarlig att särskilda insatser krävs för dessa kuststräckor. De begränsade torskutgångarna i kombination med att prisregleringen upphör gör att lönsamheten i den östersjöbaserade fiskeflottan drastiskt minskar.

Utredningen menar att den viktigaste åtgärd som kan göras på dessa kuststräckor är att modernisera fiskeflottan och samtidigt anpassa den till kommande fångstvolym och fångstinriktning – i enlighet med de riktlinjer som skisserades i avsnitt 5.4.2. Det bör därför klart uttalas att rationaliseringsstödet även framgent särskilt bör inriktas på fiskeflottan i Östersjön. Dessa åtgärder bör emellertid kompletteras.

En metod för att temporärt anpassa fångstvolymen till fiskutgång är att tillämpa den möjlighet till planerat stillaliggande som utredningen föreslår (avsnitt 5.5.2).

Såsom framgår av avsnitt 2.2.5 finns för EG:s regionalpolitik fem mål. Det femte målet, som avser jord- och skogsbruk, är tvådelat. Det avser dels insatser för att omstrukturera jord- och skogsbruket (5A), dels insatser för att underlätta utvecklingen i jordbruksbygder (5B). Det diskuteras inom EG att de regionalpolitiska målen skall kompletteras med ett sjätte mål, som skall avse fisket. Till sin konstruktion skulle det likna det mål som gäller för jord- och skogsbruk.

Mål 5A avser insatser som syftar till att skapa en bättre balans mellan produktion och efterfrågan på jordbruksprodukter. Den typ av åtgärder som kan ingå i mål 5B är exempelvis insatser för att finna alternativa inkomstkällor, utveckla produkter som det inte finns över-

skott av, förbättra infrastrukturen, marknadsföra turism på landsbygden, återställa skadad miljö samt skydda ekologiskt viktiga platser.

Utredningen avser att i sitt slutbetänkande återkomma med en diskussion kring ett regionalpolitiskt stöd som ryms inom den av EG fastlagda regionalpolitiken. Detta kommer att ske med utgångspunkt i förutsättningarna för ett kustnära fiske, framför allt på ostkusten. Emellertid vill utredningen redan nu föra fram vissa ytterligare förslag till stöd för ostkusten.

I EG-kommissionens yttrande över Sveriges ansökan om medlemskap hänvisas till att hänsyn måste tas i EG:s strukturpolitik till de klimatmässiga och demografiska förhållanden som kännetecknar de arktiska och subarktiska regionerna. De viktigaste kännetecknen för dessa områden är långa avstånd och låg befolkningstäthet.

Detta uttalande kan exempelvis användas som motiv för att det befintliga stödet till isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen behålls.

Är långa avstånd och låg befolkningstäthet motiv för ett regionalt stöd, menar utredningen att de områden som kan komma i fråga för ett sådant stöd är norra ostkusten (Gävleborgs län och norrut) samt Gotland. I avvaktan på mer definitiva uttolkningar av Sverigeavins formuleringar, bör därför ett regionalpolitiskt motiverat stöd utgå till dessa kuststräckor.

Eftersom det huvudsakliga motivet till ett regionalt stöd till dessa kuststräckor är långa avstånd och gles befolkning, menar utredningen att stödet bör utformas som ett transportstöd som avser att täcka den merkostnad för transporter som dessa förhållanden medför.

Medan transportkostnaderna för fisk i genomsnitt uppgår till 25 à 30 öre/kg är kostnaderna i dessa områden drygt 1:00 kr/kg. Utredningen föreslår därför att ett regionalt pristillägg utgår med 85 öre/kg för fisk som är avsedd för mänsklig konsumtion. Den totala kostnaden för ett sådant transportstöd kan beräknas till ca 2 milj kr.

5.9 Vattenbruket

Vattenbrukets produktion har under flera år minskat. Förutom stagnerande eller fallande priser till följd av en omfattande import har utbrott av fisksjukdomar bidragit till problemen. Mot denna bakgrund menar utredningen att det är angeläget att insatser görs för att stödja vattenbruket. Detta stöd bör ha samma inriktning som stödet till fisket

i övrigt, nämligen att göra näringen bättre rustad för att möta en ökad internationell konkurrens.

Bl a för att förbättra det svenska vattenbrukets konkurrenskraft föreslår utredningen att Sverige skaffar sig status som "approved zone" (sjukdomsfri zon). Ett sådant godkännande är även av stor betydelse för fiskevården generellt. EG:s direktiv 91/67 om veterinära frågor inom vattenbrukets område avses träda i kraft nio månader efter EES-avtalets ikraftträdande. EG-direktivet har tillkommit i syfte att förhindra spridningen av smittsamma sjukdomar och avser transport av levande fisk. Målsättningen för EG är fri handel även med levande fisk, vilket innebär att risken för spridning av fisksjukdomar ökar avsevärt. Enligt EG:s direktiv kan dock ett land ansöka om status som sjukdomsfri zon till vilken det inte får föras in levande fisk, om den inte kommer från någon annan zon med samma status. En försämrad sjukdomssituation skulle kunna innebära stora ekonomiska förluster för det svenska vattenbruket.

För att erhålla och behålla status som godkänd zon krävs ett omfattande kontrollprogram med frekventa provtagningar i alla odlingar. Den årliga kostnaden för dessa provtagningar kan uppskattas till mellan 2 och 4 milj kr. Jordbruksverket, som är ansvarigt för bekämpandet av djursjukdomar, har till sitt förfogande ett särskilt anslag F 8. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar i vilket inkluderas en särskild anslagspost som avser bidrag till utveckling och genomförande av sjukdomskontroller på 10,0 milj kr. Ur denna anslagspost är avsatt medel för framtagande av underlag för ansökan om sjukdomsfri zon för fisk. Det är av största vikt att det inom anslagsposten även framgent avsätts medel för att Sverige skall kunna upprätthålla status som sjukdomsfri zon.

På grund av den svenska jordbruksprisregleringen är det svenska vattenbrukets kostnader för foder högre än vad konkurrenterna på världsmarknaden får betala. Denna beräknade foderfördyring för fiskodlingen avsätts till en särskild fond som Fiskeriverket disponerar. Dessa medel används för insatser av generell karaktär på vattenbrukets område. Så har exempelvis en del av Fiskhälsans verksamheten finansierat via dessa foderavgiftsmedel. Dessutom har vissa utvecklingsprojekt och marknadsföringsinsatser finansierats via medlen. Även organisationsbidrag har utgått.

När foderavgiftsmedlen avskaffas till följd av förändringar inom jordbruksregleringen innebär det bl a att denna finansiering av generella insatser upphör. Samtidigt förbättras naturligtvis vattenbrukets konkurrenskraft genom att foderkostnaden minskar. Utredningen avser mot denna bakgrund att i sitt slutbetänkande återkomma till behovet av insatser av mer generell karaktär samt med förslag om långsiktig finansiering av eventuella insatser.

Från näringen har man pekat på svårigheterna att få lån för att utveckla sin verksamhet. Utredningen menar att ett sätt att underlätta för vattenbruksföretagen är att de får möjlighet till lånegarantier inom den statliga garantiram på 75 milj kr som i dag står till Fiskeriverkets förfogande för garantiåtaganden till fiskeflottan och beredningsindustrin. Under senare år har efterfrågan på lånegarantier varit liten och mindre än hälften av ramen utnyttjas för närvarande. Näringsen bedömer att sådana statliga garantier i hög grad skulle underlätta för odlarna att få låna pengar på den öppna kapitalmarknaden och på så sätt stimulera till nödvändiga investeringar.

Den tull på 12 % som utgår vid export av regnbåge till EG-länderna kommer successivt att trappas ned som en följd av EES-avtalet för att helt avskaffas vid ett medlemskap i EG. Övergångstidens längd är dock en förhandlingsfråga. Näringsen menar att denna tull är mycket betungande för de svenska exportörerna och att den i avsevärd grad begränsar exporten. Liksom näringen menar utredningen att – fram till ett EG-medlemskap – en tullfri kvot för export av regnbåge skulle ha mycket stor betydelse för näringen. Utredningen menar att förutläggningarna för en sådan kvot snarast bör undersökas.

5.10 Bildande av producentorganisation

Producentorganisationerna utgör en väsentlig del i EG:s fiskeripolitik. En producentorganisation är en godkänd organisation som upprättats på initiativ av producenterna (fartygsägarna) i syfte att vidta åtgärder, som är ägnade att säkra ett rationellt bedrivande av fisket och en förbättring av försäljningsvillkoren för sina varor.

Det medlemsland i vilket producentorganisationen har sitt huvudkontor har att godkänna denna. Det ställs i detta sammanhang ett antal krav på en producentorganisation. Dessa krav har redovisats i avsnitt 4.5.3. Kraven är av näringsmässig, rättslig och finansiell karaktär.

Det finns även krav på en minsta produktion för att organisationen skall godkännas. I kapitel 6 redovisas ett förslag till lag om marknadsordning på fiskets område. I denna lag preciseras bl a de krav som utredningen menar bör ställas på en svensk producentorganisation.

Enligt EG:s regler kan bidrag utgå till bildandet av producentorganisation. I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m sägs att bidrag bör utgå ur prisregleringskassan till uppbyggnaden av en producentorganisation. Utredningen menar att det är rimligt att detta stöd utgår enligt EG:s normer till den eller de producentorganisationer som bildas och godkänns.

Det har i dag inte bildats någon producentorganisation i Sverige. Enligt vad utredningen erfar pågår diskussioner kring bildandet av flera producentorganisationer. Formellt kan en sådan organisation inte godkännas förrän en särskild lag har trätt i kraft. Utredningen lämnar i kapitel 6 förslag till utformningen av en sådana lag. Då det i dag inte går att förutsäga hur många producentorganisationer som kommer att bildas och godkännas går det inte heller att beräkna det bidrag som bör utgå för bildande av producentorganisation. Utredningen menar att det är rimligt att för ändamålet reservera 4,0 milj kr.

Det utgår även enligt EG:s regelsystem bidrag till en producentorganisation för dess överskottshantering. Utredningen menar att det är rimligt att en svensk producentorganisation får lika stort bidrag som organisationen skulle haft om Sverige varit medlem i EG. Detta stöd bör finansieras av prisregleringskassan.

De kostnader som Svensk Fisk i dag har för överskottshantering uppgår till ca 6 milj kr. I ett system där producentorganisationer handhar en överskottshantering i enlighet med EG:s normer bör kostnaden bli lägre än i dagsläget. Utredning räknar med att för överskottshantering bör reserveras 4,0 milj kr per år.

5.11 Prisregleringssystemets avveckling

Som redovisats i avsnitt 3.2.1 visar en preliminär beräkning att det i prisregleringskassan per den 1 juli 1993 finns knappt 100 milj kr. Av dessa medel är 30 milj kr reserverade för konsumentfrämjande åtgärder. De resterande medlen utgör en väsentlig finansiell grund för fi-

nansieringen av de statliga insatser som syftar till att omdana det svenska fisket och anpassa det till nya konkurrensförhållanden.

Skulle EES-avtalet träda i kraft vid en senare tidpunkt än den 1 juli 1993 står det Sverige fritt att behålla prisregleringssystemet under ytterligare ett halvår, dvs fram till den 1 januari 1994, då EFTA-avtalet träder i kraft. Ett prisregleringssystem står även i strid med bestämmelserna i EFTA-avtalet.

Utredningen utgår emellertid här från att prisregleringen avvecklas per den 1 juli 1993. Avveckling kräver emellertid vissa insatser, som medför kostnader av engångsnatur. De insatser utredningen föreslår – och som utvecklas vidare i det följande – är restitution för inneliggande lager (ca 4,0 milj kr), kostnader för Svensk Fisk (ca 3,0 milj kr) samt andra övergångskostnader (ca 2,0 milj kr).

5.11.1 Restitution för inneliggande lager

Fiskbranschens Riksförbund har föreslagit att restitution bör ges för de partier för vilka prisregleringsavgift erlagts och som finns i lager den 1 juli 1993 hos beredningsföretag och grossister. Utredningen instämmer i de av Fiskbranschens Riksförbund framförda kraven. Det skall dock påpekas att det ingår i Fiskeriverkets mandat att sänka eller återbetala prisregleringsavgiften, exempelvis i form av den föreslagna restitutionen av prisregleringsavgiften, varför verket uppmanas att vidta denna åtgärd. En beräkning ger vid handen att kostnaden för den föreslagna restitutionen blir högst ca 4 milj kr.

5.11.2 Svensk Fisk

Prisregleringssystemets avveckling innebär att den generella prisregleringsavgiften upphör och därmed också grunden för finansiering av regleringsföreningen Svensk Fisk, vars huvuduppgift är att handha marknadsreglerande åtgärder ifråga om i Sverige ilandförd fisk. Föreningen kan dock även, enligt sina stadgar, handha andra uppgifter som är förenliga med huvuduppgiften. Den ändring av förutsättningarna som sker per den 1 juli 1993 innebär att det huvudändamål som anges i föreningens stadgar måste ändras.

Den överskottshantering som Svensk Fisk i dag svarar för blir efter den 1 juli 1993 en fråga för producentorganisationerna. Någon möjlig-

het att ha en överskottshantering utanför en producentorganisation ges inte i EES-avtalet. Dock kan vissa övergångslösningar krävas.

Det är en statlig uppgift att kontrollera att försäljningsbestämmelserna i EES-avtalet efterlevs. Utredningen återkommer i avsnitt 5.12 till hur denna kontrollverksamhet bör vara organiserad. Svensk Fisk producerar även viss marknadsstatistik. Utredningen lämnar i avsnitt 5.13 ett översiktligt förslag om den framtida statistikhanteringen inom fiskets område. Svensk Fisks kompetens bör även kunna utnyttjas i samband med de i avsnitt 5.6 föreslagna informationskampanjerna.

Det bör dock ankomma på Svensk Fisks medlemmar att avgöra om föreningen skall upplösas eller få ett nytt ändamål för sin verksamhet. Stadgeändring fordrar dock Fiskeriverkets medgivande.

Regleringsverksamheten upphör i och med regleringsårets utgång den 30 juni 1993. Efter denna tidpunkt återstår dock arbete för kansliet några månader. Därefter följer uppgiften att avsluta prisregleringen. Kostnaderna för detta liksom de kostnader som uppstår i samband med att Svensk Fisk får en förändrad roll eller avvecklas bör belasta prisregleringskassan. Hur stora dessa kostnader blir beror delvis på i vilken mån den personal som finns i kansliet kan tas över – och därmed finansieras – av en producentorganisation. De administrativa kostnader som kan komma att belasta regleringskassan under budgetåret 1993/94 bör beräknas till högst 3,0 milj kr.

Utredningen föreslår att en särskild utredningsman förordnas för att klara ut vissa praktiska frågorna i samband med att prisregleringen upphör. Det bör bli utredningsmannens uppgift att sondera möjligheterna till en fortsatt verksamhet för Svensk Fisk, vilket inkluderar alternativ finansiering. Går det inte att finna ett sådant alternativ bör utredningsmannen svara för verksamhetens avveckling.

5.11.3 Övriga övergångskostnader

Även andra övergångskostnader bör uppkomma i samband med att prisregleringen upphör, exempelvis att Fiskeriverket, liksom Svensk Fisk, måste avsluta administrationen av prisregleringssystemet. Vidare kan det krävas olika former av övergångslösningen, exempelvis beträffande överskottshanteringen. För dessa ändamål bör det ur prisregleringskassan reserveras 2 milj kr.

5.12 Kontrollorganisation

Genom EES-avtalet har Sverige åtagit sig att harmonisera konkurrensvillkoren för produktion av fisk och fiskprodukter. Detta innebär bl a att Sverige måste ha en kontrollorganisation.

Svensk Fisk svarar för den kontroll av landad fisk som i dag finns. Genom EES-avtalet kommer emellertid andra och mer omfattande krav på kontroll av landad fisk att ställas. Förutom en storlekssortering skall även en kvalitetsklassificering göras.

Det betonas i EG:s regelsystem att kvalitetskontrollen är en myndighetsuppgift. Det finns dock, enligt utredningens mening, ingen anledning att i en ny kontrollorganisation involvera den kontroll av fisket som i dag görs av Kustbevakningen. Det finns på samma sätt inte heller något anledning att till den nya organisation lägga den kontroll av fiskberedningsindustri, fiskauktioner o dyl som i dag utförs av miljö- och hälsoskyddsnämnderna. Den uppgift en kontrollorganisation skall ha bör primärt vara att bevaka landningen av fisk.

Utredningen föreslår att Fiskeriverket får ansvaret för denna kontrollverksamhet. De skäl som huvudsakligen talar för denna lösning är att kvalitetskontrollen utgör en del av det marknadsregleringssystem på fiskets område, som Fiskeriverket har huvudansvaret för, samt att kontrollen inte är någon strikt livsmedelshygienisk kontroll utan primärt avser sorteringsbestämmelser etc.

Som visades i avsnitt 4.5.1 är den danska kontrollorganisationen mycket omfattande. Den omfattar både en kontroll till sjöss och i hamnarna. Den totala kostnaden var för 1990 ca 135 milj Dkr. Utredningen avser att i sitt slutbetänkande även redovisa kontrollorganisationens organisation och omfattning i några andra EG-länder.

Utredningen återkommer även med ett mer detaljerat förslag till hur en kontrollorganisation bör vara organiserad och dimensionerad samt hur den skall samordnas med de kontrollinsatser som Kustbevakningen och Livsmedelsverket/miljö- och hälsoskyddsnämnderna genomför. Dock menar utredningen att det är olämpligt att avveckla den kontroll som i dag finns och som sker i Svensk Fisks regi. Utredningen föreslår därför att det för nästa budgetår avsätts 1,5 milj kr för kontrollåtgärder, dvs att den nuvarande kontrollnivån kan behållas, men att denna kontroll utförs i Fiskeriverkets regi.

I avvaktan på utredningens slutliga ställningstagande bör medel reserveras under budgetåret 1994/95 för kontrollinsatser.

5.13 Statistik

I avsnitt 4.3 gjordes en genomgång av statistiken inom fiskets område. Den består huvudsakligen fångststatistik och landningsstatistik. Inom ramen för EG ställs krav på båda typerna av statistik. Det kommer dock förmodligen att krävas förändringar inom båda statistiksystemen.

Regeringen har i oktober lämnat proposition 1992/93:101 om den statliga statistikens finansiering och samordning. I propositionen lämnas ett principförslag om en framtida ansvarsfördelning mellan SCB och sektorsmyndigheter. Förslaget innebär att en ny ansvarsfördelning diskuteras fram sektorsvis. En genomförandekommitté föreslås bli inrättad. Den skall till den 1 april 1993 till regeringen lämna en tidsplan för det fortsatta arbetet. Kommittén skall bli gå igenom vilka effekter en ny ansvarsfördelning mellan SCB och övriga myndigheter, där sektorsmyndigheterna ges ett ökat ansvar, får för de enskilda statistikprodukterna och berörda myndigheters anslag.

Dagens landningsstatistik, som bygger på de avräkningsnotor som upprättas mellan fiskare och förstahandsmottagare, har primärt varit en del i prisregleringssystemet. Så vitt utredningen kan bedöma kommer det att krävas uppgifter på denna detaljningsnivå vid ett medlemskap i EG. Det är också viktigt att producentorganisationerna får möjlighet att delta i diskussionen kring vilka krav bör ställas på utformningen och finansieringen av den framtida statistiken.

Det är rimligt att frågan om den framtida statistiken på fiskets område i första hand tas upp till behandlingen av den aviserade genomförandekommittén. I avvaktan på kommitténs ställningstagande talar starka skäl för att nuvarande statistik bibehålls.

5.14 Finansiering

Som tidigare nämnts finansieras de insatser som i dag görs på fiskets område huvudsakligen via titel D. Fiske under Jordbruksdepartementets huvudtitel samt via prisregleringskassan. Till detta kommer visst stöd till fisket som finansieras via andra titlar inom statsbudgeten.

Utredningen utgår från att behovet av insatser på fiskets område kommer att vara mycket stort, åtminstone under de närmaste åren. Denna bedömning grundas på de problem som näringen har och som

beskrivits i avsnitt 5.2. Utredningen kan, i enlighet med de generella utredningsdirektiven, dock inte föreslå ökade utgifter utan utgår därför från oförändrade insatser via statsbudgeten. Utredningen föreslår emellertid flera förändringar, bl a att det stöd som i dag utgår i form av fiskerilån ändras så att det kan utgå i form av avskrivningslån/bidrag (se vidare avsnitt 5.5).

I prisregleringskassan finns per den 1 juli 1993 97 milj kr. Denna beräkning grundar sig på att det den 30 juni 1992 fanns 126 milj kr i kassan. Inkomsterna för förra regleringsåret var 89 milj kr. Till detta kom 11 milj kr i ränteintäkter. För innevarande regleringsår har inkomsterna beräknats till 79 milj kr, vilket innebär en minskning med 10 milj kr i jämförelse till föregående regleringsår. Till detta kommer ränteinkomster på ca 10 milj kr. Anledningen till denna beräknade minskning är en förväntad nedgång i de svenska landningarna samt en viss stagnation i importen. För innevarande regleringsår har utgiftsramen av riksdagen fastställts till 111 milj kr. Till detta kommer det extra ränte- och amorteringsstöd på 7 milj kr till torskfiskande fartyg i Östersjön som regeringen särskilt beslutat om. Detta ger sammantaget en behållning per den 30 juni 1993 på 97 milj kr.

Utredningen har i det föregående föreslagit följande:

- * Stöd till exportfrämjande åtgärder (5.4.2); 5,0 milj kr under vart och ett av de båda kommande budgetåren.
- * Rationaliseringsstödet (5.5); Ändringar inom befintlig budgetram.
- * Konsumentfrämjande åtgärder (5.6); 30 milj kr reserveras ur prisregleringskassan för ändamålet.
- * Utsättningar av fisk (5.7); 9,0 milj kr för vart och ett av de båda kommande budgetåren.
- * Regionalt stöd (5.8); 2,0 milj kr för vart och ett av de båda kommande budgetåren.
- * Vattenbruket (5.9); Fortsatta insatser inom ramen sjukdomsbekämpning, tillgång till det statliga kreditgarantisystemet samt tillgång till tullfri kvot för regnbåge. Förslagen innebär inte någon ytterligare budgetbelastning.
- * Bildande av producentorganisation (5.10); högst 4,0 milj kr engångsvis för stöd vid bildande av producentorganisation samt 4,0 för vart och ett av de båda kommande budgetåren för stöd till överskottshantering.

* Prisregleringssystemets avveckling (5.11); 4,0 milj kr engångsvis för restitution för ineliggande lager, 3,0 milj kr engångsvis för kostnader i samband med Svensk Fisks nya roll samt 2,0 milj kr engångsvis för övriga övergångskostnader. En utredningsman tillsätts för att lösa praktiska frågor i samband med prisregleringens upphörande.

* Kontrollorganisation (5.12); 1,5 milj kr för budgetåret 1993/94 samt att medel reserveras för det kommande budgetåret.

* Statistik (5.13); Frågan bör diskuteras vidare inom ramen för den av regeringens aviserade genomförandekommittén.

De förslag utredningen lagt innebär att det för budgetåret 1993/94 krävs en finansiering ur prisregleringskassan på 34,5 milj kr. Detta avser dels kostnader för budgetåret 1993/94, dels kostnader av engångskaraktär. Till detta kommer att 30 milj kr reserveras särskilt för konsumentfrämjande åtgärder.

I proposition 1991/92:120 om reglering av priserna på fisk m m sägs bl a att utsättningar och trygghetsförsäkring skall bekostas av näringen. Beträffade den långsiktiga omfattningen och finansieringen av utsättningar vill utredningen återkomma i sitt slutbetänkande. Utredningen menar att den långsiktiga finansieringen av trygghetsförsäkringen på fiskets område bör vara parallell med de lösningar som väljs inom jordbruket. Dock bör kostnaden för det kommande budgetåret finansieras via prisregleringskassan. Denna kostnad uppgår till 8,0 milj kr.

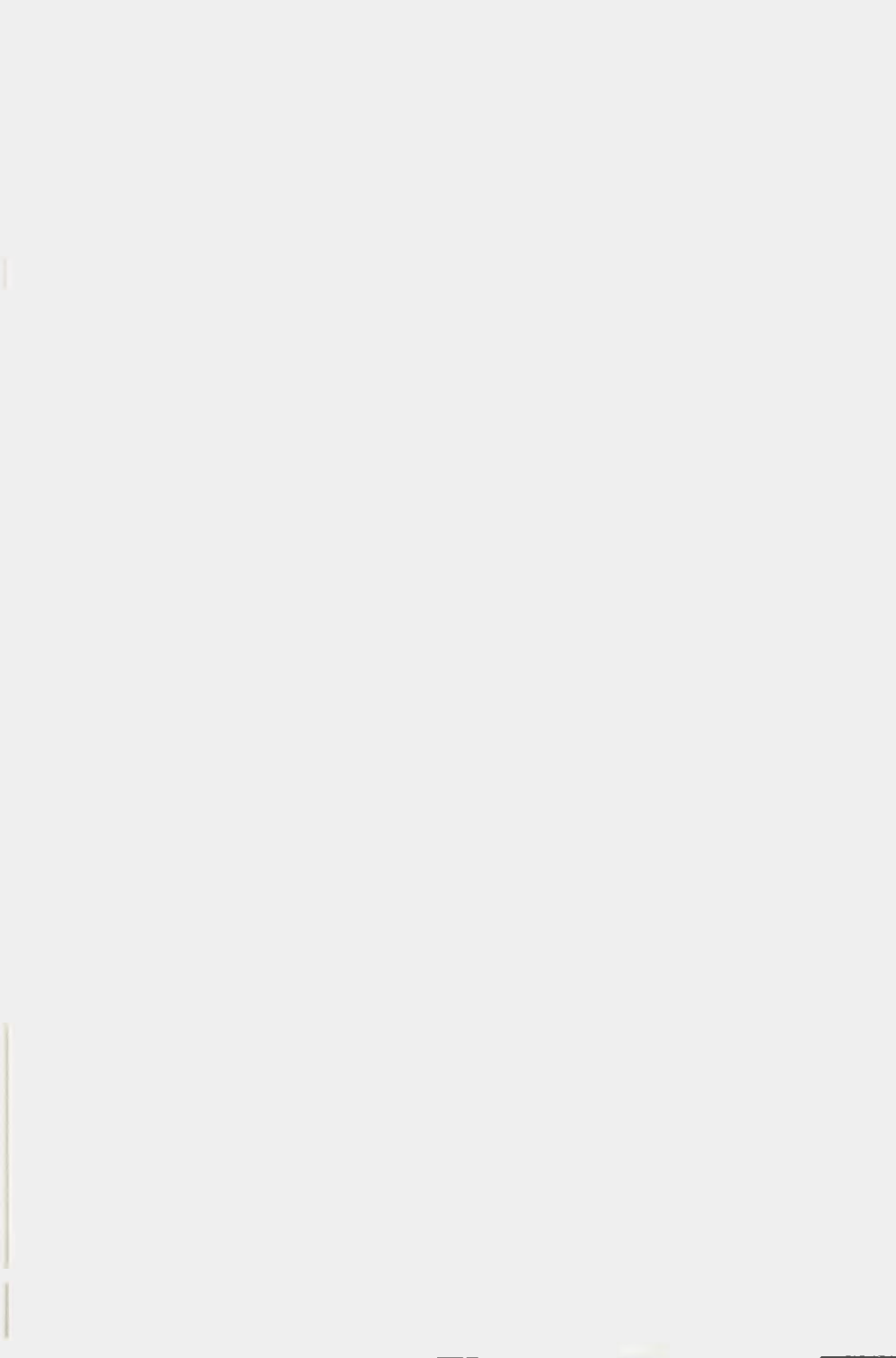
Sammanfattningsvis innebär detta utgifter för budgetåret 1993/94 på ca 42,5 milj kr.

De åtgärder som föreslås för budgetåret 1994/95 har kostnadsberäknats till 20 milj kr. Till detta kommer de medel som utredningen menar bör reserveras för en kontrollorganisation. Utgifterna som utredningen föreslår uppgår därmed till 92,5 milj kr. Kostnadsramen för kontrollorganisationen bör vara högst 5 milj kr.

Flera av posterna är av uppskattade, varför det svårt att förutse exakt utfall av såväl inkomster som utgifter. De beräkningar som gjorts får betecknas som försiktiga. De visar på att det den 1 juli 1993 finns knappt 100 milj kr i regleringskassan. Till detta kommer ytterligare förräntning på medel i storleksordning 5–10 milj kr. Utredningen förutsätter dock att omfattningen av de olika stöden under budgetåren

1994/95 justeras när såväl kostnader som intäkter säkrare kan beräknas.

Utredningen utgår i sina överväganden från att Sverige blir medlem i EG den 1 januari 1995. Dock menar utredningen att det även efter denna tidpunkt uppstår kostnader som kan behöva täckas ur prisregleringskassan, exempelvis i avvaktan på ett nytt finansieringssystem där nationellt stöd via statsbudgeten kombineras med de bidrag som ges med EG-medel fungerar fullt ut. Utredningen avser att i sitt slutbetänkande även diskutera alternativa, långsiktiga finansieringsformer vid sidan av statsbudgeten, exempelvis i form av en avgift på svenskfångad fisk.

6 Lagförslag

6.1 Bakgrund

För anpassning av den svenska lagstiftningen om statligt stöd och marknadsreglering inom fiskerisektorn till EES-avtalet föreslår utredningen att omfattande ändringar företas i förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket samt att lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område och förordningen (1986:428) om prisreglering på fiskets område ersätts av en ny lag och en ny förordning om marknadsreglering på fiskets område.

I 2 § förslaget till lag om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) anges att huvudbestämmelserna i EES-avtalet (avtalet den 2 maj 1992 mellan EG och dess medlemsstater samt medlemsstaterna i den Europeiska Frihandelssammanslutningen (EFTA) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde), artiklarna 1–129, och vissa av de till avtalet hörande protokollen skall gälla som lag här i landet (Se prop 1991/92:17) om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), del 1, bilaga 1, bilaga 1.1).

Enligt artikel 20 i EES-avtalet finns bestämmelser och arrangemang som avser fisk och andra marina produkter i (det till avtalet hörande) protokoll 9. Detta protokoll, "on trade in fish and other marine products", som efter vad som följer av ovannämnda lagförslag inte införlivas med den svenska rättsordningen genom inkorporering, innehåller förutom bestämmelser gällande övergivande av tullar och kvantitativa restriktioner, en artikel 4 som bl a föreskriver att

1. Aid granted through State resources to the fisheries sector which distorts competition shall be abolished.
2. Legislation relating to the market organisation in the fisheries sector shall be adjusted so as not to distort competition.

Beträffande tolkningen av nämnda bestämmelser har i EES-avtalet ingåtts en "Joint Declaration on the Agreed Interpretation of Article 4

(1) and (2) of Protokol 9 on Trade in Fish and other Marine Products" (Joint Declaration). I denna fastslås följande.

1. While the EFTA States will not take over the "acquis communautaire" concerning the fishery policy it is understood that, where reference is made to aid granted through State resources, any distortion of competition is to be assessed by the Contracting Parties in the context of Articles 92 of the EEC Treaty and in relation to relevant provisions of the "acquis communautaire" concerning the fishery policy and the content of the Joint Declaration regarding Article 61 (3) (c) of the Agreement.

2. While the EFTA States will not take over the "acquis communautaire" concerning the fishery policy it is understood that, where reference is made to legislation relating to the organization of the market, any distortion of competition caused by such legislation is to be assessed in relation to the principles of the "acquis communautaire" concerning the common organization of the market.

Whenever an EFTA State maintains or introduces national provisions on market organization in the fisheries sector, such provisions shall be considered a priori to be compatible with the principles, referred to in the preceding subparagraph, if they contain at least the following elements:

(a) the legislation on producers organizations reflects the principles of the "acquis communautaire" regarding:

- establishment on the producers' initiative;
- freedom to become and cease to be member;
- absence of a dominant position, unless necessary in pursuance of objectives corresponding to those specified in Article 39 of the EEC Treaty;

(b) whenever the rules of producers' organizations are extended to nonmembers of producers' organizations, the provisions to be applied correspond to those laid down in Article 7 of Regulation (EEC) No. 3687/91;

(c) whenever provisions in respect of interventions to support prices exist or are established, they correspond to those specified in Title III of Regulation (EEC) No. 3687/91.

Föreskrifter om statligt stöd och om marknadsreglering inom fiskerisektorn finns för närvarande i

1. lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område (PRL),
2. lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
3. förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket (YFF),
4. förordningen (1986:428) om prisreglering på fiskets område (PRF),
5. förordningen (FIFS 1991:5) om import- och exportlicenser inom Fiskeriverkets område,
6. förordningen (FIFS 1992:29) om prisstöd på fiskets område för regleringsåret 1992/93,
7. Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 1991:7) om import- och exportlicenser,
8. Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 1991:8) om prisreglerings- och införselavgifter,
9. Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 1992:30) om pristillägg på fiskets område för regleringsåret 1992/93.

Fiskeriverkets, med stöd av bemyndiganden i nämnda lagar och förordningar, utfärdade föreskrifter har i huvudsak karaktären av verkställighets- och tillämpningsföreskrifter. EES-avtalet innebär emellertid att Sverige för undvikande av en snedvridning av konkurrensen på fiskets område måste beakta vilka föreskrifter som EG vid varje tillfälle tillämpar beträffande marknadsreglering, ändamål för vilka bidrag är tillåtna och tillåtna bidragsnivåer. Eftersom det kan förväntas ske fortlöpande frekventa förändringar i den tillämpliga EG-rätten synes det lämpligt att underlätta smidiga ändringar i den svenska lagstiftningen genom att i så stor utsträckning som möjligt lägga beslutanderätten för dessa föreskrifter på myndighetsnivå. Detta bör även ur användarsynpunkt vara en stor fördel. Fiskeriverket bör således av regeringen ges mer generella bemyndiganden än de nu gällande att efter beaktande av vad som följer av EES-avtalet och EES-lagen utfärda bestämmelser. Den nuvarande nivåfördelningen mellan förordning och myndighetsföreskrifter bör således inte bibehållas.

6.2 Ändringar i förordningen om statligt stöd till yrkesfisket

Av redovisade skäl bör förordningen ändras så att den erhåller karaktären av en utpräglad ramförfattning med få detaljbestämmelser och relativt vida bemyndiganden för Fiskeriverket att inom givna anslagsramar lämna bidrag efter beaktande av vad som följer av EES-avtalet och EES-lagen. Utredningens förslag har utformats som en ändring i förordningen. Eftersom förslaget innebär att ett stort antal paragrafer strykes kan dock ifrågasättas om inte en formellt sett ny förordning bör utfärdas.

6.3 Marknadsregleringslag och marknadsregleringsförordning – allmänmotivering

De marknadsreglerande bestämmelserna måste efter EES-avtalets ikraftträdande vara förenliga med principerna i EG:s marknadsordning på fiskets område. För att tillfredsställa detta krav bör bestämmelserna åtminstone omfatta föreskrifter om producentorganisationer och marknadsreglering enligt EG:s rådsförordning nr 3687/91 "on the common organization of the market in fishery products".

Eftersom stora förändringar krävs i den svenska marknadsreglerande lagstiftningen föreslår utredningen att prisregleringslagen och prisregleringsförordningen upphävs och ersätts av en ny lag och en ny förordning om marknadsreglering på fiskets område. Till de nya författningarna bör från nu gällande föreskrifter överföras bemyndiganden för Fiskeriverket att föreskriva om import- och exportlicenser samt om införsel- och utförselavgifter för varor som införs till respektive utförs från landet till eller från annat land än EES-land. Vid ikraftträdandet, som anpassas till tidpunkten för EES-avtalets ikraftträdande, bör prisregleringslagen och prisregleringsförordningen upphävas. Ärenden som anhängiggjorts före ikraftträdandet bör dock handläggas enligt de gamla bestämmelserna.

I författningsförslagen har inlagts noter som inte är avsedda att ingå i den slutliga författningstexten. Noterna är tänkta som stöd när bestämmelserna jämförs med vad som gäller inom EG. Vid utformningen av förslagen har element, med hänvisning till vad som följer

av EES-avtalet och i övrigt av utredningen ansetts lämpligt, hämtats från följande rättsakter gällande inom EG.

1. Rådskonferens (rf) nr 3687/91 (MOF): Council Regulation (EEC) No 3687/91 on the common organization of the market in fishery products.
2. Rådskonferens nr 103/76: Council Regulation (EEC) No 103/76 of 19 January 1976 laying down common marketing standards for certain fresh or chilled fish.
3. Rådskonferens nr 105/76: Council Regulation (EEC) No 105/76 of 19 January 1976 on the recognition of producers' organisations in the fishing industry.
4. Rådskonferens nr 1772/82: Council Regulation (EEC) No 1772/82 of 29 June 1982 laying down general rules concerning the extension of certain rules adopted by producers' organizations in the fisheries sector.
5. Rådskonferens nr 3140/82: Council Regulation (EEC) No 3140/82 of 22 November 1982 on granting and financing aid granted by Member States to producers' organizations in the fishery products sector.
6. Kommissionskonferens (kf) nr 1452/83: Commission Regulation (EEC) No 1452/83 of 6 June 1983 defining the administrative expenses of producers' organizations in the fishery products sector.
7. Kommissionskonferens nr 2062/80: Commission Regulation (EEC) No 2062/80 of 31 July on the conditions and procedure for granting or withdrawing recognition of producers' organizations and associations thereof in the fishing industry.
8. Kommissionskonferens nr 3190/82: Council Regulation (EEC) No 3190/82 of 29 November 1982 laying down detailed rules for the extension of certain rules adopted by producers' organizations in the fisheries sector to nonmembers.
9. Kommissionskonferens nr 1501/83: Commission Regulation (EEC) No 1501/83 of 9 June 1983 on the disposal of certain fishery

products which have been the subject of measures to stabilize the market.

Rättsakter av intresse för marknadsregleringen är även

10. Kommissionsförordning nr 2202/82: Council Regulation (EEC) No 2202/82 of 28 July 1982 laying down general rules for the granting of financial compensation in respect of certain fishery products.

11. Kommissionsförordning nr 3137/82: Commission Regulation (EEC) No 3137/82 of 19 November 1982 laying down detailed rules for the granting of financial compensation in respect of certain fishery products.

12. Kommissionsförordning nr 3703/85 Commission Regulation (EEC) No 3703/85 of 23 December 1985 laying down detailed rules for applying the common marketing standards for certain fresh or chilled fish.

6.4 Specialmotiveringar till förslaget till marknadsregleringslag (MRL)

1 §

Bestämmelsen anger en ram för övriga marknadsreglerade föreskrifter. Varuförteckningen överensstämmer med den i artikel 1 i EG:s rådsförordning nr 3687/91 (MOF). Eftersom EES-lagen innebär en anpassning till EG:s föränderliga regelverk bör detaljbestämmelser utfärdas på regerings- eller myndighetsnivå.

2 §

Det synes nödvändigt att i lagen hänvisa till EES vid angivande av tillämpningsområdet för bestämmelser om licenser och avgifter för import- och export.

3 §

Bemyndigande som, på samma sätt som artikel 2 i MCF, anger en ram för handelsnormer. Av skäl som anges i motiveringen till 1 § bör detaljregler beslutas på myndighetsnivå.

4 §

EG har under senare tid lagt stor vikt vid åtgärder ägnade att förstärka tillsyn och kontroll. Bestämmelsen motsvaras av artikel 4 i MOF. Fiskeriverket bör kunna överlåta det praktiska kontrollarbetet åt annan myndighet såsom länsstyrelse eller kommun eller åt ett enskilt kontrollföretag på sätt som nu sker åt SGS Sweden AB.

5 §

Föreskrifter om producentorganisationer bör tas in i lag eftersom kraven på och villkoren för dessa organisationers verksamhet inte enbart är hänförliga till den statliga bidragsgivningen utan utgör en del i ett system för reglering av priserna på och utbudet av fiskerivaror i syfte att stabilisera marknaden. Producentorganisationernas verksamhet regleras därvid på ett sätt som för de enskilda medlemmarna innebär inskränkningar i den personliga och ekonomiska friheten. Både medlemmar och, efter särskilda beslut, andra än medlemmar blir bundna av producentorganisationernas bestämmelser oavsett om något statligt stöd utgår eller inte. Föreskriften är förenlig med föreskriften i 8 kap 2 § (3) regeringsformen som anger att föreskrifter om enskildas personliga ställning samt om deras personliga och ekonomiska förhållanden inbördes skall meddelas genom lag.

6 §

Villkoren för erkännande motsvarar dem i artikel 5 första stycket MOF och i artikel 2 punkt 2 i rådsförordning nr 105/76. Villkoret under punkt 2, om bundet medlemskap i tre år, synes inte helt korrespondera med punkt 2 (a) strecksats 2 i Joint declaration, som stipulerar "freedom to become and cease to be a member", men skall jämföras med artikel 2 punkt 1 (d) (bb) i rådsförordning nr 105/76. Villkoret under punkt 3 är avsett att kompletteras med föreskrifter på regerings- och myndighetsnivå beträffande avgränsning av de varugrupper som skall vara föremål för producentorganisationernas verksamhet. Bestämmelser härom återfinns artikel 1 i rådsförordning nr 105/76. Villkoret under punkt 4 (b) skall jämföras med 7 § tredje stycket förslaget till marknadsregleringsförordning och med artikel 2 i kommissionsförordning nr 2062/80.

7 §

Återkallelseförbehåll bör finnas i den författning på vilken en tillståndsgivning grundar sig. Retroaktiviteten utgör ett repressivt inslag som i sig motiverar att bestämmelsen läggs på lagnivå.

8 §

Orienteringspriser och återtagspriser skall ligga till grund för prisreglerande marknadsinterventioner. Prisregleringen utgör inte enbart grund för bidragsgivning utan är avsedd att bidra till stabilitet på marknaden. Av samma skäl som anförts under kommentaren till 5 § bör bestämmelsen tas i lag.

9 §

Föreskriften reglerar producentorganisationers inbördes förhållanden och har dessutom betydelse för organisationernas utnyttjande av det statliga bidragssystemet. Om föreskriften i 13 § i detta lagförslag tillämpas blir bestämmelsen av betydelse även för andra än medlemmar. Av samma skäl som anförts under kommentaren till 5 § bör bestämmelsen tas i lag.

10 §

Bestämmelsen innebär i praktiken att återtagen fisk får inte försäljas för mänsklig konsumtion.

11 §

Anger att producentorganisationer skall finansiera återtag av fisk från marknaden genom avgifter från medlemmarna.

12 §

Kravet på information från producentorganisationerna motsvarar i huvudsak artikel 9 punkt 4 i MOF.

13 §

Av Joint Declaration följer att Sverige till uppfyllande av förpliktelserna i EES-avtalet i den nationella lagstiftningen bör bereda möjlighet att utfärda föreskrifter av i paragrafen angivet slag. Endast vid ett fåtal tillfällen har sådana bestämmelser utfärdats inom EG. Det är dock möjligt att situationer kan uppstå då det är angeläget att söka und-

vika prisdumpningar. Föreskrifter som regeringen eller Fiskeriverket meddelar med stöd av bemyndigandet bör avfattas så att det tydligt framgår att det är producentorganisationens regler vid en given tidpunkt som upphöjs till normer. Om förändringar sker i organisationens regelverk skall detta enligt 12 § anmälas till den normgivande myndigheten som har att ändra i de offentliga föreskrifterna. Jämför med artikel 7 i MOF.

14 §

Föreskrifter om sådan betalningsskyldighet motiveras av att icke-medlemmar också kan utnyttja producentorganisationens avsättnings- och återtagshantering. Jämför med artikel 7 punkt 5 i MOF.

15–22 §§

Bestämmelserna om licenser och avgifter för import och export av fiskerivaror har i huvudsak oförändrade överförts från prisregleringslagen (PRL). Vid den slutliga utformningen bör beaktas i vilken omfattning EFTA-länderna kommer att ratificera EES-avtalet.

23–29 §§

En väl fungerande tillsyns- och kontrollfunktion är av central betydelse för marknadsregleringen. Vissa föreskrifter om tillsyn, kontroll och uppgiftsskyldighet har därför intagits direkt i lagtexten. Därutöver bör dock regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket ges möjlighet att föreskriva om ytterligare bestämmelser. De grundläggande bestämmelserna om uppgiftsskyldighet är avsedda att omfatta alla personkategorier och verksamheter inom området för marknadsregleringen. Vid utformningen av föreskrifterna har element hämtats både från gällande prisregleringsförfattningar och från lagen (1992:888) om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område. I 4 § sistnämnda författning finns bestämmelser som är tillämplbara för ändamålet att insamla de statistiska uppgifter som behövs för marknadsregleringen. Det synes dock fördelaktigt att integrera dessa bestämmelser i marknadsregleringslagen. Därigenom blir användaren hänvisad till så få författningar som möjligt.

30 §

Föreskriften är utformad med förutsättningen att ansvarsbestämmelser endast skall återfinnas på lagnivå. Eftersom de viktigaste detaljbestämmelserna förutsätts bli meddelade på regerings- och myndighetsnivå blir hänvisningen till sådan normgivning viktig.

32 §

Bemyndigandet är utformat för att möjliggöra en smidig anpassning av de svenska marknadsreglerande föreskrifterna till förändringar i EG:s regelverk och vad i övrigt beslutas i internationella överenskommelser.

6.5 Specialmotiveringar till förslaget till marknadsregleringsförordning (MRF)

1 §

Tillämpningsområdet som avgränsas genom en hänvisning till marknadsregleringslagen innefattar sådan import- och exportreglering som har ett marknadsreglerande syfte. Detta har dock inte som i 1 § prisregleringsförordningen explicit uttryckts. I andra stycket har dock intagits en hänvisning till föreskrifter om import- och exportreglering inom fiskesektorn som föranleds av utrikespolitiska överväganden och åtaganden.

2 §

Det finns anledning att i förordningen på samma sätt som i marknadsregleringslagen definiera vissa begrepp med anknytning till Sveriges åtaganden med anledning av EES-avtalet.

3 §

Bestämmelsen ger Fiskeriverket ett vitt bemyndigande att meddela kompletterande föreskrifter. Dessa kan avse sådana föreskrifter om emballage och märkning av varor som anges i 3 § förslaget till marknadsregleringslag men även annat somutvecklingen inom EES-området ger anledning till. Vid tillämpning av bemyndigandet bör verket beakta de begränsningar som kan följa av 8 kap regeringsformen.

4 §

Bestämmelsen avgränsar tillämpningsområdet för sådan klassificering som avses i 3 § andra meningen förslaget till marknadsregleringslag samt överlåter åt Fiskeriverket att meddela närmare föreskrifter. Utformningen har skett med utgångspunkt från artikel 12 i MOF och artikel 2 i rådsförordning nr 103/76.

5 §

Bestämmelser gällande prövningsförfarandet vid erkännande av producentorganisation bör kunna meddelas av Fiskeriverket med stöd av bemyndigandet i 30 § att meddela verkställighetsföreskrifter. Skyldigheten i andra stycket för Fiskeriverket att övervaka att erkända producentorganisationer även fortsättningsvis uppfyller villkoren för erkännande har tillkommit för att effektivisera återkallelseförbehållet i 7 § förslaget till marknadsregleringslag.

6 §

Första stycket motiveras av åliggandet i punkt 2 andra stycket (a) strecksats tre i Joint Declaration.

I andra stycket görs en avgränsning av producentorganisationernas verksamhetsområde i enlighet med artikel 1 punkt 2 i rådsförordning nr 103/76.

Produktionskraven är hämtade ur artikel 2 i kommissionsförordning nr 2062/80.

7 §

Bestämmelsen är utformad med utgångspunkt från artikel 6 i MOF. Jämför även rådsförordning nr 1340/82 och kommissionsförordning nr 1452/83.

8–9 §§

Beträffande behovet av dessa föreskrifter hänvisas till vad som anförts under 13 § i motiveringen till förslaget till marknadsregleringslag.

10 §

Av Joint Declaration punkt 2 (c) följer att bestämmelserna under rubriken Prisordning i MOF (avsnitt III, artiklarna 9–21) bör beaktas vid beslut om statliga prisstödsåtgärder.

Föreskrifter om statliga stödåtgärder faller under regeringens förordningsmakt. Kapitel Marknadsstöd återfinns därför inte i förslaget till marknadsregleringslag. Bestämmelsen utgör ett vitt bemyndigande för Fiskeriverket att inom givna ramar besluta om bidrag.

I andra stycket är en exemplifiering. Stödformerna är hämtade ur artiklarna 13–21 i MOF.

12 §

Bestämmelsen är utformad med förebild i artiklarna 10 och 12 i MOF.

14–28 §§

Bestämmelserna är i huvudsak överförda från prisregleringsförordningen.

29 §

Förslaget till marknadsregleringslag ger regeringen möjlighet att disponera över frågor om erkännande av producentorganisationer genom delegation av prövningsrätten till Fiskeriverket. Överprövning av sådana ärenden bör göras av regeringen.

30 §

Bemyndigandet för Fiskeriverket att meddela verkställighetsföreskrifter har, efter mönster i fiskeriförordningen, kompletterats med rätt för verket att komplettera normgivningen på marknadsregleringsområdet med föreskrifter föranledda av internationella överenskommelser eller rekommendationer. Vid tillämpning av bemyndigandet bör verket beakta de begränsningar som kan följa av 8 kap regeringsformen.

I andra stycket har intagits en hänvisning till EES. Eftersom delar av EES-avtalet avses bli inkorporerade med svensk rätt bör regeringen, vid bemyndiganden till myndigheter att meddela föreskrifter, kunna åberopa avtalet likväl som EES-avtalet och annan svensk lagstiftning vid avgränsning av bemyndigandets omfattning.

Förordning om ändring i förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket m.m.;

utfärdad den

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (1985:439) om statligt stöd till yrkesfisket m.m.

dels att 11, 12, 13, 16, 19, 34, 35, 36, 37, 38 och 39 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 8, 10, 14 och 15 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i förordningen skall införas en ny paragraf, 14 a §, av följande lydelse.

Inledande bestämmelser

1 § Statligt stöd får i mån av tillgång på medel och med beaktande av vad som följer av bestämmelserna i lagen (1993:000) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) lämnas enligt denna förordning

1. till investeringar i fiskeföretag,
2. vid fångstbegränsning,
3. vid skada på fiskeredskap,
4. vid skrotning av fiskefartyg,
5. till investeringar i fiskberedningsföretag.

2 § Stödet lämnas i form av bidrag och statlig garanti för lån (lånegaranti).

Investeringar i fiskeföretag

8 § Lånegaranti får lämnas för

1. förvärv av fiskefartyg eller av utrustning eller redskap som behövs för ett rationellt fiske och som har ekonomisk livslängd som kan beräknas överstiga tre år,

2. åtgärder som kan förbättra fisket eller som kan förbättra arbetsmiljön i ett fiskefartyg eller minska driftskostnaderna för ett sådant fartyg,

3. uppförande av mindre anläggning för beredning av fisk eller för fiskodling, om verksamheten skall bedrivas i kombination med yrkesfiske.

10 § Statsbidrag får lämnas till åtgärd som behövs för att rationalisera ett fiskeföretag.

Fångstbegränsning

14 § Bidrag får lämnas med högst XXX¹ kronor per fartyg och arbetsdag till fiskeföretag som på grund av förbud mot fortsatt havsfiske har fått likviditetssvårigheter.

14 a § Bidrag får lämnas till fiskeföretag som på grund av minskade fångstmöjligheter planerar ett stillaliggande med sitt fiskefartyg.

Skada på fiskeredskap

15 §² Har fast fiskeredskap som använts för lax- eller ålfiske skadats eller förlorats i samband med storm, får bidrag lämnas om redskapet före skadan var i fullgott skick och åtgärder så långt som möjligt vidtagits för att avvärja eller begränsa skadan.

Med fast fiskeredskap avses sådant redskap som enligt 2 § tredje stycket lagen (1950:596) om rätt till fiske är fast redskap, dock inte fiskebyggnad.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1993. Äldre föreskrifter gäller fortfarande ifråga om stöd som har beviljats före ikraftträdandet.

¹ Utredningen föreslår att bidraget justeras så att ersättningen bättre svarar mot de faktiska kostnaderna vid stillaliggande.

² Ändringen innebär att lån inte längre utgör stödform.

Lag om marknadsreglering på fiskets område;

utfärdad den

Enligt riksdagens beslut föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § För att reglera marknaden på fiskets område¹ skall bestämmelserna i denna lag tillämpas på näringsverksamhet med avseende på varor av följande slag enligt 3, 5, 16, 19 och 23 kap. tulltaxelagen (1987:1068)².

Tulltaxenr	Varunr	Varuslag
03.01-03.07		Samtliga varuslag
05.11	910	Produkter av fisk eller av kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur; döda djur av sådana slag som omfattas av 3 kap., otjänliga till människoföda
16.04		Fisk, beredd eller konserverad; kaviar
16.05		Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur, beredda eller konserverade
ur 19.02		Pastaprodukter med innehåll över 20 viktprocent av fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra vattendjur
23.01	200	Mjöl och pelletar av fisk eller av kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur

2 § I denna lag avses med

1. *EES-länder*: de länder som omfattas av avtalet den 2 maj 1992 mellan EG och dess medlemsstater samt medlemsstaterna i EFTA om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2. *EES-lagen*: lagen (1993:000) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES).

Försäljningsbestämmelser

3 § Varor av de slag som anges i 1 § får marknadsföras, utbudas, försälas eller på annat sätt bringas i omsättning endast om de uppfyller de föreskrifter gällande handeln med varorna som meddelas av regeringen eller, efter regeringens be-

¹ Jfr art 20 i EES-avtalet som hänvisar till protokoll 9 i avtalet. Se detta prot. art 4., pkt 1 och 2. Bindande föreskrifter finns i Joint Declaration on the Agreed Interpretation of Article 4 (1) and (2) of Protocol 9 on Trade in Fish and other Marine Products. Materielle bestämmelser finns i avsn 1 i EG:s rådsförordning nr 3687/91 "on the common organization of the market in fishery products" (MOF) och i rådsförordningarna nr 103/76, 105/76, 1772/82 och 3140/82 samt i EG-kommissionens förordningar nr 1452/83, 2062/80, 3190/82 och 1501/83

² Jfr art 1 MOF

myndigande, Fiskeriverket. Sådana föreskrifter kan särskilt avse klassificering i varukategori efter färskhet, storlek eller vikt, emballage, bearbetningsgrad och märkning¹.

4 §² Fiskeriverket skall kontrollera att varor som omfattas av sådana föreskrifter som avses i 3 § överensstämmer med dessa. Kontroll får ske i alla handelsled och under transport.

Om Fiskeriverket vid kontroll finner att klassificeringen beträffande en viss vara är felaktig får verket ändra klassificeringen.

Fiskeriverket får överlåta åt annan att utföra kontrollen³.

Producentorganisationer⁴

5 § Med *producentorganisation* avses i denna lag en organisation, eller sammanslutning av organisationer, av producenter som har tillkommit på producenternas eget initiativ i syfte att främja åtgärder ägnade att säkra ett rationellt bedrivande av fisket och en förbättring av försäljningsvillkoren för deras produkter och som vunnit erkännande genom särskilt beslut av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket.

Åtgärder som avses i första stycket skall särskilt gälla genomförande av fångstplaner, koncentration av utbud och reglering av priser.

Erkännande

6 § För att vinna erkännande skall en producentorganisation uppfylla följande villkor⁵.

1. Organisationens medlemmar skall, för att främja de i 5 § avsedda åtgärderna, vara förpliktade att

a) genom producentorganisationen avsätta hela produktionen av den eller de varor för vars skull de har blivit medlemmar; organisationen kan dock besluta att förpliktelsen inte skall gälla i de fall avsättningen sker efter i förväg fastställda gemensamma regler,

b) vid produktion och avsättning följa de regler som producentorganisationen fastställt med särskilt syfte att förbättra varornas kvalitet och att anpassa utbudet till efterfrågan.

2. Medlemskapet i organisationen skall för enskilda personer vara bundet i en period av minst tre år⁶.

3. Organisationens verksamhet skall omfatta en eller flera varor av sådana slag som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket⁷.

4. Organisationen skall
a) ha sitt säte i Sverige,

¹ Motsvarar ramföreskriften i art 2 MOF om handelsnormer. Föreskrifter motsvarande art 12 MOF och i rf 103/76 tas på regerings- och myndighetsnivå.

² Jfr art 4 MOF

³ Lagen bör tillåta att kontrollfunktionen överlåtes till annan myndighet såsom länsstyrelsen eller för ändamålet inrättad myndighet såsom den danska Fiskerikontrollen eller till ett privat företag. Närmare bestämmelser om tillsyn och kontroll tas under särskild kapitelrubrik.

⁴ Föreskrifter härom bör tas i lag i enlighet med 8 kap 2 § 3 regeringsformen

⁵ Villkor enl art 5 st 1 MOF och art 2 pkt 1 rf 105/76

⁶ Jfr Joint Declaration 2(a) strecksats 2

⁷ Jfr art 1 rf 105/76

b) kunna dokumentera en minsta årlig produktion enligt vad som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket,

c) ha antagit regler som utesluter varje form av diskriminering av enskilda producenter eller producentorganisationer från EES-länder på grund av nationalitet eller hemort,

d) ha den rättsliga handlingsförmåga som krävs för att fullgöra sina uppgifter,

e) för anpassning av produktionen till efterfrågan ha antagit gemensamma regler om årliga fångstplaner och avsättning,

f) ha antagit en plan för kvalitetsfrämjande åtgärder och för standardisering av produktionen,

g) enligt dess stadgar vara skyldig att upprätta särskild bokföring för varje verksamhetsområde som är föremål för erkännande.

h) ha upprättat en interventionsfond för finansiering av återtagsåtgärder beträffande sådana varor som inte kunnat avsättas på marknaden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande Fiskeriverket, får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor för erkännande av producentorganisationer som behövs för marknadsregleringen.

7 § Ett erkännande skall återkallas om en producentorganisation inte längre uppfyller de fastställda villkoren eller om erkännandet är grundat på felaktiga upplysningar. Om producentorganisationen förfarit svikligt skall återkallelsen gälla retroaktivt.

Återkallelse skall inte ske om det på grund av force majeure eller naturbetingade skäl blivit omöjligt att uppnå de minsta årliga fångster som fastställts i föreskrifter som avses i 6 § 4 b).

Prisreglering

Orienteringspriser och återtagspriser

8 § För att erhålla en fast prisliv till ledning för statens och producentorganisationernas marknadsinterventioner i prisreglerande syfte skall regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket årligen före fångstsäsongens eller fångstperiodernas början för varje sådant varuslag som anges i föreskrifter meddelade av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket fastställa för hela landet gällande *orienteringspriser* och *återtagspriser*.

Orienteringspriserna som, förutom att ligga till grund för statliga stödåtgärder till producentorganisationer och sådana organisationers stöd till sina medlemmar, har till syfte att

1. stabilisera marknadspriserna och förebygga att överskott uppstår,
2. hjälpa till att upprätthålla producenternas inkomster,
3. tillvarata konsumenternas intressen.

Föreskrifter om beräkningen av orienterings- och återtagspriser meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket.

9 § En producentorganisation kan för varor som avses i 1 § fastställa ett för organisationen gällande återtagspris under vilket denna inte säljer av medlemmarna inlevererade varor¹.

¹ Jfr art 9 MOF

Om återtagspris har fastställts

1. skall producentorganisationen ersätta medlemmarna för från marknaden återtagna mängder av sådana varor som avses i 8 §,

2. kan producentorganisationen ersätta medlemmarna för andra i 1 § angivna varor än de i 8 § avsedda.

10 § En producentorganisation får endast disponera över återtagna varor på ett sådant sätt att den normala avsättningen av de berörda varukategorierna inte hindras.

11 § För finansiering av återtagsåtgärderna skall av producentorganisationer upprättas *interventionsfonder* som finansieras genom avgifter beräknade på grundval av de varumängder som saluförs eller har sitt ursprung i ett fördelnings-system.

12 § Producentorganisationerna skall till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela följande uppgifter¹.

1. En förteckning över de varor för vilka organisationen avser tillämpa det i 9 § beskrivna återtagssystemet.

2. Den tidsperiod under vilken återtagspriserna är tillämpbara.

3. Avsedda och tillämpade återtagsprisernas storlek.

4. Meddela förändringar i organisationens regelverk.

Tillämpning av producentorganisationers regler på andra än medlemmar

13 § Om en producentorganisation bedöms som representativ för produktion och avsättning i ett visst kustområde eller på ett eller flera landningsställen² får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket, för att främja en större stabilitet på marknaden, besluta att de regler beträffande avsättning och återtag av varor som organisationen antagit för sina egna medlemmar skall gälla även för producenter som inte är medlemmar av organisationen och som avsätter en eller flera varor av de slag som avses i 1 § i samma kustområde eller på samma landningsplatser³.

14 § Vid tillämpning av 13 § får beslutas att producenter som inte är medlemmar i producentorganisationen är pliktiga att betala hela eller en del av sådan avgift som betalas av organisationens medlemmar i den mån avgiften är avsedd att täcka administrationskostnader som uppkommit genom tillämpningen av den i 13 § avsedda ordningen⁴.

Licenser för import och export

15 § Regeringen eller, efter bemyndigande av regeringen, Fiskeriverket får i marknadsreglerande syfte föreskriva att sådana varor som anges i 1 §, som vid import- eller exporttillfället inte omfattas av bestämmelserna i EES-lagen inte får föras in i eller ut ur landet utan särskilt tillstånd; *importlicens* eller *exportlicens*.

16 § Ansökningar om licens prövas av Fiskeriverket.

¹ Jfr art 9 pkt 4 MOF

² Norm för bedömningen enl art 2 kf 3190/82

³ Jfr art 7 MOF

⁴ Jfr art 7 pkt 5 MOF

Införselavgift

17 § Regeringen eller, efter bemyndigande av regeringen, Fiskeriverket får i marknadsreglerande syfte föreskriva att det för sådana varor som anges 1 §, som vid importtillfället inte omfattas av bestämmelserna i EES-lagen, och som förs in i landet (importfisk) skall betalas *införselavgift*.

18 § Införselavgift skall, om inte Fiskeriverket efter samråd med Generaltullstyrelsen föreskriver annat, betalas till Tullverket i den ordning som gäller för tull. Även i övrigt gäller i sådant fall i tillämpliga delar vad som är föreskrivet om tull. Avgiftsmedlen skall inlevereras till Fiskeriverket i den ordning regeringen bestämmer.

Utförselavgift

19 § Regeringen eller, efter bemyndigande av regeringen, Fiskeriverket får föreskriva att det för sådana varor som anges 1 §, och som vid exopttillfället inte omfattas av bestämmelserna i EES-lagen, och som förs ut ur landet (exportfisk) skall betalas *utförselavgift*.

Föreligger avgiftsskyldighet får, om Fiskeriverket inte medger annat, utförsel ske endast om bevis att avgiften har erlagts företes för tullmyndigheten.

Fiskeriverket får som villkor för medgivande enligt andra stycket föreskriva att säkerhet skall ställas för avgiftsbeloppet.

Gemensamma bestämmelser

20 § Avgift som avses i denna lag beräknas efter den procent av varans värde eller det belopp för kvantitet som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket bestämmer.

21 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket får medge befrielse från avgift eller återbetalning av avgift.

22 § Avgiftsmedel som inte åtgår till uppbörd eller kontroll används till andra åtgärder på fiskets område enligt föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket meddelar.

Tillsyn och kontroll m.m.¹

23 § Fiskeriverket utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Fiskeriverket kontrollerar även att uppgifter som samlats in med stöd av lagen är riktiga. Fiskeriverket får överlåta åt annan att utöva tillsynen.

24 § För tillsynen har Fiskeriverket rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover. Fiskeriverket har

¹ Jfr art 4 pkt 1 MOF och lagen (1992:88) om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område

rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen (och kontrollen).

Polismyndigheten skall på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

Uppgiftsskyldighet m.m.

25 § En näringsidkare som tar befattning med eller som levererar varor som används vid framställning av sådana varor som avses i 1 § är skyldig att lämna uppgift om sin verksamhet till den myndighet som regeringen bestämmer.¹

26 § Skyldigheten enligt 25 § omfattar uppgifter om

1. marknadsreglerade varors avsändningsland, ursprungsland, kvantitet och värde²,
2. den benämning under vilken en rörelse drivs, person- eller organisationsnummer och adress,
3. fiskares namn, personnummer och adress eller, i fråga om fiskelag, namn, personnummer och adress för den som har utsetts att företräda laget, samt fiskefartygets distriktsbeteckning och igenkänningsignal,
4. inköpta eller försålda kvantiteter med uppdelning på arter, sorteringar och klassificeringar,
5. inköps- eller försäljningspris för fångst per art, sortering och klassificering,
6. mottagnings- eller avlämningsplats för inköpta eller försålda fångster,
7. datum för köp eller försäljning.

Användning av uppgifterna

27 § Uppgifter som samlats in med stöd av denna lag får användas av Fiskeriverket i dess verksamhet och av Statistiska centralbyrån för statistiska ändamål och för förande av register.

Används insamlade uppgifter för framställning av officiell statistik gäller, med undantag för uppgiftsskyldigheten, lagen (1992:889) om den officiella statistiken.

Insamlade myndighet

28 § Uppgifterna skall lämnas till den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som skall lämnas samt om sättet och tiden för uppgiftslämnandet.

29 § Den myndighet som en uppgift skall lämnas till får meddela de förelägganden som behövs för att uppgiftsskyldigheten enligt lagen skall fullgöras. I beslut om föreläggande får myndigheten sätta ut vite.

Ansvarsbestämmelse

30 § Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigande i denna lag,

¹ Jfr 23 a § PRL och 21-25 §§ PRF.

² Motsv 21 § PRL.

2. inte efterföljt producentorganisations regler om avsättning och återtag där sådana regler gjorts tillämpliga för andra än medlemmar enligt bestämmelserna i 13 §.

3. bryter mot bestämmelsen i 10 §

4. hindrar eller försvårar tillsyn eller kontroll,

5. inte fullgör uppgiftsskyldighet enligt denna lag eller lämnar oriktig uppgift.

Till ansvar skall inte dömas om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för brott enligt första stycket 5 får väckas bara efter anmälan av den myndighet som uppgiften har eller skulle ha lämnats till.

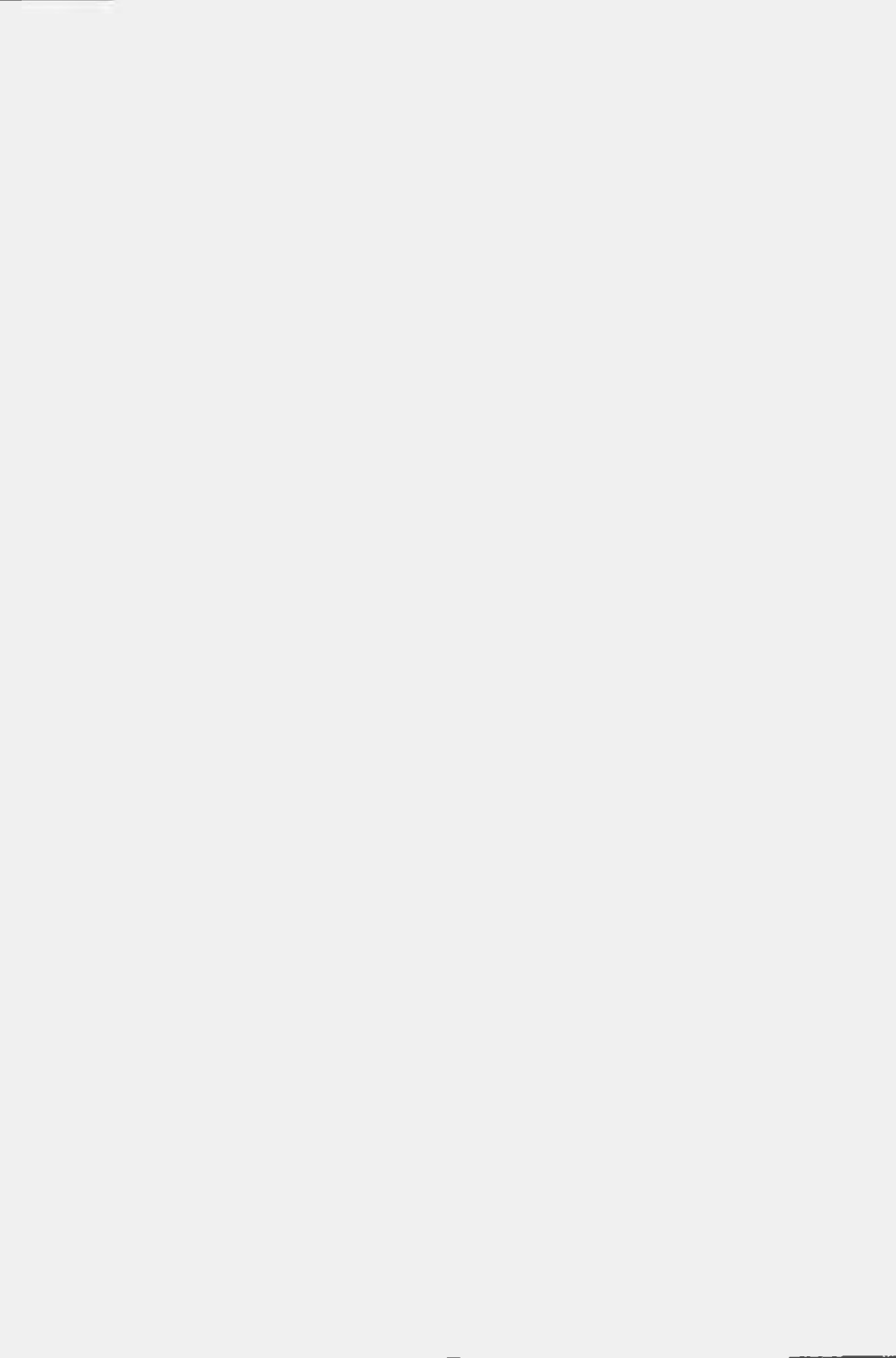
Den som överträtt vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Övriga bestämmelser

31 § Beslut som Fiskeriverket i särskilt fall meddelat enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

32 § Ytterligare föreskrifter för tillämpningen av denna lag, samt sådana föreskrifter om marknadsregleringen på fiskets område som är grundade på internationella överenskommelser eller rekommendationer, meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Fiskeriverket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993, då lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område skall upphöra att gälla. Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande i fråga om ärenden hänförliga till tiden före den 1 juli 1993. Bestämmelser rörande regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening gäller till dess föreningen har avvecklats.

Förordning om marknadsreglering på fiskets område

utfärdad den

Regeringen föreskriver följande

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning meddelas föreskrifter om marknadsreglering med avseende på sådana varor som anges i 1 § lagen (1993:000) om marknadsreglering på fiskets område.

Ytterligare bestämmelser om import och export finns i förordningen (1984:53) om import- och exportreglering och i förordningen (FIFS 1991:5) om import- och exportlicenser inom Fiskeriverkets licensområde.

2 § I denna förordning avses med

1. *EES-avtalet*: avtalet den 2 maj 1992 mellan EG och dess medlemsstater samt medlemsstaterna i EFTA om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2. *EES-länder*: de länder som omfattas av EES-avtalet,

3. *EES-lagen*: lagen (1993:000) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES),

4. *marknadsregleringslagen*: lagen (1993:000) om marknadsreglering på fiskets område,

5. *marknadsreglerade varor* sådana varor som anges i 1 § marknadsregleringslagen.

6. *avsättning*¹: första utbud eller första försäljning efter varornas ankomst till landet,

7. *bearbetningsgrad*: det tillstånd vari fisken utbjuds; t. ex. hel, rensad, utan huvud.

Försäljningsbestämmelser

3 § Marknadsreglerade varor får avsättas endast om de uppfyller bestämmelserna i 4 § och i de ytterligare föreskrifter om handeln med sådana varor som meddelas av Fiskeriverket.

4 § Varor av de slag som avses i under tulltaxenummer 03.02 i 3 kap. tulltaxelagen (1987:1068) skall, efter vad som närmare föreskrivs av Fiskeriverket, av säljaren före första försäljning åsättas en beteckning som utvisar *varukategori* efter färskhet, storlek eller vikt och bearbetningsgrad²

Bestämmelsen i första stycket gäller inte små mängder fisk som av kustfiskare levereras direkt till detaljhandlare eller konsument³.

¹ Definitionerna 6-7 motsvarar dem i art 1 i rf 103/76

² Jfr art 12 i MOF och art 2 pkt 1 i rf 103/76, om marknadsnormer för viss färsk eller kyld fisk.

³ Jfr art 2, pkt2 rf 103/76

Producentorganisationer

Erkännande

5 § Frågor om erkännande av sådan producentorganisation som avses i 5 § marknadsregleringslagen prövas efter ansökan av Fiskeriverket.

Verket skall vid prövningen särskilt beakta, och sedan erkännande meddelats, fortlöpande övervaka att villkoren för erkännande i 6 § marknadsregleringslagen och villkoren i 6 § denna förordning är uppfyllda.

6 § En producentorganisation får inte inta en dominerande ställning på den marknad som omfattas av EES-avtalet¹.

Organisationens verksamhet skall omfatta en eller flera varor under tulltaxenummer 03.01-03.07 i tulltaxelagen (1987:1068) med undantag av rökta produkter som inte röks ombord på fiskefartyg² Jfr art 1 pkt 2 rf 105/76.

Den minsta årliga produktionen enligt 6 § 4 b) marknadsregleringslagen skall utgöras av fiske och landningar enligt följande.

1. *Lokalt kustfiske.* Fångstresor skall ha en varaktighet av i genomsnitt under två dagar. Årligen skall landas minst 1 000 ton färsk fisk.

2. *Närfiske.* Fångstresor skall ha en varaktighet av i genomsnitt 2-9 dagar. Årligen skall landas minst 2 500 ton färsk fisk.

3. *Högsjöfiske.* Fångstresorna skall ha en varaktighet av i genomsnitt 10-23 dagar. Årligen skall landas minst 15 000 ton färska varor och 10 000 ton saltade varor.

4. *Fjärrfiske.* Fångstresor skall ha en varaktighet av i genomsnitt 24 dagar eller däröver. Årligen skall landas 15 000 ton frusna varor och 10 000 ton saltad fisk.

5. *Annat fiske.* Årligen skall landas minst 500 ton musslor, 250 ton kräft- och blötdjur eller 250 ton sötvattensfisk.

Om producentorganisationens medlemmar bedriver *lokalt kustfiske, närfiske* eller *annat fiske* enligt tredje stycket får Fiskeriverket kräva större infiskning än den i första stycket angivna. Större mängder än 10 000 ton kan dock ej krävas.

Bidrag för bildande m.m.

7 § Fiskeriverket får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för bildandet av producentorganisationer och för att under en övergångstid underlätta dessas verksamhet. Bidrag får beviljas längst för de tre första åren efter erkännandet. Under de första fem åren får lån på särskilda villkor beviljas för att täcka omkostnader för återtag av varor från marknaden³.

Bidraget beräknas med utgångspunkt från organisationens produktions- och administrationsomkostnader enligt de närmare föreskrifter som meddelas av Fiskeriverket⁴.

Tillämpning av producentorganisationers regler på andra än medlemmar

8 § Fiskeriverket får i de fall som avses i 13 § marknadsregleringslagen besluta att de regler beträffande avsättning och återtag av varor som en producentorgani-

¹ Jfr art 5 pkt 2 MOF

²

³ Jfr art 6 MOF och rf nr 3140/82

⁴ Jfr art 6 MOF och art 1 kf nr 1452/83

sation antagit för sina egna medlemmar skall gälla även för producenter som inte är medlemmar av organisationen.

En producentorganisations återtagspris får dock göras allmänt gällande endast om detta överensstämmer med det enligt bestämmelserna i 12 § officiellt fastställda återtagspriset.¹

Vid tillämpning av föreskrifterna i 13 § marknadsregleringslagen skall en producentorganisation anses vara representativ för produktion och avsättning i ett visst kustområde eller på ett eller flera landningsställen då dess egen eller dess medlemmars avsättning överstiger 75 procent av de i området på marknaden avsatta mängderna och antalet fiskare ombord på de fiskefartyg som används av medlemmarna i organisationen utgör över 50 procent av det totala antalet fiskare som är hemmahörande i området.²

9 § Fiskeriverket får i de fall som avses i 14 § marknadsregleringslagen med beaktande av bestämmelserna i EES-lagen och i artikel 20 EES-avtalet besluta att andra än medlemmar är pliktiga att betala hela eller en del av sådan avgift som betalas av medlemmar i organisationen.³

Marknadsstöd

10 § Inom ramen för marknadsregleringen får Fiskeriverket, i mån av tillgång på medel, för varor av de slag och i den omfattning som anges i föreskrifter som meddelas av verket, lämna *marknadsstöd* till producentorganisation som kompensation för de interventionsåtgärder som organisationen genomfört till förmån för de medlemmar i organisationen som inte kunnat avsätta sina produkter på marknaden.⁴

Marknadsstöd kan utgå i form av⁵ *överskottsbidrag, förädlingsbidrag, lagringsbidrag och fast bidrag*.

Marknadsstöd får lämnas endast till sådan erkänd producentorganisation som avses i 5 § marknadsregleringslagen och till sådana personer som, utan att vara medlemmar i en producentorganisation, enligt föreskrifter som avses i 9 § denna förordning är bundna av producentorganisationens regler.⁶

11 § Fiskeriverket får föreskriva om villkor för erhållande av marknadsstöd. Sådant villkor kan vara förpliktelse att föra kronologiska noteringar och lagerräkenskaper.

Prisreglering

Orienteringspris och återtagspris

12 § Fiskeriverket skall för varje sådant varuslag som avses i 8 § marknadsregleringslagen fastställa för hela landet gällande *orienteringspriser* och *återtagspriser*.

¹ Jfr art 12 MOF

² Jfr art 2 kf 3190/82 och art 12 MOF

³ Jfr art 7, pkt 5 MOF

⁴ Jfr art 13-21 MOF

⁵ Jfr art 13-16 MOF

⁶ Jfr art 8 MOF

Producentorganisations uppgiftsskyldighet

13 § Producentorganisationerna skall till Fiskeriverket fortlöpande fullgöra den uppgiftsskyldighet som anges i 12 § marknadsregleringslagen.

Licenser för import och export

14 § Fiskeriverket får meddela föreskrifter om import- och exportlicens enligt 15 och 16 §§ marknadsregleringslagen. Gentemot EES-länder får dock inga import- eller exportbegränsande åtgärder vidtas.

Införselavgift och utförselavgift

Införselavgift¹

15 § Fiskeriverket får besluta att införselavgift enligt 17 § marknadsregleringslagen skall betalas vid införsel till landet av varor under tulltaxenummer 03.01 i 3 kap. tulltaxelagen (1987:1086). Avgift får dock inte föreskrivas för införsel från EES-länder.

I fråga om varas ursprung och villkor för för förmånsbehandling skall bestämmelserna i frihandelsförordningen (1977:1194) tillämpas.

16 § Varor som har förts från en ort inom landet till en frihamn skall, om de förs från frihamnen utan samband med utförsel, förtullas eller behandlas på det sätt som anges i 7 § första stycket 1 och 2 tullagen (1987:1065). Vid förtullning- en skall betalas införselavgift enligt marknadsregleringslagen.²

17 § Införselavgift skall inte betalas om varorna förs in under sådana omständigheter som för en importlicenspliktig vara medför rätt till införsel utan licens enligt 6 § förordningen (1984:53) om import- och exportreglering.³

Utförselavgift⁴

18 § Fiskeriverket får besluta om utförselavgift enligt 19 § marknadsregleringslagen. Avgift får dock inte föreskrivas för utförsel till EES-länder.

19 § Utförselavgift skall inte betalas om varorna förs ut under sådana omständigheter som för en exportlicenspliktig vara medför rätt till utförsel utan licens enligt 9 § förordningen (1984:53) om import- och exportreglering.

Restitution av avgift⁵

20 § Fiskeriverket får vid utförsel av en vara medge återbetalning av införselavgift. Med utförsel jämställs att varan förs till en frihamn.

¹ Jfr 7 § PRF

² Jfr 10 § PRF

³ Jfr 11 § PRF

⁴ Jfr 8 § PRF

⁵ Jfr 12-15 §§ PRF

Fiskeriverket får även i andra fall än det som avses i första stycket medge återbetalning av eller befrielse från avgift enligt marknadsregleringslagen om det finns särskilda skäl.

21 § Ansökan om återbetalning av införelavgift skall ha kommit in till Fiskeriverket inom ett år från utförelsen. Fiskeriverket kan i särskilda fall medge att ansökningstiden förlängs.

22 § Återbetalning av införelavgift vid utförelse får medges för förtullade varor som förs ut i oförändrat eller förändrat skick. Detsamma gäller i fråga om utförelse av av sådana varor som till mängd och beskaffenhet motsvarar förtullade varor.

Återbetalning medges inte om mer än två år har förflutit från det att varorna angavs till förtullning till dess att förutsättningarna för återbetalning inträdde. Fiskeriverket får i särskilda fall medge förlängning av tidsfristen.

23 § Vid utförelse av varor för vilka söks bidrag eller begärs återbetalning av eller befrielse från avgift skall anspråken anmälas till tullmyndigheten i den ordning Generaltullstyrelsen efter samråd med Fiskeriverket bestämmer.

24 § Föreskrifter om kontroll vid utförelse av sådana varor som avses i 24 § och av varor för vilka utförelavgift skall betalas meddelas av Generaltullstyrelsen efter samråd med Fiskeriverket.

Tillsyn och kontroll m.m.

Uppgiftsskyldighet

25 § När marknadsreglerade varor anmäls till förtullning skall den tullskyldige, enligt föreskrifter som meddelas av Fiskeriverket, lämna skriftliga uppgifter till tullmyndigheten om varornas avsändningsland och ursprungsland, kvantitet och värde samt förete handlingar för att styrka uppgifternas riktighet.

26 § Fiskeriverket får begränsa uppgiftsskyldigheten enligt 25 och 26 §§ marknadsregleringslagen eller bestämma att ytterligare uppgifter som behövs för marknadsregleringen skall lämnas.

27 § Uppgifter lämnas på blankett som fastställs av Fiskeriverket och i den ordning som verket bestämmer.

28 § Ytterligare föreskrifter om tillsyn och kontroll enligt marknadsregleringslagen meddelas av Fiskeriverket.

Övriga bestämmelser

29 § Beslut som Fiskeriverket i särskilt fall meddelat enligt denna förordning, eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen, får överklagas hos kammarrätten. Verkets beslut i ärende om erkännande av producentorganisation överklagas dock hos regeringen.

MRF

30 § Ytterligare föreskrifter om verkställigheten av bestämmelserna i marknadsregleringslagen och i denna förordning, samt sådana föreskrifter om marknadsregleringen på fiskets område som är grundade på internationella överenskommelser eller rekommendationer, meddelas av Fiskeriverket.

Fiskeriverket skall när föreskrifter beslutas särskilt beakta vad som följer av bestämmelserna i EES-lagen och i artikel 20 i EES-avtalet.

31 § Vid meddelande av föreskrifter enligt denna förordning skall Fiskeriverket vid behov samråda med Generaltullstyrelsen och Statistiska centralbyrån.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1993, då förordningen om prisreglering på fiskets område skall upphöra att gälla. Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande i fråga om ärenden hänförliga till tiden före den 1 juli 1993. Bestämmelserna rörande regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening gäller till dess föreningen har avvecklats.

Statens offentliga utredningar 1992

Kronologisk förteckning

1. Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens villkor i högskolan. U.
2. Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter mer föroreningar inne än ute. M.
3. Psykiskt stördas situation i kommunerna – en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. S.
4. Psykiatri i Norden – ett jämförande perspektiv. S.
5. Koncession för försäkringssammanslutningar. Fi.
6. Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Författningstext och bilagor. Del 2. Fi.
7. Kompetensutveckling - en nationell strategi. A.
8. Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. Fi.
9. Ekonomi och rätt i kyrkan. C.
10. Ett nytt bolag för rundradiosändningar. Ku.
11. Fastighetskatt. Fi.
12. Konstnärlig högskoleutbildning. U.
13. Bundna aktier. Ju.
14. Mindre kadmium i handelsgödsel. Jo.
15. Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv och möjligheter. U.
16. Kroppen efter döden. S.
17. Den sista undersökningen – obduktionen i ett psykologiskt perspektiv. S.
18. Tvångsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. S.
19. Långtidsutredningen 1992. Fi.
20. Statens hundscola. Ombildning från myndighet till aktiebolag. S.
21. Bostadsstöd till pensionärer. S.
22. EES-anpassning av kreditupplysningslagen. Ju.
23. Kontrollfrågor i tuldatoriseringen m.m. Fi.
24. Avreglerad bostadsmarknad. Fi.
25. Utvärdering av försöksverksamheten med 3-årig yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. U.
26. Rätten till folkpension – kvalifikationsregler i internationella förhållanden. S.
27. Årsarbetstid. A.
28. Kartläggning av kasinospel – enligt internationella regler. Fi.
29. Smittskyddsinstitutet – ny organisation för Sveriges nationella smittskyddsfunktioner. S.
30. Kreditförsäkring – Några aktuella problem. Fi.
31. Lagstiftning om satellitsändningar av TV-program. Ku.
32. Nya Inlandsbanan. K.
33. Kasinospelsverksamhet i folkrorelsernas tjänst? C.
34. Fastighetsdatasystemets datorstruktur. M.
35. Kart- och mätning utredningar i nya skolformer. M.
36. Radio och TV i ett. Ku.
37. Psykiatri och dess patienter – levnadsförhållanden, vårdens innehåll och utveckling. S.
38. Fristående skolor. Bidrag och elevavgifter. U.
39. Begreppet arbetsskada. S.
40. Risk- och skadehantering i statlig verksamhet. Fi.
41. Angående vattenskotrar. M.
42. Kretslopp – Basen för hållbar stadsutveckling. M.
43. Ecocycles – The Basis of Sustainable Urban Development. M.
44. Resurser för högskolans grundutbildning. U.
45. Miljöfarligt avfall – ansvar och riktlinjer. M.
46. Livskvalitet för psykiskt långtidssjuka – forskning kring service, stöd och vård. S.
47. Avreglerad bostadsmarknad, Del II. Fi.
48. Effektivare statistikstyrning – Den statliga statistikens finansiering och samordning. Fi.
49. EES-anpassning av marknadsföringslagstiftningen. C.
50. Avgifter och högkostnadsskydd inom äldre- och handikappomsorgen. S.
51. Översyn av sjöpolisens. Ju.
52. Ett samhälle för alla. S.
53. Skatt på dieselolja. Fi.
54. Mer för mindre – nya styrformer för barn- och ungdomspolitik. C.
55. Råd för forskning om transporter och kommunikation. K.
Råd för forskning om transporter och kommunikation. Bilagor. K.
56. Färjor och farleder. K.
57. Beskattning av vissa naturaförmåner m.m. Fi.
58. Miljöskulden. En rapport om hur miljöskulden utvecklas om vi ingenting gör. M.
59. Läraupdraget. U.
60. Enklare regler för statsanställda. Fi.
61. Ett reformerat åklagarväsende. Del. A och B. Ju.
62. Forskning och utveckling för totalförsvaret – förslag till åtgärder. Fö.
63. Regionala roller – en perspektivstudie. C.
64. Utsikt mot framtidens regioner – sju debattinlägg. C.
65. Kartboken. C.
66. Västsverige – region i utveckling. C.
67. Fortsatt reformering av företagsbeskattningen. Del I. Fi.
68. Långsiktig miljöforskning. M.
69. Meningsfullt vistelse på asylförläggning. Ku.
70. Telelag. K.
71. Bostadsförmedling i nya former. Fi.
72. Det kommunala medlemskapet. C.

Statens offentliga utredningar 1992

Kronologisk förteckning

73. Valfärd och valfrihet – service, stöd och vård för psykiskt störda. S.
74. Prova privat – Proving och mätteknik inom SP och SMP i europaperspektiv. N.
75. Ekonomisk politik under kriser och i krig. Fi.
76. Skogspolitiken inför 2000-talet. Huvudbetänkande. Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor I. Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor II. Jo.
77. Psykiskt störda i socialförsäkringen – ett kunskapsunderlag. S.
78. Utredningen om vissa internationella insolvensfrågor. Ju.
79. Statens fastigheter och lokaler – ny organisation. Fi.
80. Kriminologisk och kriminalpolitisk forskning. Ju.
81. Trafikpolisen mer än dubbelt bättre. Ju.
82. Genteknik – en utmaning. Ju.
83. Aktiebolagslagen och EG. Ju.
84. Ersättning för kränkning genom brott. Ju.
85. Förvaltning av försvarsfastigheter. Fö.
86. Ett nytt betygssystem. U.
87. Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om vegetabilisektorn, livsmedelsexporten och den ekologiska produktionen. Jo.
88. Veterinär verksamhet – behov, organisation och finansiering. Jo.
89. Bostadsbidrag – enklare – rättvisare – billigare. S.
90. Biobränslen för framtiden. Jo.
91. Biobränslen för framtiden. Bilagedel. Jo.
92. Pliktleverans. U.
93. Svensk skola i världen. U.
94. Skola för bildning. U.
95. Den svenska marknaden för projekt kapital – statens nuvarande och framtida roll. N.
96. Förbud mot etnisk diskriminering i arbetslivet. Ku.
97. Spara vi för lite? Hushållssparandet i samhälls-ekonomi. Fi.
98. Kommunernas socialbidrag – en kartläggning av normer, kostnader m.m. S.
99. Rådgivningen inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Jo.
100. Staten och arbetsgivarorganisationerna. Fi.
101. Försvarsmaktens hälso- och sjukvård. Fö.
102. Myndigheternas förvaltningskostnader – budgetering av pris- och löneförändringar. Fi.
103. FHU92. A.
104. Vår uppgift efter Rio – svensk handlingsplan inför 2000-talet. M.
105. Administrativt stöd till Försvarsmakten. Fö.
106. Civilbefälhavarna. Fö.
107. Kulturstöd vid onbyggnad. Ku.
108. VAL, Organisations Teknik Ekonomi. Ju.
109. Investeringar i arendejordbruket och andra arrenderättsliga frågor. Ju.
110. Information och den nya InformationsTeknologin – straff- och processrättsliga frågor m.m. Ju.
111. Den framtida skogsårdsorganisationen. Jo.
112. Administrationen i kanslihuset. Klara administrationen – Bilaga. Fi.
113. Lag om företagskonstruktion. Ju.
114. Malmöregionens trafiksystem. Överenskommelse om åtgärder i trafikens infrastruktur. K.
115. Kontroll i konkurrens – avveckling av AB Svensk Bilprovningens monopoli på kontrollbesiktning. K.
116. Privat förmedling och uthyrning av arbetskraft. A.
117. Konsumenterna och lägrisbutiken. En studie av ändrade köpvana i dagligvaruhandeln. Jo.
118. Arvoden för vår hos privatpraktiserande läkare. S.
119. Svensk trädgårdsäring – nuläge och utvecklingsmöjligheter. Jo.
120. Allmänna arvsfonden. S.
121. Vissa mervärdestatfrågor. Fi.
122. Social bakgrund – studiestöd och övergång till högre studier. U.
123. Ett hav av möjligheter – AMU-Gruppen på väg mot 2000-talets utbildningsmarknad. A.
124. Bistånd under onprövning. Översyn av det svenska utvecklingsarbetet med Moçambique. UD.
125. Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om animalie-sektorn. Jo.
126. Swedish Environmental Debt. M.
127. Boverket – uppgifter och verksamhet. Fi.
128. Kommunal uppdragsverksamhet. C.
129. Merkostnader vid sjukdom och handikapp. S.
130. Vinna eller förlust – folkrorelsens lotterier och spel i framtiden. C.
131. Grovt Rattfylleri och Sjöfylleri. Ju.
132. Frivillig verksamhet för totalförsvaret – ett mål- och resultatperspektiv. Fö.
133. Mottagandet av isylsökande och flyktingar. Ku.
134. Handlingsoffentlighet hos kommunala företag. C.
135. Miljöskadeförsäkring och handräkningskostnader. M.
136. Svenskt fiske – nuläge och utvecklingsmöjligheter. Jo.

Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Utrikesdepartementet

Bistånd under omprövning. Översyn av det svenska utvecklingsarbetet med Moçambique. [124]

Justitiedepartementet

Bundna aktier. [13]
EES-anpassning av kreditupplysningslagen. [22]
Översyn av sjöpolisen. [51]
Ett reformerat åklagarväsende. Del A och B. [61]
Utredningen om vissa internationella insolvensfrågor. [78]
Kriminologisk och kriminalpolitisk forskning. [80]
Trafikpolisen mer än dubbelt bättre. [81]
Genteknik – en utmaning. [82]
Aktiebolagslagen och EG. [83]
Ersättning för kränkning genom brott. [84]
VAL, Organisation Teknik Ekonomi. [108]
Investeringar i arrendejordbruket och andra arrende-
rättsliga frågor. [109]
Information och den nya Informations Teknologin –
straff- och processrättsliga frågor m.m. [110]
Lag om företagsrekonstruktion. [113]
Grovt Rattfylleri och Sjöfylleri. [131]

Försvarsdepartementet

Forskning och utveckling för totalförsvaret – förslag
till åtgärder. [62]
Förvaltning av försvarsfastigheter. [85]
Försvarsmaktens hälso- och sjukvård. [101]
Administrativt stöd till Försvarsmakten. [105]
Civilbefälhavarna. [106]
Frivillig verksamhet för totalförsvaret – ett mål-
och resultatperspektiv. [132]

Socialdepartementet

Psykiskt störda situation i kommunerna
– en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. [3]
Psykiatri i Norden – ett jämförande perspektiv. [4]
Kroppen efter döden. [16]
Den sista undersökningen – obduktionen i ett
psykologiskt perspektiv. [17]
Tvängsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. [18]
Statens hundscola. Ombildning från myndighet till
aktiebolag. [20]
Bostadsstöd till pensionärer. [21]
Rätten till folkpension – kvalifikationsregler i
internationella förhållanden. [26]
Smittskyddsinstitutet – ny organisation för Sveriges
nationella smittskyddsfunktioner. [29]
Psykiatri och dess patienter – levnadsförhållanden,

vårdens innehåll och utveckling. [37]
Begreppet arbetsskada. [39]
Livskvalitet för psykiskt långtidssjuka
– forskning kring service, stöd och vård. [46]
Avgifter och högkostnadsskydd inom äldre- och
handikappomsorgen. [50]
Ett samhälle för alla. [52]
Välfärd och valfrihet – service, stöd och vård för
psykiskt störda. [73]
Psykiskt störda i socialförsäkringen – ett kunskaps-
underlag. [77]
Bostadsbidrag – enklare – rättvisare – billigare. [89]
Kommunernas socialbidrag – en kartläggning av
normer, kostnader m.m. [98]
Arvoden för vård hos privatpraktiserande läkare. [118]
Allmänna arvsfonden. [120]
Merkostnader vid sjukdom och handikapp. [129]

Kommunikationsdepartementet

Nya Inlandsbanan. [32]
Råd för forskning om transporter och kommunikation.
Råd för forskning om transporter och kommunikation.
Bilagor. [55]
Färjor och farleder. [56]
Telelag. [70]
Malmöregionens trafiksystem. Överenskommelse
om åtgärder i trafikens infrastruktur. [114]
Kontroll i konkurrens – avveckling av AB Svensk
Bilprovvnings monopol på kontrollbesiktning. [115]

Finansdepartementet

Koncession för försäkringsammanslutningar. [5]
Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Författningstext och bilagor. Del 2. [6]
Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. [8]
Fastighetsskatt. [11]
Långtidsutredningen 1992. [19]
Kontrollfrågor i tulldatoriseringen m.m. [23]
Avreglerad bostadsmarknad. [24]
Kartläggning av kasinospel – enligt internationella
regler. [28]
Kreditförsäkring – Några aktuella problem. [30]
Risk- och skadehantering i statlig verksamhet. [40]
Avreglerad bostadsmarknad, Del II. [47]
Effektivare statistikstyrning – Den statliga statistikens
finansiering och samordning. [48]
Skatt på dieselolja. [53]
Beskattning av vissa naturaförmåner m.m. [57]
Enklare regler för statsanställda. [60]

Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Fortsatt reformering av företagsbeskattningen. Del 1. [67]

Bostadsförmedling i nya former. [71]

Ekonomisk politik under kriser och i krig. [75]

Statens fastigheter och lokaler – ny organisation. [79]

Sparar vi för lite? Hushållsparandet i samhälls-ekonomi. [97]

Staten och arbetsgivarorganisationerna. [100]

Myndigheternas förvaltningskostnader

– budgetering av pris- och löneförändringar. [102]

Administrationen i kanslihuset.

Klara administrationen – Bilaga. [112]

Vissa mervärdeskattefrågor. [121]

Boverket – uppgifter och verksamhet. [127]

Utbildningsdepartementet

Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens villkor

i högskolan. [1]

Konstnärlig högskoleutbildning. [12]

Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv och möjligheter. [15]

Utvärdering av försöksverksamheten med 3-årig yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. [25]

Fristående skolor. Bidrag och elevavgifter. [38]

Resurser för högskolans grundutbildning. [44]

Läraryppdraget. [59]

Ett nytt betygssystem. [86]

Pliktleverans. [92]

Svensk skola i världen. [93]

Skola för bildning. [94]

Social bakgrund – studiestöd och övergång till

högre studier. [122]

Jordbruksdepartementet

Mindre kadmium i handelsgödsel. [14]

Skogspolitiken inför 2000-talet. Huvudbetänkande. [76]

Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor I. [76]

Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor II. [76]

Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om vegetabilie-sektorn, livsmedelsexporten och den ekologiska produktionen. [87]

Veterinär verksamhet – behov, organisation och finansiering. [88]

Biobränslen för framtiden. [90]

Biobränslen för framtiden. Bilagedel. [91]

Rådgivningen inom jordbruket och

trädgårdsnäringen. [99]

Den framtida skogsvårdsorganisationen. [111]

Konsumenterna och lågprisbutiken. En studie av ändrade köpvanor i dagligvaruhandeln. [117]

Svensk trädgårdsnäring – nuläge och utvecklings möjligheter. [119]

Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om animalie-sektorn. [125]

Svenskt fiske – nuläge och utvecklingsmöjligheter. [136]

Arbetsmarknadsdepartementet

Kompetensutveckling – en nationell strategi. [7]

Årsarbetstid. [27]

FHU92 [103]

Privat förmedling och uthyrning av arbetskraft. [116]

Ett hav av möjligheter – AMU-Gruppen på väg mot 2000-talets utbildningsmarknad. [123]

Kulturdepartementet

Ett nytt bolag för rundradiosändningar. [10]

Lagstiftning om satellitsändningar av TV-program. [31]

Radio och TV i ett. [36]

Meningsfull vistelse på asylförläggning. [69]

Förbud mot etnisk diskriminering i arbetslivet. [96]

Kulturstöd vid ombyggnad. [107]

Mottagandet av asylsökande och flyktingar. [133]

Näringsdepartementet

Prova privat – Provning och mätteknik inom SP och

SMP i europaperspektiv. [74]

Den svenska marknaden för projektkapital – statens nuvarande och framtida roll. [95]

Civildepartementet

Ekonomi och rätt i kyrkan. [9]

Kasinospelsverksamhet i folkförrelsernas tjänst? [33]

EES-anpassning av marknadsföringslagstiftningen. [49]

Mer för mindre – nya styrformer för barn- och

ungdomspolitiken. [54]

Regionala roller – en perspektivstudie. [63]

Utsikt mot framtidens regioner – sju debattinlägg. [64]

Kartboken. [65]

Västsvrige – region i utveckling. [66]

Det kommunala medlemskapet. [72]

Kommunal uppdragsverksamhet. [128]

Vinna eller förlora – folkförrelsernas lotterier och

spel i framtiden. [130]

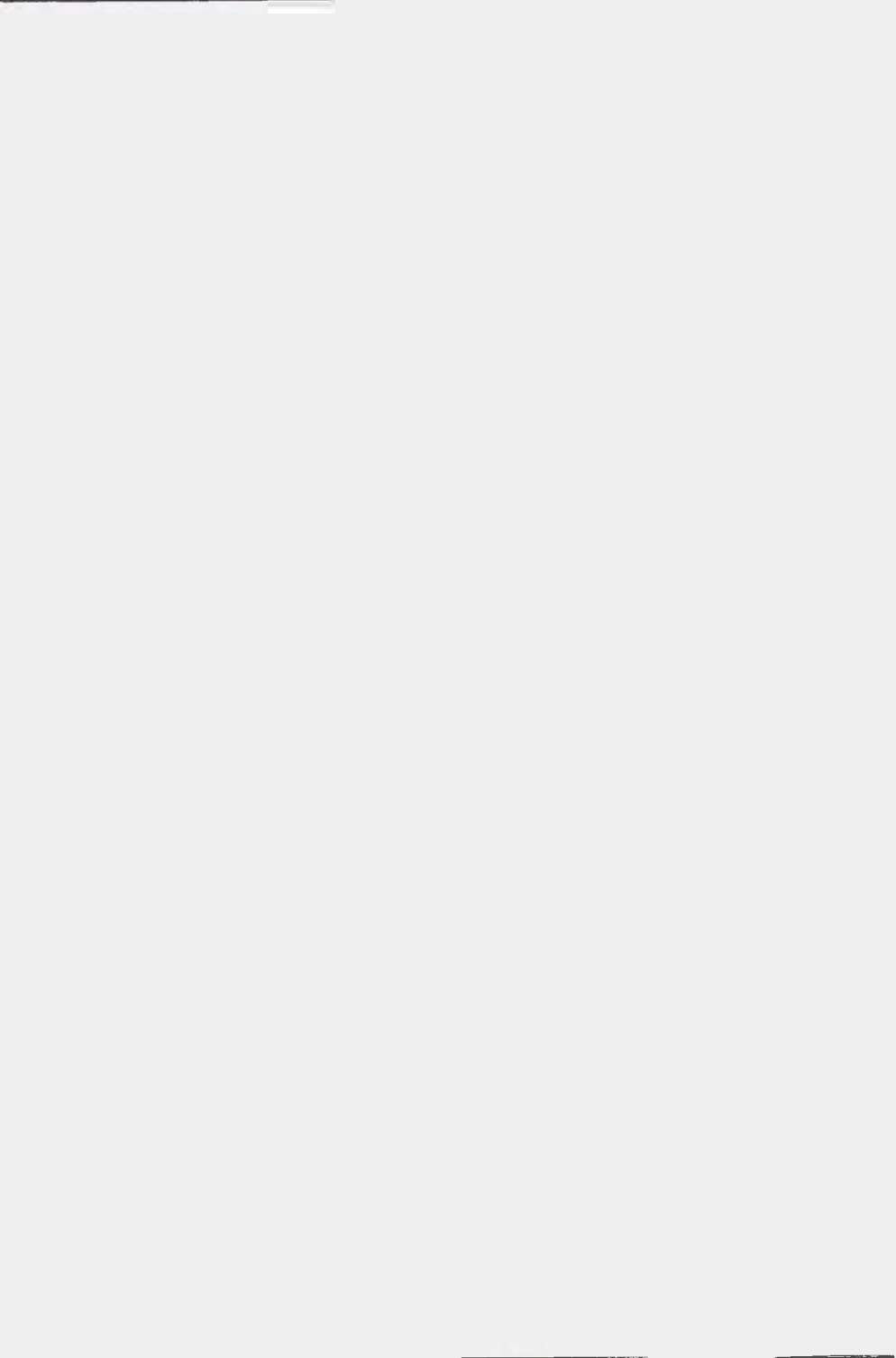
Handlingsöfentlighet hos kommunala företag. [134]

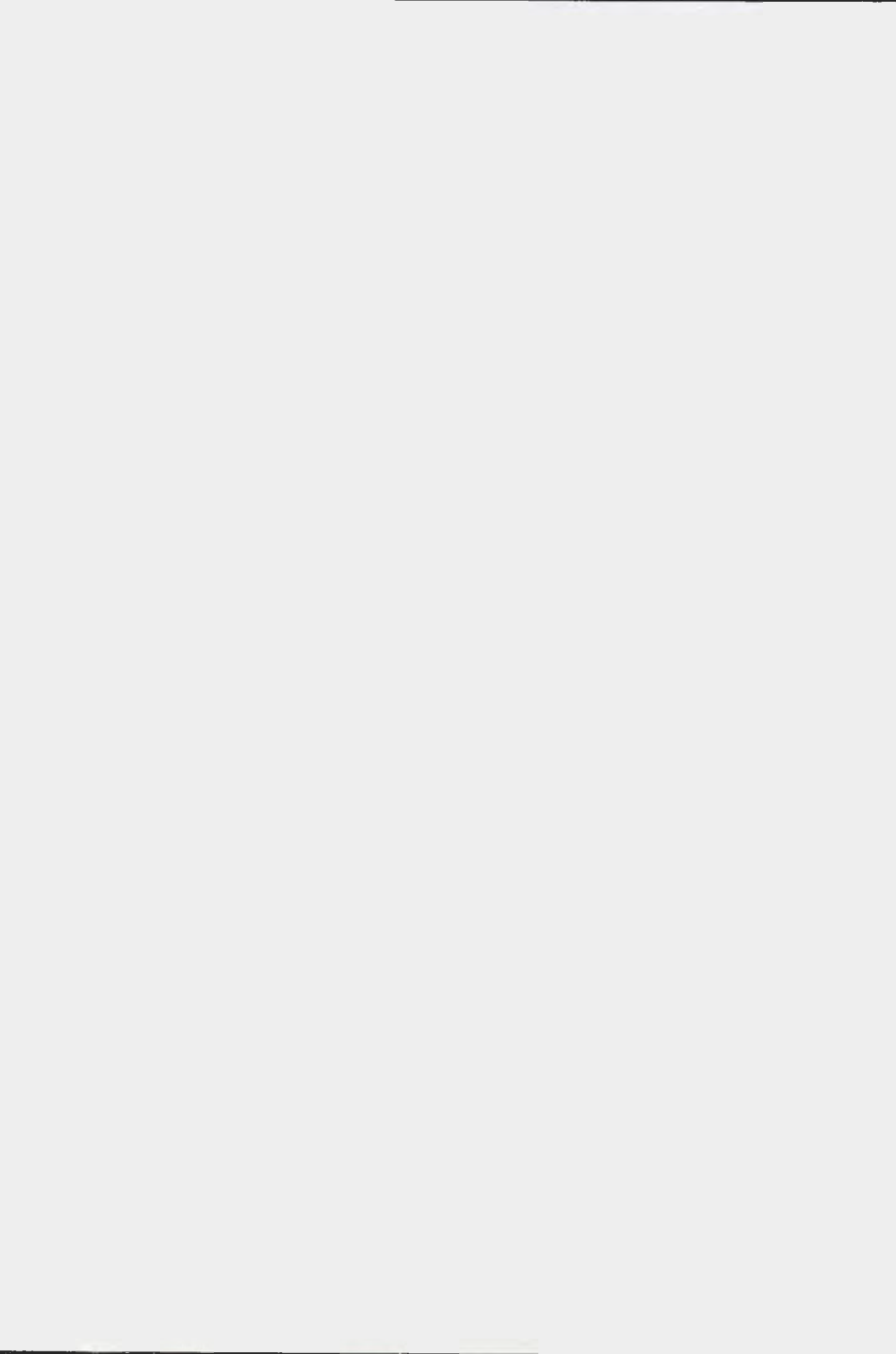
Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Miljö- och naturresursdepartementet

- Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter mer föroreningar inne än ute. [2]
- Fastighetsdatasystemets datorstruktur. [34]
- Kart- och mättningsutbildningar i nya skolformer. [35]
- Angående vattenskotrar. [41]
- Kretslopp – Basen för hållbar stadsutveckling. [42]
- Ecocycles – The Basis of Sustainable Urban Development. [43]
- Miljöfarligt avfall – ansvar och riktlinjer. [45]
- Miljöskulden. En rapport om hur miljöskulden utvecklas om vi ingenting gör. [58]
- Långsiktig miljöforskning. [68]
- Vår uppgift efter Rio – svensk handlingsplan inför 2000-talet. [104]
- Swedish Environmental Debt. [126]
- Miljöskadeförsäkring och handräkningskostnader. [135]
-

KUNGL. BIBL.

1993-01-13

STOCKHOLM